

Kako daleč v imenu države?

BARBARA KRAMŽAR

Smo sredi nenapovedane vojne, je nekoč o mednarodnem terorizmu izjavil nekdanji šef Cie William Casey in s tem mislil na preproste spopade - skorajda v klasičnem Clausewitzovem slogu - z drugimi državami, domnevni mentorici terorističnih marionet. Po pokolu, ki ga je v Oklahoma Cityju sprožila roka Timothyja McVeigha, ameriškega državljana s popolnoma ameriški terorističnimi blodnjami, pa se Washington sooča z veliko hujskimi dilemami od pritiskanja na Libijo ali Iran. Obtoženi morilec je bil samooklicani bojevnik proti vmešavanju države v življenje »postenih« Američanov. Že zdaj lahko rečemo, da je popolnoma zgrešil cilj. Edina zanesljiva posledica dogodkov v Oklahoma Cityju bo okrepitev represivnega aparata, ki bo skušal nekako predvideti korake teroristov. Udeležajo se najhujše McVeighove sanje, saj so posebne ukrepe že napovedali predsednik Clinton, direktor FBI-ja Freeh in republikanski senator Dole.

Napovedujejo zakone, s katerimi bodo bolj kot zdaj kršili nedotakljivost osebnih podatkov. Ameriška družba se je tako znašla v precepu med varnostjo in svobodinjami, v dilemi, ki razceplja in povzroča časovne spopade že vse od državne francoske revolucije, a ni zaradi svoje starosti nič lažja. Na udaru je najbolj slavljena ustava na svetu, tista, ki v prvem amandmaju ukaže svobodo govora, verovanja in združevanja, v četrtem varuje državljan pred vsemogočnostjo lokalnih oblasti in je nasploh naklonjena individualnosti. Filozofija ameriške ustave, utemeljena na mislih Rousseauja, Huma in drugih velikanov civilne družbe, je v zadnjih desetletjih galopirala na ves svet in, če malo poenostavimo, pometla tudi z centralistično vizijo realkomunizma, ki se je med lepimi nameni pravičnejše narave izrodila v najhujšo mero človekovi svobodi in ustvarjalnosti. Zaradi Timothyja McVeigha in njemu podobnih pa so ameriški zakonodajalci pred težavno dilemo med varnostjo in zasebnostjo, ki bo vplivala na filozofijo države nasploh. Morda celo tam, kjer niti do nastopa McVeigha niso do konca dojele duha ustave, ki scitijo individualne svobosčine.

Več kot sto mrtvih v eksploziji

SEUL - V eksploziji plina na gradbišču podzemne železnice v južnokorejskem Taeguju je po se začasnih podatkih umrlo 110 ljudi, ranjenih je več kot 200 oseb, medtem ko se ne ve točnega števila pogrešanih.

Do tragedije je prišlo ob 8. uri zjutraj na enem od najbolj prometnih križišč tega južnokorejskega mesta. Po mnenju policije je na gradbišču podzemne železnice bager presekala glavno plinsko cev. Pet minut pred eksplozijo so namreč z gradbišča sprožili alarm, a je bilo že prepozno. Strahotna eksplozija je najbolj prizadela poslopje srednje sole Jougnam, tako da je med žrtvami skoraj polovica dijakov.

Na 17. strani

POKOJNINE / STALIŠČA SE POSTOPNO PRIBLIŽUJEJO

Pogajanja med sindikati in vlado v tvornem vzdušju

Danes se bodo lotili najbolj problematičnih vprašanj

Politična umiritev koristi liri in borzi

MILAN - Popuščanje napetosti na italijanski politični sceni in dokaj tvorno pogajanje o pokojninski reformi sta koristila liri, ki se je včeraj spet odkrepila v odnosu do marke in ostalih deviz in dosegla kotacije, ki jih ni že dober mesec.

Oba dejavnika sta blagodejno vplivala tudi na dejavnost milanske borze, ki je včeraj spet pridobila. Zaslugek borze je bil znaten zlasti v popoldanskem času, ko je krepitev lire spodbudila tudi nekatere tuje investitorje.

Na 11. strani

BOSNA IN HERCEGOVINA

Srbi še vedno zavračajo vse diplomatske ponude

PARIZ, SARAJEVO - V francoski prestolnici se je včeraj le dva dni pred iztekom premirja v BiH vnovič sesla skupina za stike. Predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije, Nemčije in Rusije so skušali najti novo skupno diplomatsko pobudo za rešitev balkanske krize, saj bosanski Srbi se naprej trmasto zavračajo vse mirovne načrte in ponudbe mednarodne skupnosti. Kot je sporočilo francosko zunanje ministrstvo, je skupina za stike razpravljala tudi o določilih resolucije 987 VS ZN, predvsem o tistem delu, ki predvideva zagotavljanje varnosti pripadnikov mirovnih sil ZN v BiH.

Na 18. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Poimenovanje proseške šole

Proseška osnovna šola bo junja uradno poimenovana po slikarju Avgustu Cernigoju.

Stran 5

Za in proti zakonu 194

Nadaljujejo se polemike o splavu, ki jih je s kritičnimi pogledi na obstoječi zakon sprosil predsednik ustavnega sodišča.

Stran 3

Gorica: levi center napreduje

Po nedeljskih upravnih volitvah se na Goriskem krepijo težnje po oblikovanju levosredinskega političnega pola.

Stran 9

Obračun delovanja Slorija

Na 17. rednem občnem zboru Slovenskega raziskovalnega instituta so tudi obnovili organe, ki bodo vodili institut v naslednjih treh letih.

Stran 10

Pahorjeva Nekropola v angleščini

Z naslovom Pilgrim among the Shadows je v New Yorku izšla knjiga Borisa Pahorja Nekropola.

Stran 15

RIM - Pogajanja o pokojninski reformi med vlado in sindikati napredujejo precej uspešno in v tvornem vzdušju. Po včerajšnjem soočanju, med katerim so govorili predvsem o tem, kakšno bo pokojninsko varstvo za novozaposlene delavce, se bodo danes in v prihodnjih dneh lotili najbolj zgornjih problemov kot so prehodno obdobje (v katerem bo novi sistem postopno nadomestil sedanje), starostne pokojnine in pokojnine javnih uslužbencev.

Sindikalisti govorijo o tvornem vzdušju, a so obenem previdni v ocenjevanju. Počakali bi radi, da bi bil predlog izoblikovan in da bi ga lahko ocenili kot celoto. K previdnosti jih očitno sili dejstvo, da je ponekod odpor do reforme precej oster.

Novi sistem, ki so ga izoblikovali predvideva kot prag 62 let starosti. Kdor se bo upokojil prej, bo imel nekoliko okrnjeno pokojnino, kdor bo presegel prag pa ovrednoteno, saj upokojujev pri 62 letih ne bo obvezna.

na 2. strani

Avstrija: Schüssel zunanji minister

DUNAJ - Odločitev, kdo bo Aloisa Mocka nasledil na položaju zunanjega ministra je padla. Novi prvi zastopnik avstrijske diplomacije bo Wolfgang Schüssel, sele minulo soboto izvoljeni novi predsednik ljudske stranke (ÖVP).

Do sprememb bo prišlo tudi v drugih ministrstvih v pristojnosti ÖVP: novi minister za gospodarstvo bo dosedanji državni sekretar za finance Ditz, nova ministrica za pouk in umetnost Elisabeth Gehrler (doslej deželna svetnica na Predarlškem), za okolje pa bo odgovoren minister Bartenstein.

Na 14. strani

V KULTURNEM DOMU / GOVORI PALČIČA, BRATINE IN SMOLETA

Žalna seja za B. Racetom: »Žarkovo izročilo bo živel«

TRST - Potem, ko je prebral pismo predsednika Slovenije Milana Kucana Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, je predsednik Skgz-ja Klavdij Palčič z občutenimi besedami opisal lik Borisa Raceta, »našega tovariša Zarka, ki nas je zapustil«. Na sinočnji žalni seji v trzaskem Kulturnem domu sta spregovorila se sen. Darko Bratina in Joze Smoleta, ki je podčrtal, da se je »življenjska pot velikega družbenega dejavnika Borisa Raceta končala prav na predvečer Dneva odpora, dneva Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Žarkovo izročilo pa bo živel se naprej.«

Na 4. strani

Pod pokroviteljstvom
Zastopstva
Slovencev
v Italiji
SKGZ
in SSO
vabita na

ENOTNO DEŽELNO PROSLAVO
50. OBLETNICE
OSVOBODITVE IN ZMAGE
NAD NACIFAŠIZMOM

Doberdob, 1. maja, ob 16. uri

Pozdravni nagovori:

- Mario Lavrenčič, župan Občine Doberdob
- Valentina Humar, tajnica ZSKP
- Miroslav Kosuta, kulturni ustvarjalec
- Viviana Londero, deželna odbornica
- Jozef Školc, predsednik slovenskega parlamenta

Kulturni spored bodo oblikovali godba na pihala Kras, recitatorji in pevski zbori z Goriskega. Režija: Emil Aberšek

Jutri v Nedeljskih temah Primorskega dnevnika

Žarku v spomin

So dogodki, ki človeka prizadenejo ceprav je vedel, da se morajo zgoditi. Tak dogodek je smrt Borisa Raceta - Zarka. Spominjajo se ga Filibert Benedetič, Igor Komel in Izidor Predan.

Sicer pa je v jutrišnji številki že uvod v praznovanja 50. obletnice osvoboditve Trsta, kateri bo Primorski dnevnik v ponedeljek namenil posebno prvomajsko prilogo. V jutrišnjih nedeljskih temah nas bo prof. Marta Ivašič popeljala po potek osvoboditve Trsta, Marko Waltrisch piše o tem, kako so pred pol stoletja četniki divjali po Gorici, Elio Fornazarič pa se je ozrl dlje v zgodovino in je pogledal, kaj v Gabrjah na goriskem Krasu se spominja na prvo svetovno vojno.

Nekaj strani tudi tokrat namenimo mladini, za osnovnosolce so poskrbeli učenci proseške osnovne šole, ki pišejo in rišejo o 200. obletnici svoje šole. Visješolcem pa rubrika Student naj bo odkriva nadvse zanimivo temo: kako studirati v tujini, tudi v okviru temu namenjenih evropskih programov.

In končno nismo mogli mimo dogodka tedna, to je zadnjih deželnih in upravnih volitev. Vojmir Tavčar na naslovnicu ugotavlja, da so si tisti, ki so se do včeraj najbolj ogrevali za volitve, kar naenkrat premislili. Rudi Pavšič piše o velikem uspehu naprednega zavezništva v Beneški Sloveniji, Sandor Tence in Marko Marinič pa ocenjujeta upravne volitve v slovenskih občinah na Trzaskem in na Goriskem.

RIM / POKOJNINSKA REFORMA

Stališča vlade in sindikatov se postopno približujejo

Soočanje se bo nadaljevalo danes - Vzdušje je tvorno

RIM - Vlada in sindikati so po včerajšnjem soočanju bliže dogovoru, potrebna pa bo še dodatna razprava preden bo sporazum lahko podpisan. Tajnik Uil Piero Larizza je bil po včerajšnjem srečanju dokaj optimist in je menil, da so z vlado sindikati že dosegli osnovo za dogovor vsaj glede pokojninskega varstva za uslužbence, ki so šele začeli delovno kariero. Predstavnik CGIL Alfiero Grandi pa je bil previdnejši. Po njegovem mnenju so se stališča približala, treba pa bo rešiti še kopico zahtevnih problemov.

Oceni Grandija in Larizze sta bila razpon, v katerem so se včeraj gibala mnenja sindikalistov o poteku pogajanj z vlado o pokojninski reformi. Pogajanja se bodo nadaljevala tudi danes, sindikati pa bodo po mnenju tajnika Cisl Sergia D'Antonija v sredini prihodnjega tedna sposobni, da ocenijo celoten osnu-

tek pokojninske reforme. D'Antoni je namreč dejal, da sedaj delne ocene niso več možne, ker postaja reforma organska in se posamezna poglavja vežejo v verigo.

Kot je povedal Raffaele Morese, ki je pri Uilu drugi clovek, v prihodnje ne bo več obvezne upokojitvene starosti, kot sedaj, ampak le starost, ki bo neke vrste prag. V praksi naj bi po Moresejevih besedah prag bil 62 let. Kdor bi hotel v pokoj prej, bi moral sprejeti 2, 5-odstotno okrnitev pokojnine vsako leto, ki mu manjka do 62 let, kdor bi se upokojil pozneje, bi mu pokojnino dvignili za 2, 5 odstotkov. Kaze, da ne bo nobene obremenitve za delavce, ki imajo 40 let plačanih prispevkov, tudi če se upokojijo pred 62. letom.

Morese je tudi dodal, da bo novi sistem, ki bo temeljil na sestevanju prispevkov (pokojnino bodo zavarovancu odmerili

na osnovi resnično plačanih prispevkov) veljal za vse nove zaposlene in za tiste, ki bodo ob koncu letošnjega leta imeli manj kot 18 let plačanih prispevkov. Za ostale naj bi veljal dosedanji sistem.

D'Antoni je povedal, da so včeraj govoril predvsem o tem, kako naj bi deloval novi sistem, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji. Resiti pa je treba še nekatere zelo zahtevne probleme kot so prehodna faza, starostne pokojnine in spremembe, ki bodo zadevale javne uslužbence.

Reforma pokojninskega sistema razdvaja delavstvo. Medtem ko so v nekaterih tovarnah sprejeli predlog, ki so ga izoblikovali sindikati, so ga v drugih zavrnili. Ponekod je odpor tolikšen, da je prišlo do spontanih stavk delavcev. Kreprok razdvojen so tudi politične sile. Medtem ko je kandidat za premiera leve sredine Romano

Prodi menil, da je treba korenito reformirati pokojninski sistem in da je takimenovana »formula 90« tista, ki lahko prepreči bankrot pokojninskega zavoda, je predstavnik SKP Franco Giordano ocenil vladni predlog reforme kot nesprejemljiv. Po njegovem mnenju tudi ni utemeljen optimizem o skrajšnjem dogovoru, ker je v nasprotju z odporom, ki ga je zaznati med delavci. On je prepričan, da je treba zavrniti vladno zamisel, ker »obravnava z omejeno logiko finančne sanacije problem, ki je odločilnega pomena za ovrednotenje socialne države«.

Očitno se bodo v prihodnjih dneh mnenja še kresala. Marsikaj bo odvisno tudi od poteka pogajanj, ki bodo od danes obravnavala prav najbolj občutene probleme, pravi »hučev rep«, kot ga je označil Larizza celotnega procesa pogajanja.

RIM / NA VČERAJSNJI SEJI

Ministrski svet včeraj sprejel vrsto odlokov

Izjalovila se je Berlusconi jeva zamisel o davčnem odpustu

RIM - Ministrski svet je na včerajšnji seji prelozil na 30. junij zadnji termin za poravnavo davčnih pravnih na osnovi davčnega odpusta. Finančno ministrstvo sporoča, da sta z novim terminom povezani tudi zamrznitev sodb, ki so še v teku, kot termini za vložitev priziva na akte, ki jih še ocenjujejo. Preložitve termina je ministrski svet vključil v ponovno predložitev zakonskega odloka o nekaterih davčnih vprašanjih, zaradi česar so bile odložene tudi druge zapadlosti.

Podaljšanje termina za davčni odpust dokazuje, da je spodletel ukrep, od katerega si je Berlusconi jeva vlada obetala vsaj tisoč milijard lir. Odpust je v bistvu prinesel državni blagajni manj kot 20 odstotkov načrtovanega priliva.

Ministrski svet pa je na predlog notranjega ministra Brancaccia odobril večje stevilo zakonskih odlokov, ki spreminjajo in dopolnjujejo zakon št. 471; spreminjajo tudi več odlokov, ki so bili že spreminjeni v zakon, da bi na tak način zagotovil celovito uporabo že razpoložljivih finančnih sredstev deželnih in krajevnih uprav. Na tak način bo odbor za izredno stanje na področjih, ki so jih novembra lani prizadele poplave, lahko deloval do konca letošnjega leta. Sprejel je tudi odlok, na osnovi katerega bo možno v kratkem zapolniti okrog tisoč prostih mest v občinskih tajnistvih.

RIM / ZAHTEVAJO NOVO POGODBO IN DELO

Protest gradbincev v Rimu

RIM - Kakih 50 tisoč gradbenih delavcev iz vse Italije je včeraj protestiralo v Rimu na vse državni manifestaciji v obrambo delovnih mest in za novo delovno pogodbo. V glavno mesto so prispeli z 200 avtobusi in stirim posebnimi vlaki. Preiskava »čiste roke« je zaustavila številna gradbena dela; delavci zahtevajo takojšnje odprtje gradbišč, da bi se na tisoče gradbenih delavcev spet vrnilo na delo. Na zaključnem zborovanju je med drugimi spregovoril tudi temnopolti delavec Roy Gangi.

NOVICE

SKGZ orisala Guerrovi težave naših ustanov

TRST - Delegacija SKGZ je s predsednikom Klavdijem Palčičem na čelu obiskala predsednico deželne vlade Alessandro Guerra. Na razgovoru so predstavniki SKGZ orisali Guerrovi dramatični položaj slovenskih ustanov, ki spričo nerešenega vprašanja javnega finansiranja ne morejo več vzdržati pritiska. Predstavniki SKGZ so na predsednico deželne vlade naslovili apel, naj v okviru svojih pooblastil in pristojnosti dežele pripomore k premostitvi nastalih težav.

Uspešna bilanca CRT

TRST - Skupščina članov tržaške hranilnice CRT je včeraj odobrila bilanco za preteklo leto 1994: čisti dobiček je znašal 14, 3 milijard lir, kar je za 9, 78 odst. več kot predlanskim. Za predsednika so potrdili Roberta Verginello, za podpredsednika pa izvolili Paola D'Agnola.

Preiskava o zadrugah

BENETKE - Alberto Fontana, bivši predsednik kmetijskih združenj, je zavrnil svojo odgovornost pri nepravilnostih (izjemo naj bi predstavljali le specifični primeri pri posameznih združenjih). Fontana je bil aretiran skupaj z 12 drugimi osebami v okviru preiskave o domnevnih nepravilnostih pri upravljanju javnih sredstev v združenjih, ki so sodile pod benesko združenje COOP. Bil naj bi »glava« organizacije, ki naj bi zakrivila »izginotje« okrog 20 milijard lir evropskih, vsedržavnih in deželnih prispevkov.

POLITIKA / POMISLEKI PAKTA DEMOKRATOV

Prodi »brani« svojo oljko

Bossi: »Volivci, v balotazi ne volite fašističnih kandidatov«

RIM - Izbira oljke kot edinega simbola levsredinskih sil na volitvah z večinskim sistemom je presenetila vodje Pakta demokratov Segnija, Bordona in Bosellija. To so tudi zapisali v odprtem pismu, ki so ga naslovili na Romana Prodi. Po njihovem mnenju obstaja nevarnost, da bi oljka postala nekakšen grmiček v hrastovi senci. Bojijo se namreč hegemonstva vpliva D'Alemove stranke, ki naj bi s svojimi 25 odstotki volitev »pometla« zavezniki. Zato predlagajo ustanovitev samostojnega sredinskega liberalnega in reformatorskega pola.

Prodi jim je le nekaj ur po prejetju pisma takoj odgovoril. Zapisal je, da mu je pri srcu velika sredinska stranka, a se bolj se zavzema, da bi v Italiji zmagal demokratični pol. »Ko se nam je ponudila prilika, da bi postala oljka

simbol vse levsredinske, smo storili ne enega, pač pa sto korakov na poti k ureditvi našega načrta,« je podčrtal.

V intervjuju televiziji Videomusic je Prodi spregovoril tudi o odnosih do Severne lige in SKP. Dejal je, da je sredinski clovek, da ni bil nikoli levičar, in da mu zato Liga in SKP nista enako blizu. Poudaril pa je, da bo z obema strankama razpravljaj predvsem o problemih.

Vodja Severne lige Umberto Bossi je medtem odgovoril D'Alemi, naj misli na svojo stranko, ces, da bo za Ligo poskrbel pač sam. Zanikal je vesti, po katerih naj bi sodeloval z D'Alemo na zaključnem volilnem shodu za balotazo; dejal je le, da bo - v primeru, ko v balotazi bi ne bilo predstavnika Lige - pozval svoje volivce, naj ne volijo fašističnih kandidatov.

RIM / BENCINA PO ZNIŽANIH CENAH ŠE NE BO

Asquinijev predlog o bencinu po znižanih cenah za sedaj še ni prodril

Zakonski odlok v tej smeri je že drugič zapadel - Nejasno tudi v bodoče

VIDEM - Tudi v drugo ni slo. Mislimo na zakonski predlog furlanskega poslanca Roberta Asquinija, ki je lani, tik pred koncem leta, v parlament poslal vladni dekret zakona, s katerim naj bi vsem avtomobilistom Furlanije-Juljske krajine prodajali bencin po znižanih cenah. Bilo je to »božično in novoletno darilo« Asquinija, ki je tedaj bil podtajnik v finančnem ministrstvu Berlusconi jeve vlade (Asquini je med vodilnimi v furlanski Severni ligi). Prepričati mu je uspelo takratnega ministra za finance ter funkcionarje v tem ministrstvu. Vlada je kmalu zatem padla, v dveh mesecih, ki so potrebni, da se o zakonskem dekretu v obeh domovih parlamenta razpravlja in odloča, pa ni prišlo do uspešnega konca. Zaradi tega je takrat Asquini

ministra v sedanji Dinijevi vladi preprical, da so zakonski dekret ponovno poslali v parlament. Asquiniju je očitno ležalo, da bi njegov predlog sel skozi, saj je medtem bil tudi med kandidati za zupansko mesto v Vidmu. Ko bi bil predlog postal zakon, bi bilo to zanj propagando zelo učinkovito. Kandidatura za zupana je propadla, v parlamentu pa se stvar ni premaknila z mrtve točke.

Včeraj je zapadel dvomesečni rok in Asquini je novinarjem povedal, da bo sedanja vlada se enkrat vložila zakonski dekret. Povedati moramo, da je v obeh razdobjih razprava o njem bila le v pristojni komisiji poslanske zbornice. V sirso razpravo v skupščini sploh ni prišla. Sele po odobritvi v njej bi osnutek moral romati se v senat. Ze v prvem

razdobju so poslanci Veneta dali cel kup popravkov, saj so zahtevali, da bi tudi nekateri predeli te dežele bili deležni ugodnosti. V času druge razprave so spet prišla na dan nesoglasja in Asquini trdi, da so v tem oziru najbolj aktivni proti zakonskemu osnutku bili poslanci narodnega zavezništva. Ni dano vedeti kako bo v bodoče.

Medtem je cena bencina v Italiji že skoro dosegla 1.900 lir za liter supra. Le še deset lir nas loci od tega rekorda. Sicer pa je tudi na slovenski strani cena bencina skokovito porasla, seveda če plačamo v lirah. To pa zaradi velikega padca vrednosti italijanske lire tudi v odnosu do slovenskega tolarja. V Sloveniji je za en liter supra se vedno treba placati 73, 20 tolarjev (približno 10 tolarjev gre v sklad za

izgradnjo avtocest), vendarle pa, ce neposredno plačamo v lirah, smo že skoro pri 1.300 lirah, medtem ko je bilo se pred dvema mesecema dovolj 1.040 lir.

Razumljivo je, da so upravitelji slovenskih družb, ki prodajajo bencin, precej zaskrbljeni, zaradi zakonskega predloga poslanca Asquinija. Pri Petrolu so že pred časom izdelali nacrt za posodobitev več bencinskih crpalk. Na začetku leta pa so povedali, da bodo primorani preuciti prvotni nacrt, ce se bo zmanjšalo stevilo kupcev bencina iz Italije. Dolej pa načrti tečejo po zastavljenem planu. Za odprtje crpalk ob meji z Italijo na Goriškem pa se zanima tudi korprski Istra Benz, to tudi v sodelovanju z nekaterimi partnerji iz Italije.

Marko Waltritsch

RIM / STALIŠČE NAPREDNIH SENATORK O ZAKONU 194

Namesto sprememb polno izvajanje zakonskih določil

Prva anketa pravi, da je večina državljanov za ohranitev zakona

Predsednik ustavnega sodišča Baldassare (Telefoto AP)

RIM - Kot je bilo pričakovati, se polemike o zakonu 194 nikakor nočejo polci. Verjetno tudi zato, ker vprašanje prostovoljne prekinitve nosečnosti niti tokrat ni bilo postavljeno nenamerno. In tudi tokrat, pa čeprav je o tem spregovoril visok predstavnik sodstva, zakonski okvir niso jasno predstavljali. Namen »zloglasnega« zakona namreč ni bil samo v tem, da se omogočijo posegi prekinitve nosečnosti v zdravstvenih strukturah, temveč tudi - če ne celo predvsem - da prevencija in splošna informiranost zadobita konkretne oblike.

In prav ta del zakona je ostal na papirju, kot tudi ni zazvela vrsta pomembnih določil zakona o družinskih posvetovalnicah. Zakona namreč vzporeja predstavnica KDC Ombretta Fumagalli Carulli, ko pravi, da sta ženskam obljubljala nekaj, cesar nista uresničila. V tem ima povsem prav, čeprav so njene ocene povsem nasprotne s stališči skupine naprednih senatork (skupen dokument jih je podpisalo osem). Pisale so predsedniku ustavnega sodišča Baldassareju, ki je s svojimi izjavami sprožil polemike. V pi-

smu ob kritiki Baldassareju zahtevajo od vseh državnih oblasti, naj se zavzamejo za uresničitev zakonskih določil o prevenciji. Predlog je podprlo tudi Gibanje za življenje s predsednikom Casinijem.

Na neumestnost, da bi v tem trenutku odprli razpravo o spremembi zakona 194, je opozoril Ottaviano Del Turco (SI), medtem ko je Gerardo Bianco (LS) pozval vse politične sile, da ne bi vprašanja »politizirale«. Bivši predsednik ustavnega sodišča in predsednik senatne komisije za ustavna vprašanja Aldo Corasaniti je izjavil, da je prekinitve nosečnosti »eksistencialna odločitev posamezne ženske«, tajnik PRI Giorgio La Malfa pa je menil, da naloga izoblikovanja zakonov pripada parlamentu.

Zelo množicen je tabor, ki odločno zagovarja Baldassarejeve izjave. Poleg številnih predstavnikov NZ se je oglasil tudi predsednik vsedravnega odbora za biotiko Francesco D'Agostino. Opravljena je bila tudi že prva javnomnenjska raziskava: tednik Gioia zagotavlja, da je večina italijanskih državljanov za ohranitev zakona 194.

ODNOSI SLOVENIJA-ITALIJA

Danska spodbuja dogovor med Rimom in Ljubljano

Danski zunanji minister bo posegel pri slovenskem kolegu

RIM - Se neresena vprašanja v odnosih med Italijo in Slovenijo so na dnevnem redu vseh pogovorov Rima z evropskimi partnerji. Tako je italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli spregovorila o tem vprašanju z danskim zunanjim ministrom Nielsom Helvesom Petersonom, ki je na uradnem obisku v Rimu.

Agnelli je po pogovoru s Petersonom povedala, da je sef danske diplomacije pripravljen na pogovor z Ljubljano o teh vprašanjih. Agnelli je precizirala, da Danska ni prevzela neke posredovalne vloge, ampak gre za osebno Petersonovo pobudo. »Prijetelj so lahko zelo koristni, toda resitev morata najti Rim in Ljubljana,« je

poudarila Agnelli jeva.

Po napovedi Susanne Agnelli se bo Petersen pogovoril s slovenskim zunanjim ministrom Zoranom Thalerjem. »S tem nam bo nedvomno pomagala, saj je dogovor nujen,« je menila zunanja ministrica. Tudi danski gost je označil sporazum med Italijo in Slovenijo kot nujen in dodal, da morata obe strani pokazati dovolj prožnosti.

Na vprašanje novinarjev sta zunanja ministra spregovorila tudi o vprašanju veta v Evropski zvezi. Petersen je menil, da bo EZ ohranila veto, čeprav gre za prijem, ki se ga vsi poslužujejo porredko. Agnelli je pa je dodala, da »bi bilo bolje, če bi se evropski partnerji dogovorili« in ne bi nihče segal po vetu.

TRENTO / OB 450-LETNICI KONCILIA

Kolikšno zblížanje s protestanti?

Papež bo najbrž spodbudil dialog z Luthrovimi nasledniki

TRENTO - Papež Janez Pavel II. bo danes začel z dvodnevni obiskom v Trentu, med katerim se bo spomnil 450-letnice tridentinskega koncila. Vprašanje, ki si ga ob tej priložnosti marsikdo zastavlja je, ali bo Woytila ob obletnici koncila, ki je potrdil dokončni razkol med katoliki in protestanti, umaknil odlok o izobčenju Martina Luthra.

Poznavalci vatikanskih razmer pravijo, da bo Woytila (prvi papež, ki je prestopil prag neke protestantske cerkve in ustanovil posebno komisijo za dialog med cerkvama) si-

cer okreplil dialog z Luthrovimi nasledniki, ne bo pa naredil tako radikalnega koraka kot bi bil preklic izobčenja. Že dejstvo, da zaradi obhajanja in pomislekov, na praznovanje niso povabili protestantov, kaže, da tako korenitega koraka ne bo.

Tridentinski gostitelji bodo papežu ponovili željo, da bi proglašil za blaženega tudi bivšega italijanskega premiera Alcideja De Gasperi. Toda tudi to vprašanje je zaradi odpora južnotirolskih katolicianov, težko rešljivo.

MERAN / JUBILEJNI KONGRES

Južnotirolska SVP se srečuje z Abrahamom

BOCEN - Južnotirolska ljudska stranka SVP bo danes v Meranu s izrednim kongresom proslavila svojo 50. obletnico.

Južnotirolska ljudska stranka je bila ustanovljena 8. maja 1945 na pobudo podjetnika Ericha Amonna. Med njenimi prvimi zahtevami je bila zahteva po samoodločbi južne Tirolske, ki je se danes zapisana v strankinem statutu. Temelj poli-

tičnega dela SVP pa je bil sporazum, ki sta ga leta 1946 podpisala Alcide De Gasperi za Italijo in Karl Gruber za Avstrijo in s katerim je bila Južni Tirolski priznana posebna avtonomija, nemškogovorečemu prebivalstvu pa zascita. »Paket« zascitnih norm so izpopolnili pred nekaj leti, ko je Dunaj izdal Rimu »pobotnico« od izpolnitvi dogovora.

O G L E D A L O

Polet desnice se je ustavil Italija lahko še upa

ACE MERMOLJA

Izidi nedeljskih italijanskih volitev so mi pomenili olajšanje. Danes je namreč jasno, da lahko levosredinska koalicija zmaga tudi na prihodnjih vsedravnih volitvah. Ne sme si privoščiti neumnosti, vendar se je polet desnice zaustavil. Razpoloženje volilcev se naglo spreminja, verjetno pa bo most sprememb postal čisto vino in se bo večina Italijanov odločila za drugo smer. Brez tega poguma zdrava ne bo zrastle v zrelo demokracijo. Dolga leta je oblast z najrazličnejšimi metodami in sredstvi preprečevala globinsko svobodo izbire. Trditve je huda, a jo lahko ponazorim z drobnimi primeri.

Dan po volitvah sem bil na solskem izletu v Režiji, kjer je ponovno zmagal zupnan napredne liste Luigi Paletti. Ko smo zjutraj prisli v neko vas, so mozeje v gostilni nervozno pili sprice. Poznala se jim je napeta noč. Luigia Negro, ki nas je vodila, mi je rekla: »Ce ne zmaga Paletti, bo tu vsega konec.« Po prisrčnem prikazu tamkajšnjih kulturnih značilnosti v Kulturnem domu, nam je Luigia povedala, da je Paletti zmagal. V restavraciji se je oglasilo petje, sprici so postali vino in veselje je bilo očitno. Zmaga nekdanjega zupana Beltrameja bi pomenila skok nazaj; v skrajno sramežljivost in strah. Naslednji dan sem v Primorskem dnevniku bral veselo novico, da so v

skoraj vseh beneskih občinah zmagale napredne liste. Zasuk je velik, kot da so ljudje zadihali. Dvomim namreč, da so beneski Slovenci, tisti, ki so to priznali in tisti, ki so svoje poreklo zamolčali, volili za Krscansko demokracijo v popolnem prepričanju. Tamkajšnji veljaki si v večini primerov niso zaslužili glasov. Kaj je dala oblast ljudem iz dolin, ki so ostro zarezane v hribovito in macehovsko pokrajino? Dali so kako drobno uslugo in potne liste za izseljevanje. Kako lahko človek podpira nekoga, ki ga tepe in peha s trebuchom za kruhom v simi svet? Odgovor je enostaven: strah nemočnih. Dolga leta si lahko v Beneciji in Režiji otipal pritisk in strah. Prihod tujca je v gostilni utisal glasove. Pogum je rastlina, ki raste počasi, predvsem ko veš, da ti križec na glasovnici lahko dodatno zagreni življenje.

Ko sem bil pred tolkimi leti občinski svetovalec v Gorici, sem dihal posebno ozračje. Nekega dne sem se odpravil na obcino po določene informacije. Uradniki so me poznali kot svetovalec KPI. Bili so formalno zadržani in prijazni. Ko sem odhajal, me je na hodniku dohiteli občinski podtajnik. Tiho in skoraj konspirativno mi je dejal, da mi mora nekaj povedati. Ne spominjam se več, za kaj se je slo. Ob domeni s pogledom, da ga ne bom »iz-

dal«, mi je obrazložil marsikatero nečedno igrico znotraj Palače. Moji izkušnejši kolegi so za zakulisne manevre izvedeli na podoben način: po hodnikih, z diskretnim prijateljevanjem itd. Svetovalci večine so bili v uradih kot doma, oziroma kot gospodarji hiše. Vsi smo jasno vedeli za hišna pravila uslužbenecov. Veseli smo, kako so (vsaj večina) dobili službo in katera je bila cena te službe. Marsikdo je klel gospodarja, vendar je bil »privezan« na svojo stoličko z nevidno, a jekleno zico.

Ko sem služil vojaški rok pri alpincah (koliko let je že minilo!), sem po dolgih pohodih nabral od oficirjev povsem drugačne verzije od uradnih. Tisti, ki smo razumeli stvari nekoliko globlje, smo jasno vedeli za politične kolicke armade. Nasprotno zapisanim (vsem je bilo jasno, kam sodim) se je v mrzlih gorskih večerih pogumnejši oficir na skopo izpovedal: ni bil tam, kjer bi moral po cinu biti, vsaj po intimnem prepričanju ne. Koliko je podobnih primerov!

Marca lani sem se preprical, da bo v Dolomitih zmagal Berlusconi. Mladi natakariji in natakarike so bili nadvse prijazni. Ves dan so trdo delali, zvečer pa so se odpravili v diskoteko. Veliko casa za razmislek niso imeli. V neobveznih pogovorih med gostom in gosti-

teljem, sem slisal, da bodo volili za Berlusconi. Novo je prihajalo z glasbo discoklubov. Mladi po vsej Italiji so v veliki večini optirali za televizijskega magnata. Navedel sem primere ljudi, ki niso branili rent in velikih interesov in ki se niso oplajali z desničarskimi ali drugimi ideologijami. Pobrskal sem po lastnem spominu v prepričanju, da je v Italiji ogromno mladih ljudi, ki jim je vsak skok težaven. Italijanska demokracija je bila prepredena s tisočimi drobnimi in velikimi pritiski, ki so blokirali drugačne opcije.

Uvodoma sem omenil dovršeno demokracijo prav v smislu nestetih veznih niti in pogojevanj. Izpustil sem velike prisile, kot je bila na jugu mafija ali pa na severu vez med politiko in gospodarstvom. Po nečastnem odhodu včerajšnjih mogotcev se je mreža zrahljala. Desnica pa je spretno izkoristila praznino in ponudila alternativo, ki se je zdela najbolj pepricljiva in varna. Prepricljiva, ker je desnica razpolagala in razpolaga s predominantno kolicino sredstev množičnega obvescanja in množične kulturne informacije. Televizija ustvarja mocan kulturni milje. Ustvarja pa ga tudi sistem življenja. Opcija se je zdela varna, ker je pomenila izbira za Berlusconi le navidezen skok. Televizijski magnat je bil za pred

političnim nastopom na oblasti, ki plasi in hkrati vabi toliko malih ljudi, ki jih je življenje naredilo konservativne in bogabojece. Sumim, da je bila največja napaka desnice, da je ob prevzemu oblasti pokazala državljanom aroganten obraz. Hrup, ki jo je spravil na oblast, jo sedaj izpodjeda. V pomankanju rezultatov, ob usihanju obljub se je Berlusconi mrt zasencil. Marsikdo se je celo zbal njegovega nasmeska, ki se je v težavah spremenil v trd obraz gospodarja, ki ne trpi, da mu uslužbenci oporekajo. Levosredinska kolacija ima veliko sanso. Ni bolj ranljive stvari, kot so zbledeli miti. Jasno je, da lahko Kartel svobosinc racuna na cvrste cete volilcev, ki imajo jasne interese in ki ne sledijo mitu, ampak razumejo nacrtje in miselnost desnice, ker živijo v istem ideološkem krogu. Nobeno trdo jedro pa ni dovolj za zmago. Na koncu odločajo mali, majavi in za sedaj se vedno plašni ljudje. Levosredinske sile bodo morale v kratkem času ustvariti giblivo jedro, ki bo imelo svoj jasen obraz, a bo hkrati puscalo dostojanstvo razlikam. Hkrati pa bo morala ta naveza prepričati volilce, da je nov in varen pristan: brez prikrievanja težav, a hkrati brez nestrpnosti, napanjanja vrvi in celo sektastva. Volilci so v nedeljo povedali, kaj si želijo.

BORIS RACE - ŽARKO / ŽALNA SEJA V KULTURNEM DOMU

Ganjenost in spomini na pokončnega človeka

Sop rdečih nageljnov pred sliko Borisa Raceta je izstopal sredi crnine na odru Kulturnega doma med sinocno žalno sejo. Ko je zbor Vasilij Mirk ubrano odpel zalostinko »Bori« in partizanski »Sredi pušk« ter »Smrt v Brdih«, predsedniku Skgz Klavdiju Palčicu ni bilo lahko premagati ganjenost, da je prebral pismo predsednika Slovenije, Milana Kučana Slovenski kulturno gospodarski zvezi in potem se svoje misli v spomin na Borisa Raceta:

»Bil je priznana vodilna osebnost naše narodnostne skupnosti. Njej se je zapisal - zanjo se je boril in delal... Kot večina naših primorskih ljudi ni imel, po dvajsetletnem fašističnem zatiranju slovenstva, ki ga je s svojo družino utrpel z izgnanstvom iz rodnih Hrpelj, ob hudi uri vojnega požara in največje ogroženosti našega naroda, nikakršnih dvomov, kje biti, kaj storiti. Pridružil se je tistim, ki so sklenili domovino osvoboditi izpod tujega jarma in vstopil v Osvobodilno fronto, v kateri so mu bile dodeljene odgovorne in zahtevne naloge, kakršne so prevzemali v tistem času in tistem boju na hitro dozoreli mladi ljudje... Zarko, nosilec partizanske spomenice 1941, ne bo praznoval z nami 50. obletnice osvoboditve, in mi ne bomo imeli več priložnosti, da se z njim, kot enim naših osvoboditeljev, pogovarjamo o tistem veličastnem času, ko so se od veselja in olajanja razganjala srca vseh, ki so se po tolikšnem zatiranju in

Med nastopom zbora »Vasilij Mirk« na spominski svečanosti (Foto KROMA/Krizmančič)

razdejanju končno počutili svobodno...«

»Po njegovi zaslugi, zaradi njegove iskrene prizadevnosti, da bi se premoščale razlike med idejnimi in strankarskimi komponentami naše manjšinske družbe, je bila premoščena marsikatera težava pri iskanju skupnega narodnostnega interesa Slovencev v Italiji... Borisu Racetu mora SKGZ biti hvaležna, da je v naših vrstah dozorelo in se utrdilo spoznanje, da je tolerantnost in srčnost in s tem tudi laičnost in avtonomija odločitev naše krovnice organizacije Slovencev v Italiji temeljna vrednota našega organiziranega življenja.«

»Za vso iskreno ljubezen do našega naroda, za vitalnost njegovega bivanja med nami, za ves trud, znanje, zmernost in modrost, ga bomo ohrani-

li v neizbrisnem spomenu. Prepričani smo, da gre, če komu, prav njemu priznati naziv "očeta naroda" za našo novodobno slovensko narodnostno skupnost v Italiji...«

Za Palčicem je s krajšim osebnim spominom na pokojnega nastopil sen. Darko Bratina: Race je njemu bil za mentorja, vsej slovenski skupnosti pa zapušča veliko dediščino umirjenega, radovednega in nevsiljivega voditelja in humanega človeka.

Spregovoril je se Jože Smole: »Vsi, ki smo dolgo let neposredno sodelovali z Žarkom, smo občudovali njegovo pokončno držo. Nobena se tako težka situacija - in teh je bilo veliko - ga ni zlomila. Tudi pokolebala ga ni, niti za trenutek, v njegovi premočrni zavzeti dejavnosti. Do konca življenja

je ostal zvest velikim idealom, za katere se je v zgodnji mladosti opredelil kot antifasist, narodno zaveden in napreden človek. Boris Race je bil v vsakem pogledu zares pravi mož beseda. Nobene sprejete obveznosti ni nikdar prelomil. Nobena dogovora ni sklenil s figo v žepu. Politikantstvo mu je bilo odvrtno, kot mu je tudi karizem bil oduren.«

»Se posebej živo mi ostajajo v spominu pogosti pogovori, ki sva jih imela v letih, ko sem opravljal dolžnost predsednika Socialistične zveze Slovenije. Vedno znova me je impresionirala ne samo njegova temeljita analiza položaja Slovencev v Italiji, ampak tudi njegovo tenkocutno spremljanje celotnega dogajanja v Sloveniji in v te-

danji Jugoslaviji. Z dobrohotno kritiko, ki pa je vsebinsko bila ostra, nas je opozarjal na napake in stranpota. Z njemu svojstvenim tovariskim in iskrenim načinom nam je dajal konkretne nasvete, da se moramo vrniti h koreninam Osvobodilne fronte, najsiršega narodnega gibanja, ter dosledno upoštevati, da je vsaka družba pluralna. Prav pri Zarku sem se učil postene parlamentarnosti. On je ne samo na besedah, ampak v dejanjih gojil visoko kulturo dialoga, strpnost do drugega mislecih ter spoštovanje in upoštevanje argumentov. Globoko sem mu hvaležen za nasvete o parlamentarnem ravnanju... S celotnim svojim dolgoletnim zavzetim delovanjem se je Boris Race - Zarko upravičeno uvrstil med največje postene politike slovenskega naroda. Njega bi morali danes posnemati vsi, ki so jim v srcu naši nacionalni interesi... Včeraj smo na slavni seji skupščine Zveze združenih borcev NOV Slovenije z enominutnim molkom počastili spomin na dragega nam tovarisa Zarka. Ob tem smo se tudi zavezali, da nam bo Žarko vzgled in vzor tudi v našem prihodnjem ravnanju.«

Dvorana Kulturnega doma se je po teh besedah počasi in tiho izpraznila. V žalno knjigo so se, med tolikimi, podpisali tudi Marjan Sturm, predsednik koroške Zveze slovenskih organizacij, Silvano Sau za Unijo italijanov in konzulica Slovenije v Trstu, Vlasta Vaglenčič.

PISMO MILANA KUČANA

»Race zagovornik dialoga in strpnosti, edinih prepričljivih odgovorov nasilju«

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je naslovil na SKGZ naslednje sozalnno pismo:

Spostovani
Globoko me je pretresla vest o smrti prijatelja Zarka, tovarisa Borisa Raceta. Z njim odhaja se eden tistih ljudi, ki je svoje življenje in delo v celoti in do konca posvetil ohranitvi slovenstva v tistih deželah, kjer so Slovenci ostali poseljeni za mejami matične domovine. Vec, veliko vec, Boris Race si je prizadeval, da bi Slovenci v Italiji tudi pri Italijanih ohranili in utrdili svoj ugled, svojo kulturo in duhovno prepoznavnost, svoje samospoštovanje in dostojanstvo, da bi to dosegli po demokratičnih poteh dialoga in sodelovanja, strpnosti in zaupanja, kar je edini prepričljiv odgovor nasilju, sovraštvu in asimilaciji.

Svoj in boj vseh zamejskih Slovencev za njihove pravice in enakopravnost je utemeljeval na prepričanju, da sta položaj in usoda slovenskega občestva v tujini odvisna od moči in veljave demokratičnih sil v državah, v katerih živijo Slovenci in od ugleda, moči, veljave in sposobnosti demokratičnih sil matičnega naroda, da z njimi vzpostavi in ohrani dialog na temelju skupne zavezanosti občin demokratičnim vrednotam, spoštovanje človekovega dostojanstva, njegove svobode in pravic ter mirnemu in enakopravnemu sodelovanju narodov in držav.

Z Racetom odhaja iz nacionalnega in političnega prizorišča človek, ki je doživljal najtežje case fašističnega nasilja in bil obenem tudi aktiven udeleženec zmagovitega upora in odpora zoper to veliko zlo. Njegovo delo ne sodi samo v spostovanja vredno preteklost, ampak nedvomno tudi v tradicijo, ki bi ji morala slediti sedanja in prihodnja prizadevanja za globalno rešitev slovenskega narodnostnega vprašanja v Italiji.

Boris Race je bil odprt, neizključujoč človek, ki je pritegoval ljudi k sodelovanju ne glede na njihove nazorske in druge opredelitve zgolj na temelju prepričanja v pravičnost zahtev po zaščiti pravic manjšine, po njihovi enakopravnosti v italijanski družbi in po sodelovanju z matično domovino. Poklon in globoko spoštovanje ob njegovi smrti ni le dolžno spoštovanje tistemu rodu Slovencev v Italiji, ki počasi odhaja v naš spomin, ampak tudi spoštovanje tistemu univerzalnemu sporočilu njegovega dela in premišljanja, ki ga je vodilo, da je sožitje možno le ob medsebojnem spoštovanju in polnem upoštevanju različnosti, ki prav zato, ker je manjšinsko zahteva polno skrb in odgovornost večinskega naroda ter polno priznanje manjšinskih pravic, ki nosi s seboj tudi odgovornost.

Z globokim spoštovanjem se poklanjam spominu Borisa Raceta, vasega dolgoletnega predsednika in Vam izrekam iskreno sozlanje.

S spoštovanjem

Milan Kučan

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomski propagandni: Publist SRL

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozalanja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP št. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

REPEN / PO VOLITVAH

Župan imenoval oba odbornika

Repentabrski župan Aleksij Krizman je včeraj imenoval Karla Grgiča in Bruno Skabar (na slikah) za člana novega občinskega odbora. Oba člana zmagovite Napredne liste imata za sabo dokaj bogate upravne izkušnje. Grgič je bil v pretekli mandatni dobi podžupan, Skabarjeva pa je odgovarjala za vprašanja socialnega skrbstva. Grgič bo tudi vnaprej županov namestnik.

Novoizvoljeni repentabrski občinski svet se bo prvič sestel v petek, 5. maja. Na dnevnem redu ima proglasitev občinskih svetovalcev (županovo neposredno izvolitev je ze potrdilo sodišče), nakar bo Krizman prebral program nove občinske uprave. V Zgoniku se bo, kot napovedano, občinski svet sestel v sredo, v Dolini pa je župan Boris Pangerc sklical umeštitveno sejo v četrtek, 4. maja.

Vsi trije župani okoljskih uprav so ze polnopravno upravitelji Doline, Zgonika in Repentabra. Edinole dolinski župan Marino Pečenik bo do Pangereve prisega na prefekturi se formalno opravljal dolžnosti javnega funkcionarja

ŽELEZNICE / ŽUPAN ILLY

Proti ukinitvi »intercityja« in za Terminal pri Ronkah

Napovedana ukinitve hitrega vlaka »intercity« med Trstom in Mestrami izziva iz dneva v dan več reakcij; nameravana ukinitve bi namreč odvzela Trstu možnost neposredne zveze z vlaki za Rim in Milan.

Včeraj je nastopil tržaški župan Riccardo Illy, ki je odločno podprl zamisel deželnega odbornika Gianpiera Fasole, da bi pri ronskem letaliscu uredili velik intermodalen oz. večnamenski potniški terminal, do kamor naj bi pripeljali tudi hitri vlaki iz Mestrami in povezovali bližnje kraje z osrednjim italijanskim železniskim omrežjem. Illy je tudi pristal na pobudo tržaškega župana, naj bi vsi zainteresirani župani enotno nastopili pri upravi železnice z zahtevo, naj vlake okrepijo in posodobijo, ne pa ukinjajo. Za Illyja je nedopustno, da po eni strani nacrta železnisko povezavo od padske nizine do Kijeve, po drugi strani pa ukinjajo vlake prav do Trsta, ki je središče novih prometnih smernic.

Podobno stališče je zavzel tudi podpredsednik deželnega sveta,

Milos Budin: povezanost Trsta z železniskim omrežjem je strateškega pomena za uveljavitev sodelovanja v širšem mednarodnem okviru, zato se hitrih povezav ne sme ukinjati.

Včeraj dopoldne so se na tržaški občini sestali odborniki za urbanistiko, Cervesi, univerzitetni profesor za prevoze, Santorini, vodstvo železnice v Trstu in zastopniki deželnega odbornistva za prevoze. Vzeli so v pretres prepočasnost povezave med Trstom in Mestrami: za borih 120 km rabijo vlaki od 115 do 130 minut, medtem ko se na sodobnih progah take razdalje krije v največ 90 minutah.

S predlogom za ureditev potniškega terminala pri Ronkah se strinjajo tudi pri federaciji Zelenih, ki pa obenem pa ostro kritizirajo predlog, da bi za predsednika ronskega letaliscu izvolili nekdanjega tržaškega župana, sicer tudi upokojenega pilota Staffierija: Illy ne bi smel pristati na tak predlog, trdijo Zeleni, saj v bistvu je samo stolček za politika, ki nima več uspeha pri volilcih.

PRAZNIK V ZNAMENJU 50-LETNICI KONCA VOJNE

Bogat 1. maj v mestu in v okoliških vaseh

Praznika SKP in DSL v Križu in na Opčinah

Delavski praznik bo letos v glavnem posvečen 50-letnici zmage nad nacifasizmom ter seveda najbolj aktualnim družbenim temam, od nezaposlenosti do sporne pokojninske reforme. Osrednja prvomajska manifestacija bo, kot v tradiciji, po mestnih ulicah s sklepnim shodom na Trgu Unità, v okolici pa bosta tradicionalni prireditvi v Miljah in v Križu.

Udeleženci mestne manifestacije se bodo zbrali ob 8.30 na Trgu Pestalozzi pri Sv. Jakobu, zaključni shod pa bo, kot receno, na Trgu Unità. Osrednji govor bo imel član vsedravnega tajništva sindikata CGIL Angelo Airoidi, v slovenščini pa bo spregovorila Daria Gherlani. Na zahodnem Krasu bo prvomajski shod na Krzadi v Križu, udeleženci pa se bodo zbrali ob 9.30 na trgu v Nabrezini. Govorila bosta Bruno Rusich, slovenskega govornika pa se niso dolocili. Nastopila bosta nabrezinska godba in moški zbor Ve-

sna. V Miljah bo prvomajsko zborovanje ob 11.30 v parku Europa. Govorila bosta Fulvio Gregoretti in v slovenščini občinski svetovalec Marko Savron.

Stranka komunistične prenovе prireja od danes do ponedeljka prvomajski praznik v Prosvetnem domu na Opčinah. Praznik bodo odprli ob 18. uri, ob 20. uri pa bo otvoritev razstave »Dnevi Osvoboditve«, sledil bo ples. Jutri ob 17.30 bo koncert proeske godbe, nakar se bodo gostje lahko zavrtili ob zvokih ansambla Krt. V ponedeljek, 1. maja bo ob 19. uri koncert borbenih pesmi Trzaskega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomazič pod vodstvom Oskarja Kjudra, uro prej pa bodo govorili. Openski praznik Komunistične prenovе se bo končal s plesom.

Trzaska federacija Demokracije stranke levice prireja jutri in v ponedeljek prvomajski praznik na dvorišču Ljudskega doma v Križu. Jutri ob 16. uri bo koncert ljudskih

pesmi, ob 18. uri pa bosta spregovorila senator Darko Bratina in devinsko-nabrezinski zupan Giorgio Depangher. Zvečer bo ples s skupino Sound.

Krski praznik DSL se bo nadaljeval v ponedeljek ves dan. Ob 13. uri bo tradicionalno prvomajsko kosilo, ob 16. uri bo koncert ljudske glasbe, ob 18. uri pa bosta udeležencem spregovorila podpredsednik deželne sveta Miloš Budin in pokrajinske tajnik Hrasta Stelio Spadaro. Zvečer bo ples s skupino Sound.

Delavski praznik bodo ponekod, kot v tradiciji, pozdravili z budnicami godb na pihala, v marsikateri naši vasi pa bodo na predvečer zagoreli kresovi. Pihalni orkester Breg bo imel budnice v dolinski občini s sledečim urnikom: ob 7. v Borštu, ob 7.15 v Zabrežcu, ob 8.30 v Gročani, ob 9. uri v Dragi, ob 9.30 pri Domju, ob 10. uri v Boljuncu, ob 10.30 v Dolini, ob 11. uri v Prebeneju ter ob 11.30 v Mackoljah.

Opčine: Pohod po poteh spomina

Na Opčinah so včeraj popoldne na svojevtrsten način počastili 50-letnico zmage nad nacifasizmom. Vaske sportne, kulturne in družbene organizacije so namreč priredile pohod po poteh spomina, to se pravi po krajih, kjer so točno pred 50 leti potekali najhujši boji za osvoboditev Trsta izpod nacifasističnega jarma.

Udeleženci pohoda so se zbrali v Prosvetnem domu, prav na kraju, kjer so se pred 50 leti zbrale partizanske kurirke in si porazdelile delo v pričakovanju najbolj krvavih bojev. Takrat so se Nemci že umikali iz Sezane proti Opčinam in kasneje proti mestu.

Na sliki: včerajšnji pohod na Opčinah (Foto Damjan Balbi-KROMA)

Zalozba DEVIN v Trstu se hvaležno klanja spominu svojega uglednega avtorja Borisa Raceta - Zarka in izreka družini občuteno sozaljje.

Trzaska knjigarna izreka iskreno sozaljje svojcem ob izgubi Borisa Raceta - Zarka.

Slovensko planinsko društvo Trst

se klanja spominu velika in neumornega borca za pravice slovenske narodnostne manjšine v Italiji Borisa Raceta - Zarka in izreka hudo prizadetim družinskim članom in sorodnikom iskreno, občuteno sozaljje.

Društvo slovenskih upokojencev Trst

izreka najgloblje sozaljje svoji odbornici Justi Race ob smrti dragega moža Borisa Raceta - Zarka.

BAZOVICA / OB OBLETNICI OSVOBODITVE

Uvod z razstavo o bojih za osvoboditev vasi

Jutri zaključna slovesnost v kinodvorani

Bazovica, simbol slovenstva, kot jo večkrat imenujemo, je začela svojo proslavo 50-letnice konca vojne in osvoboditve izpod nacifasizma v četrtek zvečer. Proslava so v Bazoviškem domu pripravile vse vaske organizacije, sledilo pa ji je zelo veliko domačinov.

Glavni točki večera sta bili otvoritev razstave, posvečene bojem za osvoboditev Bazovice, in nastop učencev osnovnih šol P. Trubar iz Bazovice in K. Destovnik - Kajuh iz Gropade. Učenci obeh šol (na sliki KROMA) so se predstavili z branjem proznih del, poezijo, s pesmijo ter dramatizacijo crtice Prezihovega Voranca »Dobro jutro«, ki govori o koroskih učencih, ki so, pravtako kot trzaski Slovenci, okusili težke case nacizma in želijo skozi pesem in slovensko besedo izraziti svoje občutke. Na harmoniko jih je spremljal Fulvio Jurincic.

Sledila je predstavitev zgbanke, ki jo je grafično in vsebinsko izoblikoval Boris Grgič. Na zgbanki so lahko udeleženci lepega večera sledili branju prvic objavljenega pisma domačina sestri nekaj dni po osvoboditvi. V zgbanki so tudi pričevanja vaščanov, ki so bili tiste dni doma; zapisali pa so jih in pripravili za večer člani domačega Mladinskega krožka.

Boris Grgič je za to priložnost tudi izdelal značko, na kateri je simbolično predstavljena namoljena puška, cez njo pa leži però. Pomen značke je, da mladi odklanjajo oboroženi boj ter so mnenja, da je treba v sedanjih casih nadaljevati boj z besedo, ki naj pripelje do uresničitve zaščitnega zakona.

Na proslavi je spregovoril prof. Samo Pahor, ki je povedal marsikaj zanimivega o osvoboditvi Bazovice, nato pa se Trsta in tudi podal razlago razstavljenih panojev slik in

fotografij, ki jih je društvo Edinost dalo na razpolago za to priložnost.

Na razstavi, ki so si jo domačini z velikim zanimanjem ogledali, so tudi spisi in risbe učencev šol iz Bazovice in Gropade, ki so vsi posvečeni tematici 50-letnice osvoboditve.

Jutri zvečer bo v kinodvorani v Bazovici drugi del proslave, ki jo organizirajo pravtako vse vaske organizacije. Pozdravom in govorom bo sledil recital članov domačega Mladinskega krožka in nastop pevske skupine domačih deklet. Sprevod udeležencev bo nato v spremstvu godbe na pihala V. Parma iz Trebč krenil do spomenika, kjer bodo položili vence, in nato nadaljeval pot do kraja, kjer bodo domačini prizgali kres. Mnogi se bodo nato udeležili ze tradicionalnega pohoda na hrib Kokos, kjer se bo glavno praznovanje zaključilo.

Neva Lukeš

ŠTEVILNE PRIREDITVE

V Dolini danes osrednja proslava Osvoboditve

V skoraj vseh vaseh na Trzaskem so se že ali pa se bodo spomnili 50-letnice konca druge svetovne vojne in zmage nad nacifasizmom. V dolinski občini bo danes dopoldne ob 11. uri osrednja proslava v spominskem parku v Dolini. V kulturnem programu bodo sodelovale sole, godbe na pihala in kulturna društva, slavnostna govornika pa bosta književnik Ciril Zlobec in trzaski zgodovinar Galliano Fogar. Jutri pa se bodo teh pomembnih obletnic spomnili v Boljuncu in sicer ob 16. uri na Gorici. Proslavo prireja krajevna Zveza borcev ob sodelovanju domačega KD Francce Preseren.

Padlih za svobodo se bodo danes spomnili tudi Barkovljani, ki se bodo zbrali ob 17. uri na domačem pokopališču. Tukaj jim bo spregovoril Franc Skerlj, sodelovali bodo mladi recitatorji, domači zbor in osnovnosolski otroci. Na vaskem trgu na Padricah pa bo jutri ob 19. uri proslava 50-letnice Osvoboditve, ki jo prireja

domače KD Slovan.

Drevi bo tudi proslava v Kulturnem domu na Proseku. Pobudo zanjo je dala krajevna sekcija VZ-PI-ANPI za Prosek n Kontovel. Zacetek ob 20.30. Govoril bo ravnatelj proeske srednje sole Fran Levstik in novoizvoljeni dolinski zupan Boris Pangerc. 50-letnico zmage nad nacifasizmom se bodo danes spomnili tudi na Kolonji in Vrdeli. Zbirališče je ob 18. uri v Ul. Orsenigo pred spominsko ploščo bivšega kulturnega društva Zeffirino Pisoni. Sodelovala bo tudi pesnica Ketty Daneo, ki je napisala verze na spominski plošci v Rizarni.

50-letnico konca druge svetovne vojne bodo jutri obeležili tudi Svetovancani in sicer ob 12. uri pred spominsko ploščo ob Narodnem domu na Vrdelski cesti št 25. Z recitacijami bosta sodelovala Stane Raztresen in Ketty Daneo, priložnostna govornica pa bosta imela Rada Zergol in Silvano Bruni. V Križu pa bodo skupno z obletnico Osvoboditve jutri in v ponedeljek, 1. maja praznovali tudi 20-letnico odkritja spomenika padlim v NOB.

Sinoci so se pomembnih obletnic spomnili v Skednju, Trebcah in Ricmanjih. V Trebcah so se domačini zbrali v Ljudskem domu, proslava pa je bila pred spomenikom. V Ricmanjih sta pobudo za prireditev dali godba in domače SKD Slavec, na proslavi v skedenjskem društvu Grbec pa so sodelovali mešanji zbor Primorsko iz Mackolj, domači recitatorji in novinarica Neva Lukeš.

V Nabrezini družabni večer

Danes zvečer prirejata nabrezinski društvi SD Sokol in SKD Igo Gruden družabni večer. Ker je društvena dvorana ze dalj casa zaprta zaradi neuporabnosti prostorov, se bo družabnost odvijala na Radovčevi domaciji. Poskrbljeno bo za prigrizek in ob veseli družbi bo možno vclanjanje. Vsi člani in prijatelji društev toplo vabljeni.

Slovenska komponenta Demokratične stranke levice

se klanja spominu Borisa Raceta - Zarka in izreka prizadeti družini najgloblje sozaljje.

Upravni in nadzorni odbor ter delovni kolektiv Kmetijske zdruge v Trstu izreka iskreno sozaljje članu nadzornega odbora Radu Racetu in svojcem ob izgubi dragega očeta.

Soborci in člani iskreno zalujejo za dragim Zarkom ter izražajo družini globoko sozaljje.

Pokrajinski odbor VZPI-ANPI Trst

Ob izgubi Borisa Raceta - Zarka izreka svojcem globoko sozaljje

družina Pertot

Ob boleci izgubi dragega Borisa Raceta - Zarka sočustvujeva z Justi, Mitjo, Radom, Zdenkom in Andrejem

Andreina in Adriano Semen

Ob smrti Borisa Raceta - Zarka se klanja njegovemu spominu in izraza Mitji, Radotu in vsem svojcem občuteno sozaljje

KK Bor

Ob smrti Borisa Raceta izreka svojcem iskreno sozaljje

Paulo Kozlovic z družino

Boris Race - Zarko Odločilen v izbirah, uravnovesen v dejanjih.

SKD Tabor - Opčine se spominja s hvaleznostjo aktivnega sooblikovalca naše identitete in izreka svojcem občutene sozaljje.

Slovenci po Svetu se spominjamo z velikim spoštovanjem Borisa Raceta-Zarka, cloveka, ki je ob ohranjanju lastnega ideoloskega prepričanja, spostoval tolerantno in pluralistično zivljenje v nasi skupnosti

Slovenci po Svetu se mu zahvaljujemo.

Taborniki RMV

se klanjamo spominu Borisa Raceta - Zarka in izrekamo prizadetim svojcem iskreno sozaljje.

VZPI - ANPI Boljunec

izreka iskreno sozaljje prizadeti družini ob izgubi Borisa Raceta - Zarka.

Ob izgubi očeta Borisa Raceta izreka sinu Andreju in družini najgloblje sozaljje

NK Kras

Dusan in Bozena Košuta z družino sočustvujeva z drago ženo Justi, sinovi in svojci ob smrti dragega prijatelja

Zarka.

Vaske organizacije iz Trebc

se klanjajo spominu Borisa Raceta - Zarka ter izrekajo svojcem globoko sozaljje.

POLITIKA / PO UPRAVNIH VOLITVAH

Levosredinski pol se vse bolj utrjuje

DSL (in mnogi v LS) za levi center

Nacrt za oblikovanje levosredinskega zavezništva, ki naj bi se na političnih volitvah strnilo okrog kandidature Romana Prodijsa, dobiva na Goriskem po nedeljskih upravnih volitvah vse bolj konkretne oblike. Ze v prvem poročilu o volilnih izidih v sedemnajstih občinah, kjer so volilci obnavljali občinske uprave, smo zabeležili, da je bila desnica porazena na celi fronti in da so se v večini uveljavile koalicijske, ki so združevale napredne in sredinsko opredeljene sile. Ti izidi so sedaj predmet razprave v okviru posameznih političnih grupacij in prav v tej razpravi se nakazuje vse otipljivejša perspektiva trajnejše povezave med levico in centrom.

Za tako perspektivo se ogreva pokrajinski tajnik DSL Alessandro Maran, ki v izjavi za tisk z zadovoljstvom komentira izid volitev. Maran ugotavlja, da so se sile naprednega pola uveljavile ne le v občinah na levem bregu Soče, kjer je bila levica že od vedno močna, temveč tudi prvič v tolikšni meri na desnem bregu Soče, kjer je nekoc gospodarila KD s svojimi zavezniki. Tokrat, ugotavlja Maran, je levica zabeležila pomembni zmagi v Marianu in Slovrencu, prispevala pa je tudi k uspehu odprtih sredinskih list v Medeji, Koprivnem, Dolenju in Mošu. V igri je se tudi v Gradiscu in Starancanu, kjer bo balotaza 7. maja.

Ti izidi po oceni tajnika DSL dokazujejo, da v Italiji obstajajo pogoji

za bipolarizem, v katerem lahko igrajo pomembno vlogo levicarske sile, ki so bile doslej prisiljene v obrobje. Za to je potrebno zavezništvo s centrom, ki pa po Maranovi oceni nima druge izbire kot to, da se poveže z demokratično levico: to dokazujejo izidi volitev pa tudi dejstvo, da se morajo sile centra, ki bi se hotele povezati z desnico, izneveriti lastnim vrednotam in idealom. Zato Maran odkrito kritizira tiste voditelje Ljudske stranke, ki se niso razumeli prave novosti teh upravnih volitev in sicer tega, da lahko center in levica s programom, ki naj bi povezal vrednoti učinkovitosti in solidarnosti, uspešno kandidirata za vodenje države.

Da ti pozivi levice tokrat ne bodo naleteli na gluha ušesa znotraj Ljudske stranke, dokazuje vroča razprava, ki se je razvila med goriskimi nekdanjimi demokristjani. Če vodstvo, od pokrajinskega tajnika Luiseja do mestne tajnice Agazijeve, se vedno vztraja na desničarski liniji Buttiglioneja, postaja vse glasnejši tisti del stranke, ki gleda na levo. Bivši mestni tajnik Mattei se je skupaj z nekaterimi drugimi somišljeniki že odcepil od "uradne" goriske LS in napovedal, da bo sledil tistemu delu stranke, ki ga na vsedržavni ravni vodi tajnik Gerardo Bianco. Pricakovati je, da jim bodo v kratkem sledili se mnogi.

GORICA / TERITORIALNI PAKT

Sindikati si sami lastijo pobudo za pakt s CNEL

Polemični do sen. Bratine

Sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL so včeraj z nenavadno ostrino odgovorile na nekatere izjave senatorja Darka Bratine v intervjuju za glasilo goriske DSL Notizie-Novice glede t. teritorialnega pakta za razvoj Goriske. V intervjuju je Bratina spomnil, da sega prva zamisel o takem paktu v lansko pomlad, ko je sam povabil v Gorico Alda Bonomija, koordinatorja raziskovalnega programa CNEL. Iz tistega srečanja (slo je za tiskovno konferenco, o kateri smo takrat poročali) se je razvila prva zamisel. Ker pa gre za projekt, ki ne sme biti izraz samo ene politične komponente, je nadaljeval v intervjuju Bratina»sem pobudo prepustil sindikal-

nim organizacijam«. Prav ta stavek je razkačil pokrajinske tajnike treh sindikalnih zvez, ki si sami lastijo očetovstvo nad pobudo. Bon, Nativi in Brancati namreč trdijo, da o tem niso nikoli razpravljali s sen. Bratino, da so njegova srečanja z g. Bonomijem njuna zasebna stvar in da so sindikati na lastno pest decembra lani pisali predsedniku CNEL De Riti. Svojo izjavo so sindikalisti se z drugimi očitki na Bratinov račun, ces da njegove trditve zalijo dostojanstvo sindikalnih zvez in njihovih voditeljev, zbudila pa jih je tudi senatorjeva ocena, da v dosedanjem izvajanju zamisli o paktu se niso dovolj razumeli inovativnosti tega projekta.

50-LETNICA OSVOBODITVE / FILM IN SREČANJE Z NEKDANJIMI INTERNIRANCI

Učna ura o grozotah nacizma

Med prireditvami, ki v teh dneh spominjajo na 50-letnico konca 2. svetovne vojne in osvoboditve izpod nacifasističnega jarma, so se posebej zanimiva srečanja, na katerih priče takratnih dogodkov seznanjajo mlade z grozotami preteklosti. Včeraj smo poročali o takem srečanju na slovenskem klasičnem liceju, danes pa bemo zabeležili podobno prireditev, ki je bila namenjena dijaku italijanskega učiteljskega Slataper. V Kulturnem domu so si ogledali film o osvoboditvi jetnikov iz nacističnih uničevalnih taborišč, nato pa prisluhnili pripovedi se živih prič tistih dni. Srečanja z dijaki so se udeležili predsednik goriskega združenja deportirancev ANED Milovan Bressan in drugi slovenski in italijanski bivši interniranci (na sliki - Fotostudio Reportage).

VZPI / SPOMIN NA B. RACETA

Goriški borci hvaležni Žarku

V dneh 50-letnice osvoboditve žalujejo še za drugimi tovariši

Tud predsedstvo VZPI-ANPI v Gorici se je s posebno izjavo za tisk pridruživši žalovanju za Borisom Racetom - Žarkom. Predsednik borcevske zveze Silvino Poletto se posebej spominja pokojnikovega doprinosa v okviru osvobodilnega boja. V pomladi 1945 med zadnjo veliko raziščeno zoper partizanske enote na Trnovskem, kjer so enote divizije Garibaldi Natisone sodelovale z IX. korpusom, so garibaldijski borci bili deležni bratske pomoči in solidarnosti slovenskih enot, v katerih je deloval tudi Žarko. Prav ta pomoč izmucenim borcem, dodaja Poletto, ostaja eden najsvetlejših zgledov prijateljskega duha med borci različnih narodnosti, ki

so se znašli na isti strani v boju zoper naciste in fasiste. Goriska VZPI zato žaluje za prepričanim borcem za pravice lastnega naroda in za prijateljstvo in sodelovanje med narodi vse Evrope.

VZPI v teh dneh praznovan ob 50-letnici osvoboditve žaluje se za dvema goriskima borcevma, ki sta aktivno prispevala k takratni zmagi. Te dni sta namreč preminila Romano Sosol v Podturnu in Oreste Zanin in Strazic, ki je pomagal braniti goriske tovarne pred divjanjem bežecih četnikov. Sklicujoč se na besede podturnskega zupnika Ruggera Dipiazze podtrčujejo, da sta bila borca, ki sta v resnici hotela mir in pravičnost med ljudmi.

TRŽIČ / KRAJA

Tatovi so odnesli 400 zabojev rjuh v vrednosti 100 milijonov

Tatovi so včeraj ponoči v Trziču iz skladišča nekega podjetja odnesli rjuhe in drugo posteljnino za nič manj kot 100 milijonov lir. Kradli so v hali trzaskega podjetja Bandimport Spa v Ul. Bagni 127 v Trziču.

Očitno so se do precej osamljene hale pripeljali s tovornjakom in svoje "delo" opravili, ne da bi jih kdo zmotil. Na tovornjak so namreč naložili 400 zabojev z rjuhami in drugim blagom ter se odpeljali. Pri policiji, ki je uvedla preiskavo, so prepričani, da gre za krajo po naročilu iz krogov organiziranega kriminala, saj si je res težko misliti, kaj bi priložnostni tatovi počeli s tolikimi rjuhami.

SOVODNJE / PRIREDILO GA JE KULTURNO DRUŠTVO

Tečaj za pripravo ribjih jedi pritegnil amaterske kuharje

Po lanskem začetniškem tečaju spet veliko zanimanje

V Kulturnem domu v Sovodnjah se je pred kratkim zaključil kuharski tečaj za pripravo ribjih jedi, ki ga je obiskovalo približno dvajset ljubiteljev te zdrave hrane. Tečaj, ki ga je priredilo domače kulturno društvo, je vodil mladi poklicni kuhar Matej Tomazic.

Točno pred enim letom se je v tem času v Sovodnjah odvijal kuharski tečaj za začetnike in ob tisti priložnosti je sovodnjsko kulturno društvo prvič navezalo stik z mladim strokovnjakom kulinarne spretnosti. Sodelovanje se je dobro obneslo, zato so ga nadaljevali tudi letos, sodeč po povpraševanju in številu prisotnosti na tečaju pa že napovedujejo, da se bo v prihodnosti to sodelo-

vanje prav gotovo se okrepilo.

Letosnji tečajniki iz Sovodnj in okoliskih vasi so na starih lekcijah spoznali vse skrivnosti

ali manjšem uspehu "novopečenih" kuharjev. (af) Na sliki (Fotostudio Reportage) tečajniki pozorno sledijo razlagi kuharskega mojstra

NOVICE

Špediterji kritični do župana

Združenje špediterjev odgovarja na kritike, ki jih na račun odsotnosti špediterjev na različnih pobudah občine izrekel župan Valenti. Špediterji polemčno vabijo župana, naj se osebno prepriča o načinu in ritmu dela na mednarodnem mejnem prehodu pri Standrežu. Župan se bo tudi prepričal, da so gospodarski operaterji na meji zelo pozorni do dogajanja in sprememb in da so pripravljeni na tem področju ponuditi svoje izkušnje in poglede. Špediterji imajo vtis, da je prav občinska uprava brez jasne stalnice in smernic glede gospodarstva in specifične terciarne dejavnosti. Ne glede na to pa so špediterji pripravljeni na najširše sodelovanje, zaključuje tiskovno poročilo združenja.

Dan varne šole na Expomegu

Goriski sejem Expomego bo od danes do vključno ponedeljka, 1. maja, odprt vse dni neprekinjeno od 10. do 21. ure. Danes bo na Expomegu "Dan varne šole": dijaki (po solah so razdelili 12 tisoč brezplačnih vstopnic) si bodo lahko ogledali sredstva gasilcev in enot civilne zascite. Ob 17. uri bo predstavitev dejavnosti Centra za pomoč državam v razvoju, ob 19. pa bodo predstavili delovanje regionalnih kulturnih združenj, ki vsako leto prirejajo manifestacijo združeni za Unicef. V tem okviru sodelujejo na sejmju tudi goriska ZSKD.

Koncert ob Lipizerjevi stoletnici

V Kulturnem domu v Gorici bo danes osrednja prireditev ob 100-letnici rojstva glasbenika Rodolfa Lipizerja, po katerem je poimenovano društvo, ki prav v teh dneh in ob tej priložnosti gosti v Grazežu kongres Združenja mednarodnih glasbenih natečajev s sedežem v Zenevi. Kongresisti in drugi gostje se bodo ob 18. uri zbrali v goriskem Kulturnem domu, kjer bo muzikolog Quirino Principe imel komemorativni govor. Ob 20. uri bo sledil koncert orkestra Moldavske filharmonije, dir. Daniel Pacitti, solisti violinista Alexandre Dubach, Anastasia Tchebotarova in Trio Cajkovski iz Moskve.

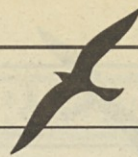
Trgovine in storitve ob 1. maju

Ob praznovanju 1. maja bo v teh dneh nekaj sprememb v poslovanju trgovin in javnih storitev. Danes si bo treba priskrbeti kruha za tri dni, ker bodo v ponedeljek pekarnice in vse trgovine (izjema so le cvetličarne) zaprte. Prihodno sredo bodo ještvske trgovine odprte tudi popoldne, v soboto, 6. maja, pa bodo lahko odprte trgovine, ki imajo navadno zaporo ob sobotah.

Mestno avtobusno podjetje sporoča, da 1. maja javni avtobusni prevoz v Gorici ne bo deloval. Občinski pogrebni urad v Gorici bo 1. maja kljub prazniku odprt od 8.30 do 10.30.

V Trziču "Pohod za svobodo"

Skupina pohodnikov pri trziškem združenju ACLI in Amnesty International prirejata jutri netekmovalni "Pohod za svobodo". Start bo od 9. do 10. ure na trgu sv. Ambroža v Trziču (za stolnico). Udeleženci bodo izbirali med 5 in 11 km dolgima progama. S pohodom nameravajo med drugim podpreti delovanje Amnesty International za spoštovanje človekovih pravic po svetu.

PREDSEDNICA SSO MARIJA FERLETIČ O 50. OBLETNICI OSVOBODITVE

Proslava v Doberdobu skupni poklon junakom

Pred skupno proslavo 50. obletnice osvoboditve, ki jo bosta v ponedeljek priredila v Doberdobo SKGZ in SSO, smo predsednico Sveta Slovenskih organizacij Marijo Ferletič zaprosili za pogovor o pomenu te manifestacije.

SSO in SKGZ sta prireditelja osrednje enotne proslave ob 50. letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom. Pomeni to znak, da bomo tudi v prihodnje, ob mogoče manj slovesnih, vsekakor pa pomembnih dogodkih tudi nastopali enotno?

Moja osebna želja in želja SSO je, da bi Slovenci ne samo priložnostno ampak vedno nastopali enotno. To je naša rešitev. Če sem se v svojih mladih letih opredelila za slovensko stranko, ki je potem postala deželnega značaja to je Slovenska skupnost, sem to storila v trdnem prepričanju, da je samo odločno enotno nastopanje jamstvo za doseg tistih pravic za katere so se borili naši primorski Slovenci. Njihov junaški nastop, ne glede na ideolosko opredelitev, proti fašistični diktaturi za zmago potepanih človeških pravic in demokracije nas moralno obvezuje, da imamo tudi mi, ki uživamo sadove njihovega mučenstva, stalno prisotne globoke ideale, za katere so darovali svoja življenja. Skupna proslava 50-letnice zmage

nad nacifasizmom naj predstavlja naš odgovorni poklon padlim za svobodo in žrtvam nasilja ter trdno obvezo za nadaljevanje skupne poti v zasledovanju interesov slovenske manjšine in slovenskega naroda, ki so istočasno interesi širšega značaja, ko skoraj z utopiškim pogledom z zaupanjem zremo v Evropo narodov.

V tem duhu pa odločno obsojamo vse težnje, ki tako ali drugače, primitivno ali prefinjeno stremijo po izkoriščanju petdesetletnice v ideoloske ali strankarske namene. Enotnosti ne pojmujejo kot enoumja. In kdor to misli, naj se vpraša s kakšnimi občutki se bodo sorodniki pokojnih, ki nimajo na

domaćih pokopališčih svojih grobov, udeležili proslave 50-letnice ob ugotovitvi, da se jim po 50 letih, ko je zvezda že zatonila, na edinem obeležju, kot so skupni spomeniki, se ne privoščijo niti beseda mir.

Skupna proslava 50-letnice zmage nad nacifasizmom za katero se je SSO odločno zavzemal že od prvega začetka, naj končno v pravem duhu pripomore k premostitvi vseh dosedanjih razprtij, ki brez dvoma sibi nasa manjšinsko moč v zasledovanju svojih pravic in izvajanju svojih dolžnosti.

Kakšno sporočilo naj Slovenci v Italiji posljemo s ponedeljkove manifestacije v Ljubljano in Rim?

Kakšno naj bo sporočilo v Ljubljano in Rim? Čas je, da vsak opravi svojo dolžnost, da se izpolni, četudi z nezaslusno zamudo, sprejete obveznosti bodisi v italijanski ustavi kakor v mednarodnih pogodbah. Vloga manjšincev in zato tudi zamejskih Slovencev je važna in odgovorna. Mi se tej odgovornosti ne odpovedujemo. Nasprotno! Hočemo dosledno jo izvajati v vseh odtenkih! Potrebujemo pa pravega razumevanja in ustrezne tudi gnotne pomoči.

Ali pričakujete na manifestaciji

veliko mladih?

Manifestacija bi morala predstavljati predvsem sporočilo mladim zlasti sedaj, ko je pravkar minila volilna kampanja, ki nas je ponekod se vedno hudo razdvajala.

Za boljše bodočnost svojih potomcev so se naši primorski ljudje skupno borili. Zato mora, predvsem mladim, iti danes njihovo in naše skupno sporočilo. Vanje se morajo zamisliti. Prav masovni in dostojanstveni pristop mladine bo dokaz za resničen uspeh manifestacije.

Zakaj naj bi prisli prav mladi?

Mladi morajo poznati našo preteklost, na njej se učiti, da ne bodo podlegli tistim napakam, ki so že zeze veliko žrtev. 50-letnica naj ne bo folklor, 50-letnica naj ne bo priložnostna veselica! 50-letnica mora nuditi mladim ustrezen odgovor na njihova vprašanja, ki se jim danes bolj ko kdaj vsiljivo postavljajo. Ob tem važnem jubileju jim dajmo pravega odgovora, da se bodo smatrali vredni potomci svojih dedov in pradedov in se bodo z odgovornostjo in pogumom podali na svoje življenjsko romanje, kjer jih čaka veliko odgovornih in težkih preizkusnih postaj. Bog daj, da bi se prebijali skozi težave z ramo ob rami.

Pozivi ob skupni proslavi 50-letnice v Doberdobo

Letosnje obhajanje 50. obletnice osvoboditve je za ves demokratični svet pomemben dogodek: pred pol stoletja se je zaključilo vojno in predvojno obdobje zatiranja človeških pravic, nasilnega utišanja milijonske množice ljudi, ki so se uprli dolgoletni strahovladi fašizma in nacizma. Za nas Slovence je obletnica pravi zgodovinski mejnik, se posebej pa je pomembna za vse, ki živimo izven meja matične domovine. Pred 50 leti se je končala vojna, svet je zadihal v svobodno življenje, človeške pravice do dostojanstvenega narodnostnega izražanja pa nam niso se zagotovljene. Danes so se vedno odprta in nerešena številna vprašanja, ki nam onemogočajo pravi narodnostni razvoj, nevarno se postavlja tudi vprašanje obstoja nasploh.

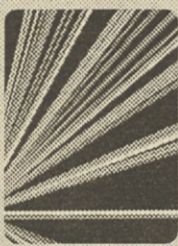
Praznovanje 50-letnice osvoboditve in zmage nad nacifasizmom je torej za nas velikega pomena: Zveza slovenskih kulturnih društev iz Trsta, Gorice, Cedada in Režije vabi zato vse svoje člane - člane društev, pevskih zborov, glasbenih skupin in vse, ki se prostovoljno zavzemamo za bogatost naše ljubiteljske kulture, da se množično udeležimo osrednje proslave Slovencev v Italiji. S svojo prisotnostjo na dan prvega maja v Doberdobo bomo dogodku dali pravi pomen se živega in potrebnega zavzemanja za svoj obstoj.

Predsedstvo ZSKD

Te dni poteka pol stoletja, od kadar je v naše kraje po dolgem obdobju teme spet zasijala svoboda. Ta nam je omogočila, da so si v novi povojni ureditvi utrlji pot demokracija ter vsestranski socialni in gospodarski razvoj. Ko gledamo na dolgo prehojeno pot, na vse, kar so zgradili naši povojni rodovi, ne moremo mimo spomina na tiste, ki so s svojim uporom skozi dolgo obdobje fašistične diktature in z oboroženo vstajo med vojno vihar, dejansko omogočili, da je prevladala demokracija nad tiranstvom in da smo se, kot slovenska skupnost, sploh ohranili v naših krajih. V znak hvaležnosti in da potrdimo vrednote, ki so se neizbrisno vpisale v naš zgodovinski spomin, pozivamo vse slovenske gospodarstvenike v zamejstvu od Milj do Trbiza, da se udeležijo današnje skupne spominske proslave v Doberdobo.

Predsednik SDGZ dr. Boris Siega

Fiera di Portofino

30. Sejem Radioamaterstva, Hi-Fi, Elektronike in Informatike
29.-30. April - 1. Maj 1995
Urniki: od 9.00 do 18.00

Radioamatori

TRST / 17. REDNI OBČNI ZBOR

Slori z optimizmom gleda v bodočnost

Kljub še obstoječim finančnim težavam

TRST - »Kljub hudim finančnim težavam in stiskam, ki niso zajele samo Slovenskega raziskovalnega instituta pač pa vse manjšinske ustanove in celotno strukturo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, želimo in hočemo zreti v bodočnost z optimizmom, obenem pa racionalno in neutrudno odstranjevati vse zapreke, ki se zoperstavljajo uspešnemu delovanju Instituta.« Zaključni odstavek iz poročila upravnega sveta, ki ga je prebral ravnatelj Emidio Sussi, zelo nazorno odraža vsebino in potek 17. rednega zbora Slorija (foto KROMA). Na ne prevec dobro obiskani četrtkovi skupščini so udeleženci tudi izvolili nove organe instituta, v katere so bili v glavnem potrjeni prejšnji člani. Upravni, nadzorni in znanstveni odbor bodo urejali delo Slorija v naslednjih treh letih, ko naj bi ustanova po zaključenem sanacijskem načrtu ponovno zaživela.

Finančne težave se niso premagane, vendar dejstvo, da se sanacijski načrt zaključuje pred napovedanim rokom, in prejete obljube glede finančnih podpor institutu v letosnjem in naslednjih letih po ravnateljevi oceni narekujejo dokaj upravičen optimizem. Zato so v predračun za letošnje leto dali tudi nekaj postavk - nakup strokovne literature, izpopolnjevanje opreme, stroški za ureditev morebitnega novega tržskega sedeza - ki jih v prejšnjih ni bilo. Ob pregledu dela v lanskem letu, v katerem je Slori slavil 20-letnico delovanja, je bilo v poročilu tudi nekaj, se vedno skromnih načrtov. Odraz nedorečenega jutrisnjega dne je bila tudi razprava. Ob začetku občnega zbora se je predsednik Aljoša Volcic spomnil lani preminulega raziskovalca Pavla Stranja in bivšega predsednika SKGZ Borisa Raceta - Zarka, ki je bil med pobudniki instituta. (bip)

NOVA GORICA, AJDOVŠČINA, VIPAVA / OKOLJE

Da bi bilo morje čistejše

Stekel je projekt Varovanja morja v Tržaškem zalivu in voda v njegovem zaledju

Jadransko morje, posebej se Trzaski zaliv, je vse bolj onesnaženo. Na svoji kozi cutijo onesnaženje vsi, ki od morja živijo. Slovensko ministrtvo za okolje in prostor je konec letošnjega marca prijavilo projekt prekmenege sodelovanja za leto 1995 in program do leta 1999. Njegov naslov je Projekt varovanja morja v Trzaskem zalivu in voda v njegovem zaledju. V prvi stopnji naj bi z njegovo uresničitvijo izboljšali kakovost vode rek Soče in Vipave.

Splosni cilji projekta so izboljšanje kakovosti morja z gradnjo čistilnih naprav za odpadne vode v njegovem zaledju in vzpostavitev nadzora nad kakovostjo odpadnih voda. Cilj prve stopnje projekta je izboljšanje kakovosti rek Vipave in Soče. Zato je treba določiti mogoče onesnaževalce, posebej vpliv posameznih večjih naselij v občinah Nova Gorica, Ajdovščina in Vipava, izdelati tehnično dokumentacijo za čiščenje odpadnih voda, zgraditi čistilne naprave in obnoviti kanalizacijo v posameznih krajih in omejitvi najhujše onesnaževalce.

Italijanska in slovenska

obala v severnem Jadranu je mejno območje, ki zahteva poseben pristop pri varovanju kakovosti vode. Tu so namreč velika urbana središča z močno industrijo in pristanisci s precejšnjim prometom. Ker sta za onesnaževanje krivi obe državi, morata problematiko varovanja voda obravnavati skupno. Analize kažejo, da je voda v Trzaskem zalivu razen ob izpustih iz kanalizacije se sprejemljive kakovosti predvsem zaradi močnega toka in globine morja. Zaradi hitrega razvoja lahko pričakujemo poslabšanje se v tem stoletju. Projekt predlaga tri točke: izdelavo te-

hnične dokumentacije za gradnjo dveh ključnih komunalnih čistilnih naprav, in sicer v Vipavi in Novi Gorici (Ajdovščina svojo CN že ima), in njuno gradnjo ter obnovo oziroma dograditev kanalizacij. S projektom so seznanjene tudi italijanske oblasti (Goriska provinca, uprava mesta Trst in italijansko ministrtvo za okolje), ki ga podpirajo. Zlasti se zato, ker verjetno voda iz reke Vipave napaja vodni vir Brestovica, kjer ima zajetje kraski vodovod. To vodo pa uporabljajo za namakanje v Sloveniji in Italiji, obe reki tudi napajata podtalnico na mejnem območju v Sloveniji in Italiji, to podtalnico pa Italijani črpajo kot pitno vodo.

Projekt se navezuje na mednarodni program Interreg 2, in sicer na njegov italijanski del. Celotna vrednost prve stopnje projekta znaša 10 milijonov in 350 tisoč

ekujev. Najdražja (7.250.000 ekujev) je gradnja komunalne čistilne naprave Nova Gorica, dograditev in obnova kanalskega omrežja znaša 750 tisoč ekujev, gradnja CN Vipava bo stala 550 tisoč ekujev in dograditev kanalizacijskega omrežja nanjo 700 tisoč. Prav toliko bo stala tudi dograditev CN v Ajdovščini, dograditev kanalizacijskega omrežja pa se nadaljnjih 400 tisoč ekujev. Projekt naj bi sofinancirali, in sicer s prispevki Slovenije (3, 9 milijona ekujev), PHARA (5, 54 milijona) in iz drugih virov (milijon ekujev). Predvideno je, da naj bi nekatera dela začeli že letos.

Sredi aprila so se sešli zupani treh občin in nekateri strokovnjaki ter projekt podprli. Soglasali so tudi s petletnim obdobjem, v katerem naj bi bil projekt končan, in že določili projektno ekipo.

Vojko Cuder

Na onesnaženost vodotokov in morja vplivajo tudi neurejena odlagališča (Foto: V. C.)

KOPER / STATUT MESTNE OBČINE

O pravicah manjšine

Kakšno naj bo narodnostno mešano ozemlje občine

Mestna občina Koper je v tem tednu dobila novi statut. Koprski občinski svetniki so razpravo o temeljnem dokumentu občine opravili res izčrpno, saj je seja trajala dobrih šest ur.

Koprski občinski svetniki se očitno zavedajo pomembnosti statuta, saj so bili na torkovi seji prisotni vsi. K predlogu statuta so vložili kar 60 dopolnil, komisija za pripravo statuta pa jih je 21 sprejela. Največ pripomb je bilo podanih glede posebnih pravic pripadnikov italijanske manjšine in na seji sveta je bilo največ razpravljanja prav o tej temi. Tako so se dolgo pogovarjali, kolikšno naj bo narodnostno mešano ozemlje občine. Komisija za pripravo statuta je upoštevala pripombo,

ki jo je poslal Danijel Starman, da je občina Koper le delno narodnostno mešana. Zavrnila pa je pripombo slovenske nacionalne stranke, ki je menila, da je določitev narodnostno mešanih območij občine v nasprotju z Osimskimi sporazumi in da se z novim statutom dvojezično območje razširja. V zakonu o ustanovitvi občin je naravno določeno, da se narodnostno mešana območja opredelijo enako kot v dosedanjih statutih.

V koprskem statutu je med dvojezičnimi

naselji dodano ime naselja Prade, ki je bilo do leta 1989 združeno z naseljem Bertoki v dvjezičnem območju, torej ne gre za širitev tega območja. Vseeno je pri glasovanju večina svetnikov (17 od 32) podprla ta amandma, vendar ni bil sprejet, ker bi potreboval dvojezično večino.

Prav tako je bil zavrnjen amandma, po katerem naj bi tri svetnike, ki predstavljajo italijansko narodnost, volili vsi občani in ne le pripadniki manjšine. Podobna mnenja so se pojavila tudi v drugih dveh dvojezičnih občinah na Obali, ker večina ljudi se vedno ne razume bistva posebnih pravic, ki manjšini

omogočajo preživetje v okoliscinah, ki same po sebi pospešujejo asimilacijo. Če bi predstavniki narodnosti volili vsi, bi bili pač izbrani taksni, ki bi ustrezali večini. Če si lahko dovolimo primerjavo s Slovenci v Italiji: tam bi po taksem načelu Slovenici kaj lahko dobili za svojega predstavnika znanega prijatelja italijanskih fasistov...

Zivahna je bila razprava tudi ob določilu statuta, po katerem mora biti podzupan pripadnik italijanske narodnosti, razen v primeru, če je pripadnik manjšine že zupan. Danijel Starman in območni odbor SNS sta mnenja, da je ta člen koprškega statuta protiusstaven. Ker njuna pripomba ni bila sprejeta, bo Starman o tem sprožil ustavni spor. Ali gre tu res za kršitev z ustavo zagotovljenih enakih pravic in svobostin, ne glede na narodnost, bo moralo ocenjevati ustavno sodišče. Dejstvo pa je, da 39. člen zakona o lokalni samoupravi občinam nalaga, da s statutom določijo neposredno zastopnost narodnostnih skupnosti v svojih organih.

Daljša razprava je potekala se v zvezi s številom potrebnih glasov za sprejemanje odločitev, ki ga je opozicija seveda hotela povečati. Po burni in naporni seji je bil statut, ki ima 200 členov sprejet s 24 glasovi, trije svetniki so bili proti, pet pa se jih je vzdržalo.

Boris Vuk

NOVICE Z VIPAVSKE

Začasno financiranje je podaljšano do konca junija

Zaradi nesprejetega državnega proračuna se ni mogoče natančno določiti obsega dejanske porabe in proračuna občine, dodatne tezave pa prinaša razdelitev prejšnje občine na dve novi, ajdovsko in vipavsko, ki se se nista dokončno dogovorili za ključ delitve skupnih stroškov. Vrsta ustanov in dejavnosti je namreč skupnega pomena, kjer nastajajo tudi skupni stroški: vrtec Ajdovščina, Glasbena sola Vinko Vodopivec, zavod za kulturo, izobraževanje in sport, gasilsko-reševalni center ipd. Dogovorjena poraba v občini bo po dodatnem 5-odstotnem povisjanju lahko znašala 521 milijonov tolarjev. Zaradi nejasnosti se ni mogoče opredeliti visine dejanske porabe, zato je občinski svet podaljšal začasno financiranje do konca junija. Dotlej odhodki proračuna ne smejo preseči 270 milijonov tolarjev. Proračun se ni sprejel, kar povzroča težave pri financiranju krajevnih skupnosti, ki želijo izpeljati različne naložbe. V proračunu se zbirajo tudi nelimitirana sredstva, od nadomestnih za uporabo stavbnega zemljišča, odškodnine za spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč, takse ipd.

Koncesija za zobozdravstvo

Na zadnji seji je ajdovski občinski svet soglasal z dodelitvijo koncesije za zasebno zobozdravstveno ambulanto v Ajdovščini. Ker želi zdravnica stomatologije dejavnost prenesti iz Vipave, so svetniki upoštevali tudi stališče sosednje občine, da mora v Vipavi glede na potrebe in normative delovati isto število zobozdravstvenih ekip kot doslej. To je mogoče organizacijsko urediti v okviru Zdravstvenega doma Ajdovščina, katerega soustanoviteljici sta obe občini.

Mnenja k imenovanju načelnice

Ce je minister za notranje zadeve na enak način poslal občinskim svetom dopis, s katerim jih zaprosi za predhodno mnenje k imenovanju dosedanjih vršilcev dolžnosti načelnikov upravnih enot, se mu utegne kje tudi zalomiti. Podobno, kot se je to skorajda zgodilo v Ajdovščini, kjer je predlog kandidatke Karmen Razem za las »sel skozi«. Ne zato, ker bi svetniki nasprotovali dosednji vršilki dolžnosti, pač pa zato, ker je bil razen njenega imena v gradivu komajda zapisan se njen rojstni datum. Skratka, način komuniciranja, ki lahko po oblikovanju novih občin postane stalna praksa. Ze res, da mnenja občin ministru ni treba upoštevati. Res pa je tudi, da si s takšnim načinom ustvarja nepotreben odpor in revolt. Svetnikov, ki so glasovali za predlog, je bilo komaj dovolj, saj so se preostali vzdržali. Njihove komentarje pa najbrž poznate...

Vipavski občinski svet v četrtek

Nekoliko po roku, v četrtek, 4. maja, bo vipavski občinski svet sprejemal občinski statut. Obravnavali bodo tudi začasno financiranje javne porabe, javni razpis za izbiro projektne dokumentacije za dodidavo osnovne sole, program javnih del in dali predhodno mnenje k imenovanju načelnice upravne enote Ajdovščina ter drugo.

Novice zbral Artur Lipovz

Večina malčkov bo morala ostati doma

CERKNICA - Zaradi prostorskih težav v vzgojno-varstveni enoti v Starem trgu, ki je del VVZ Martin Krpan v Cerknici, bodo morali jeseni odkloniti skoraj trideset otrok, ki čakajo na sprejem v vrtec. Septembra bodo imeli le dvanajst prostih mest, po zadnjih podatkih pa čaka na sprejem 41 otrok.

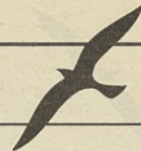
VVZ Martin Krpan Cerknica skrbi za vzgojo in varstvo predšolskih otrok, skrajšano pripravo otrok na solo ter izvaja programe za otroke z lažjimi motnjami v razvoju in programe za otroke, ki niso v vrtcu, in območju občin Cerknica in Loska Dlina. V dvaindvajsetih oddelkih dnevne vzgoje in varstva predšolskih otrok je 400 otrok. Oddelki so v enotah v Cerknici z oddelkom v Grahovem, na Rakeku in v Starem trgu z oddelkom v Novi vasi in Iga vasi. To enoto in oba njena razmeščena oddelka, ki jih obiskujeta 102 otroka, že dalj časa pesti problem prostih mest. Vodstvo vrtca je cerkniško občino opozorilo na težave že pred leti, vendar denarja za naložbe ni bilo. Prostorsko problematiko so delno rešili v Iga vasi, kjer so s pomočjo loske Kovioplastike obnovili prostore v osnovni soli, v kateri od leta 1993 delujeta dva oddelka. Mogoca rešitev prostorske stiske se je cerkniškemu vrtcu pred kratkim ponudila s kandidiranjem na republiknem natečaju za sofinanciranje naložb v vrtcih v letih 1995-1999. Nanj so se prijavili kar s petimi programi, med katerimi sta tudi gradnja novega vrtca v Starem trgu in Novi vasi. Odgovora solskega ministrtva za zdaj se niso prejeli.

Mateja Godejsa

Mestna občina Koper je v tem tednu dobila nov statut

ANKETA

Veliko Avstrijcev je proti Židom

Svobodnjaki

DUNAJ - Vsak četrty Avstrijec ima negativen odnos do Židov. To je vznemirljiv rezultat ankete uglednega instituta za poizvedovanje javnega mnenja Gallup. Anketo so izvedli od letosnjega januarja do marca.

Stiriindvajset odstotkov anketiranih je izjavilo, da ne bi radi imeli Židov za sosedo, 27 odstotkov pa jih je odgovorilo, da imajo Židi preveč vpliva na dogajanje v svetu.

Analiza ankete je pokazala, da so najbolj nagnjeni k antisemitizmu anketiranci iz svobodnjaškega tabora, najmanj pa zeleni.

AVSTRIJA / ZNANI NOVI VLADNI ČLANI LJUDSKE STRANKE

Wolfgang Schüssel novi zunanji minister

Dve novi ministrici v Vranitzkyjevi vladi - Zaprisega 4. maja

DUNAJ - Sekulacij je konec, odločitve o novih ministrih v vladnem mostvu ljudske stranke (ÖVP) so padle. Novi podkancler v Vranitzkyjevi koalicijski vladi in tudi zunanji minister je sele minulo soboto za novega predsednika ÖVP izvoljeni Wolfgang Schüssel.

Novi minister za gospodarstvo pa je dosednji državni sekretar za finance Johannes Ditz, nova ministrica za pouk in umetnost je Elisabeth Geher (doslej dezelná svetnica na Predarlskem), ministrstvo za okolje bo vodil Josef Bartenstein, nova državna sekretarka v zunanjem ministrstvu pa je Benita Ferrero-Waldner, doslej sefica protokola pri OZN v New Yorku.

Pri drugih ministrstvih, ki so v pristojnosti ÖVP, ni prišlo do sprememb. Minister za kmetijstvo ostaja Franz Molterer, ministrica za družino Mose-

rjeva, minister za obrambo pa Werner Fasslabend. Prav tako ostaja Gerhard Schäffer državni sekretar za sport. Schüssel pa je uresničil svojo napoved, da bo zmanjšal vladno mostvo ÖVP: opustil je državni sekretariat za finance (doslej Ditz) in za promet (doslej Bartenstein).

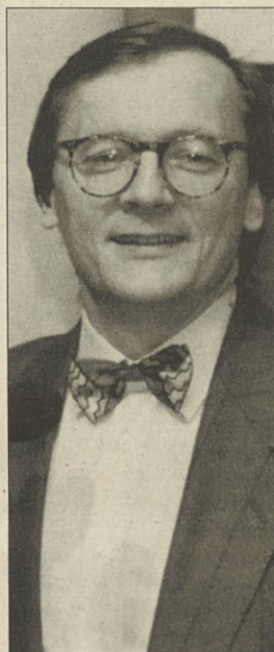
Ob predstavitvi svojega vladnega mostva je novi podkancler in zunanji minister Schüssel poudaril, da gre za znamenje krepitve položaja zena v politiki, hkrati pa tudi za temeljito obnovo stranke. Glede svojega novega re-

sorja - doslej je bil minister za gospodarstvo - pa je dejal, da bo zunanja politika odslej »zadeva sefa«.

Zamenjava skoraj polovice dosedanje vladne ekipe ÖVP je posledica izvolitve Schüssla za novega predsednika stranke minulo soboto na zveznem kongresu ÖVP na Dunaju.

Novi člani ÖVP v vladi bodo pred zveznim predsednikom zaprisedli 4. maja, hkrati pa bodo vladno zapustili dosednji podkancler in minister za pouk Erhard Busek, dolgoletni zunanji minister Alois Mock in ministrica za okolje Maria Rauch-Kallat. Busek in Mock se bosta vrnila v poslanske klopi.

Ivan Lukan

Podkancler in zunanji minister Wolfgang Schüssel

AVSTRIJA / POLITIKA

Minister Einem tarča ostrih Haiderjevih napadov

Podpora levičarskemu listu

DUNAJ - Zaradi denarne podpore, ki jo je pred tremi leti - se kot privatnik - prenakazal na ziro-račun levičarskega lista TATblatt za nakup tiskalnega stroja, se je (socialdemokratski) notranji minister Caspar Einem znesel zdaj v dokaj neprijetnem položaju.

Listek o vplacilu podpore (5000 silingov) se je namreč pojavil pri eni od hišnih preiskav na levoavtonomni sceni, politično rusilna pa je zadeva zaradi dejstva, da sta prav tej sceni pripadala tudi oba atentatorja na daljnovod blizu Dunaja sredi tega meseca. Bomba je predčasno eksplodirala in oba ubila.

Einem je podporo listu označil kot »politično napako«, hkrati pa pouda-

ril, da je to storil kot privatnik in za to tudi ne namerava odstopiti s položaja notranjega ministra, kot je to zahteval sef svobodnjakov Jörg Haider. Dejal je, da desničarski populist Haider izrablja vsako priložnost, da odvrne pozornost javnosti od desnega terorja v Avstriji.

Einem je ob tem jasno poudaril, da je in bo odločno nastopal tako proti desnemu kot tudi proti levememu terorju, svojo nekdanjo podporo listu pa je utemeljil s tem, da zastopa stališče, da je treba odpreti vrata vsem, ki so na robu družbe in pri katerih obstaja nevarnost, da jih le-ta odrine v podzemlje in s tem k nasilju.

Kancler Vranitzky, Zeleni in tudi Liberalni forum so medtem Einemu izrekli svojo podporo. Haider pa zahteva celo izredno sejo državnega zbora in vključitev zveznega predsednika v zadevo.

Ivan Lukan

Notranji minister Einem

NOVICA

Avstrijski državni zbor le popravil sporni zakon o tujcih

DUNAJ - Avstrijski državni zbor je na svoji zadnji seji delno popravil sporni zakon o tujcih, zaradi katerega je bilo v minulih dveh letih veliko protestov in vročih političnih razprav znotraj in zunaj parlamenta. Z glasovi vladne koalicije (socialdemokratov in ljudske stranke) ter Liberalnega foruma sprejeta novela zakona med drugim predvideva, da se v prihodnje v Avstriji rojeni otroci tujih državljanov ne pristevajo več k točno določeni kvoti za izdajo dovoljenj za bivanje v Avstriji, to pa velja tudi za zakonske partnerje avstrijskih državljanov, ce so le-ti že več kot šest mesecev v Avstriji (doslej eno leto). Novela zakona nadalje predvideva tudi novo ureditev položaja tujih studentk in studentov. Proti doslej izredno restriktivni zakonodaji do tujcev so se v zadnjih dveh letih se posebej borili zeleni (glasovali so proti, ker jim korekture ne zadoscajo - op. ured.) in tudi številne nacionalne in mednarodne humanitarne organizacije, zakonodajo pa je ostro kritizirala tudi Organizacija združenih narodov (-OZN) za begunce. (I. L.)

KOROŠKA / PODELITEV ČASTNEGA ZLATEGA ZNAKA DEŽELE

Odlikovanje Apovniku

CELOVEC - V okviru 3. Kulturnega tedna koroskih Slovencev, ki letos poteka v okrajnem mestu Sentvid ob Glini in ki je deležen velikega zanimanja nemško govorečega prebivalstva, je »duhovni oče« te prireditve, Pavle Apovnik (na sliki levo), prejel eno najvišjih deželnih odlikovanj.

Zvezni kancler Franz Vranitzky ga je na slavnostni otvoritvi odlikoval s častnim zlatim znakom dežele Koroske, odlikovanje pa je Apovniku soglasno podelila koroska deželna vlada

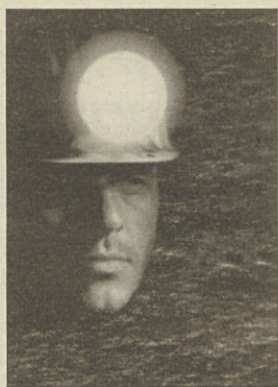
za njegovo delovanje kot vodja Biroja za slovensko narodnostno skupnost pri deželni vladi ter kot prevajalca in avtorja strokovnih slovarjev, kot je to v svojem govoru poudaril deželni glavar Christof Zernatto.

Pavle Apovnik je ob koncu leta 1994 sel v pokoj, aktiven pa je se naprej v narodnosti politiki. Sedanji podpredsednik NSKS je doslej tudi edini kandidat za novega predsednika prenovljenega Narodnega sveta koroskih Slovencev. (I. L.)

KOROŠKA / V HÜTTENBERGU ODPRLI DEŽELNO RAZSTAVO '95

O bogastvu Zemlje

Rudarstvo v središču zanimive razstave, ki bo odprta do 29. oktobra - 1700 eksponatov - Sodeloval tudi muzej na Ravnah

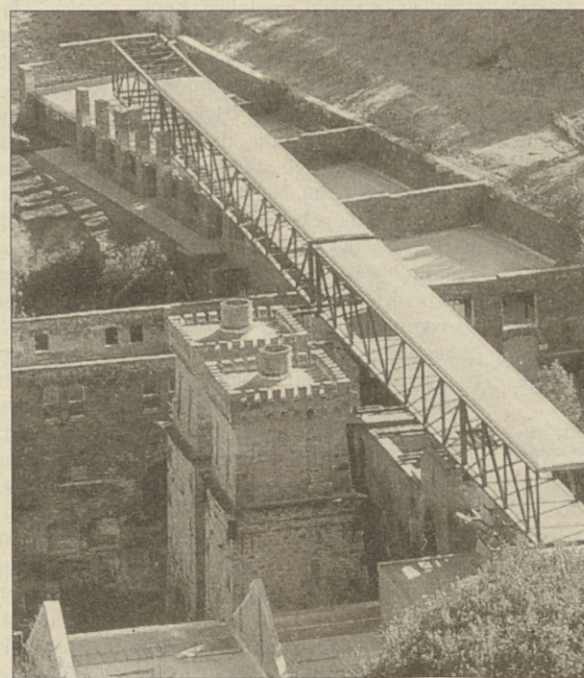
CELOVEC - V nekdanjem rudarskem kraju Hüttenberg-Heft, oddaljenem približno 50 kilometrov severovzhodno od koroske prestolnice, so včeraj popoldne slavnostno odprli deželno razstavo z naslovom Gruben- und Ofensau - o bogastvu Zemlje.

Tema deželne razstave

je zgodovina rudarstva in montanistične industrije na Koroskem, prikazuje pa z imenitnimi fotografijami in predmeti nastajanje naše zemlje, odkriva magijo kamnov, pripoveduje privlačno zgodovino svojevrstnega sveta rudarstva in rudnikom in tako posreduje bogastvo zemlje. Vse ravno v mestu, ki je skozi stoletja odločilno sooblikovalo to zgodovino - in v monumentalni zgradbi, ki genialno združuje preteklost s sedanjostjo.

Na 2200 kvadratnih metrov je razstavljenih 1700 eksponatov - med drugim tudi iz rudniškega muzeja na Ravnah na Koroskem - razstava pa je bila uresničena po nacrtih arhitekta Domeniga.

I. Lukan

Glavni objekt deželne razstave v Hüttenbergu

SCHENGENSKI SPORAZUM

Vzpostavitev nove »železne zavese« ob avstrijski meji?

Avstrija pristopila k sporazumu

BRUSELJ/DUNAJ - Avstrijski notranji minister Caspar von Einem je včeraj v Bruslju podpisal t. i. Schengenski sporazum, pogodbo, ki predvideva popolno odpravo mejnih kontrol med državami-clanici Evropske zveze.

Sporazum pa hkrati predvideva zaostritev nadzora nad zunanjimi mejami EZ, kar pomeni, da bo Avstrija - kot nova članica EZ - morala ostreje kot doslej nadzorovati svoje meje s Slovenijo, Madžarsko, Slovasko in Češko.

Notranji minister Einem je s tem v zvezi poudaril, da bo Schengenski sporazum za avstrijske državljanke stopil v veljavo sele v

dveh ali treh letih, kajti toliko časa bo Avstrija predvidoma potrebovala, da bo vzpostavila zascitni režim ob zunanjih mejah EZ, kot ga predpisuje Schengenski sporazum.

Vidni avstrijski politiki so v preteklosti poudarjali, da se s pristopom k sporazumu naj ne bi vzpostavila nova »železna zavesa« do sosedov na jugu in vzhodu. Ali bo temu dejansko tako, bodo pokazali ze naslednji dnevi.

Schengenski sporazum velja trenutno v devetih državah-clanicih Evropske zveze, Grčija in Italija pa sta napovedale svoj pristop v naslednjih mesecih. (I. L.)

INDUSTRIJA

Blizzard prijavil stečajni postopek

SALZBURG - Križa v avstrijski smučarski industriji se je zelo zaostrila.

Pri deželnem sodiscu v Salzburgu je včeraj prijavil stečajni postopek eden najbolj znanih avstrijskih proizvajalcev smuči, podjetje Blizzard. Kot so sporočili, je podjetje zadolženo s skoraj 500 milijonov silingov, v nevarnosti pa je okrog 400 delovnih mest.

Dramatičen je tudi položaj proizvajalca smuči Hagan Sport GesmbH v Gornji Avstriji. Banke so podjetju zaprle račune, tako da je ogrožena proizvodnja. (I. L.)

ZALOŽNIŠTVO

Nekropola Borisa Pahorja izšla v angleškem prevodu pri prestižni ameriški založbi Harcourt Brace & Company

S pisateljem sva se za pogovor spet domenila v tržaski kavarni Minerva. Vedno moram teči, ker je tako presneto točen, in vedno zaman upam, da ga bom kdaj presenetila in prišla tja prva... Pozdravim ga na glas po naše, saj ga že od vrat majhnega prostora zagledam, da se mi iz kota smeje, ves zdrav in urejen, nekam zadovoljno. Tako pozdravljate, pravi, kot da ste tu doma, in z nasmehom ošine skupino italijanske mladeži, ob sosednjih mizah. Nic pomembnega da se tokrat ne bova pogovarjala, pravi, reče. Medtem ko jemljem v roke angleški prevod njegovega romana Nekropola, ki je pravkar izšel pri prestižni ameriški založbi Harcourt Brace & Company, mislim na njegovo skromnost. Knjiga z naslovom Pilgrim Among the Shadows je lepo oblikovana, vezana v dvobarvno platno, na sivem scitnem ovitku piše «a memoir». In že se zapleteva v razpravljanje o nesporazumu - zasejala ga je že domača literarna zgodovina - glede Nekropole kot literarne zvrsti... Pustiva to, pravi pisatelj, knjiga je vendar izšla v posebni seriji A Helen and Kurt Wolff Book, ki skrbi za izdajanje avtobiografskih in drugih del o holokavstu. Pove se, da je založbi poslal vso potrebno dokumentacijo (bio- in bibliografske podatke), a da je založba ravno v tistem času preseljevala svoj sedež drugam in jo »založila«. (Tako je npr. Trst »dosodila« Sloveniji, op. ur.).

Torej niste zadovoljni z odnosom založbe do vas?

»Ne, ne morem reči, da bi ne bili korektni. Takšne reči pač pridejo vmes. Večkrat so napisali, da so zelo zadovoljni, da me lahko izdajo, in se opravičevali zaradi odlašanja, do katerega je prišlo zaradi selitve. Tudi v razkosnem, elegantnem katalogu so me uvrstili celo na prvo mesto. Če kaj, me je nekoliko motilo to, da je urednik zaradi tega prelomil moj izvorni, strnjeni tok spominov in misli na posamezna poglavja.«

V tem strnjem toku misli, v stilu in strukturi dela pa je tudi ključ za branje Nekropole kot romana.

»Saj.«

Kako pa je do tega prevoda sploh prišlo?

»Dolga zgodba! Zacelo se je s prevodom Nekropole v italijansko, delo je prevedel pred kakimi dvajsetimi leti Ezio Martin; a tedaj se za natis ni zmenila nobena italijanska založba. Zanimivo je, da se je francoska

med sencami)?

»Iz slovenscine. S prevajalcem Michaelom Bigginsom sva se srečala v Vilenici, kjer sva se pogovorila tudi o vseh tistih mestih v romanu, ki so se mu zdela nejasna.«

Zakaj se vam zdi izid prevoda v Ameriki

založba »Editions de La Table Ronde« na osnovi tega italijanskega prevoda odločila za natis dela v francoscini (l. 1990), seveda na pobudo Evgena Bavčarja. Do izida mojega romana v Ameriki pa je prišlo preko te francoske založbe, ki je z ameriško podpisala pogodbo.«

Iz katerega jezika je tedaj preveden Pilgrim Among the Shadows (Roman

vazen?

»Ne samo v Ameriki, saj gre za veliko založbo s široko distribucijsko mrežo, tako da je knjiga na prodaj v knjigarnah tako v Ameriki kot v Angliji. Vesel sem, da je delo dostopno severnemu delu Evrope, ker je prihajalo prav z evropskega severa veliko število deportirancev, na primer Holandcev, Flamcev in Norvežanov... Niso bili vsi kvizlingi!«

Ce prav premisliva, Nekropole ni mogoče lansirati kot komercialno zanimivo delo.

»Saj, eno je dobra knjiga, druga stvar pa odločitev založbe, da tvega natis dela, ker misli zmeraj ekonomsko.«

Vendar pa se je že druga francoska založba Phèbus odločila za prevod vaše knjige, in to za roman Spopad s pomladjo (Onkraj pekla so ljudje). Slisala sem, da je založnik navdušen in da se mu zdi to evropsko delo. Mislite, da se zdi ta roman Francozom zanimiv zato, ker je tudi ljubezenski in se dogaja na njihovih tleh?

»Delno že, seveda tudi zaradi te pomenske plati, tudi ker sovpada s 50-letnico osvoboditve. Založniku pa se zdi predvsem pomembno, ker roman obravnava poosvoboditveno dobo, ko se nastaja boj med blokoma, kar je v nasprotju s povrnjenecovo vizijo o prerojenem clovestvu.«

Kdaj pa bo izšel ta prevod?

»Septembra.«

Pogovarjala se je Ivanka Hergold

GLEDALIŠČE LA CONTRADA

Lahkoten in nadvse uspešen zaključek letošnje sezone

Gledališče La Contrada zaključuje letosnjo abonmajsko sezono z nadvse lahkotno, neobvezujočo, ne razmišljujoco in povsem neproblematično komedijo, za kakršne se njegovo vedno bolj številno občinstvo resnično navdušuje, pa čeprav od prizadene trzasko zasebne gledališke skupine sprejme tudi marsikateri krepkejši in zahtevnejši zalogaj. Kakorkoli že, skrbna izbira repertoarja je skupino nagradila z velikim uspehom, tako da lahko načrtuje odkup dvorane Cristallo in tudi njeno prenovitev, kot je z vidnim zadovoljstvom na sobotni premieri sporočil eden od njenih ustanoviteljev Orazio Bobbio.

Za zaključek je tako v dvorani v Ulici Ghirlandaio na sporedu vodviljska komedija, v kakršnih so se v zadnjih casih specializirali zlasti Anglezi; sam avtor Clive Exton (Anglez, seveda) jo imenuje farsa. V izvorniku nosi naslov Twixt, ki pomeni »vmes«, kar se nanasa na nezavidljiv položaj glavnega junaka Royja Lewisa, iz navezanosti vklesčenega med dve ženski. V italijanskem prevodu je crka z ignila, tako da tukajšnjemu občinstvu nemudoma v ušesih zazveni Twist, popularni razposajeni ples 60. let, melodije katerega je režiser Ennio Coltorti, ob sodelovanju glasbenika Maura de Cillisa, vključil v glasbeno kuliso in s tem ustvaril tudi vzdušje tiste dobe, obenem pa omogočil nekdanji protagonistki italijanskega varietetskega teatra Lauretti Masiero in njenim soigralcem, da se v finalu izkazejo s svojimi plesnimi vrtilinami. Kraj dogajanja je povsem angleški

in izrazito vodvilski: to je ljubek osamljen dvonadstropen cottage na dezeli, s kar sedmimi vrati, skozi katera stalno prihajajo in odhajajo nastopajoče osebe, od katerih večina sploh ne bi smela biti tam. Cottage je last poročenega poslovneža Royja Lewisa, ki pa ga skrbno skriva pred svojci in prijatelji, zlasti pa pred ženo. Seveda se v njem skrivno sestaja z žensko, ki pa ni njegova ljubica, kot bi si vsakdo mislil, temveč njegova mati Molly, kateri si se po trinajstih letih ne upa priznati poroke s prav tako oblastnisko Juno in tudi ne rojstva dveh otrok. No, nekega dne se v cottageu znajde tudi Royjeva priku-pna goskasta tajnica Erica Fazackerley, ki se tam na skrivnom sestaja z Royjevim poslovnim partnerjem Donaldom Tarrantom. V stiski Roy lepo Erico predstavi materi kot svojo nevesto, ko tja pride se Juno, ki jo je obvestil Ericin ljubosumni mož Cyril, se mora spet zateci k lazi, katerim nato dodaja se nove lazi, da se krhka zgradba njegova življenja ne bi podrla. Ko pa na koncu odkrije, da ga je žena varala z Donaldom, se lažni svet vendarle sesuje, kljub temu pa je za

Royja konec srečen, saj se zave, da ljubi nežno Erico, ki mu ljubezen vrača.

Komedija sloni torej na skrbno preračunanih nesporazumih, nerodnih situacijah in briljantnih dialogih, ki so ohranili iskrovost tudi v duhovitem italijanskem prevodu Antonie Brancati. Režiser Ennio Coltorti je vsvoji postavitvi poudaril lahkotnost, tako da so številni namigi na spotakljiva in po nasi morali vse prej kot dovoljena zunajzakonska razmerja ostali na robu hudomušne zgečljivosti in niso nikoli zdrknili v vulgarnost. Poleg Lauretti Masiero (na sliki med Columbro in D'Abbraccio), ki je v cetrtek, 27. aprila, v nabito polni dvorani prisrčno praznovala petdeset let gledališke kariere kot energična in sarkastična trmoglavca Royjeva mati Molly, nastopa v glavni vlogi televizijski zvezdnik Marco Columbro, ki se je za to priloznost vrnil k mladostni ljubezni do gledališca, ko je nastopal celo v skupini Daria Foja in Teatra dell'Elfo. V vlogi povsod prisotnega Royja je potrdil svojo resno profesionalnost, ki nikakor ne počiva na televizijskih lovorikah. Ob strani, mu stoji Mariangela d'Abbraccio kot duhovita naivna goskarska Erica. V manjših vlogah nastopajo se Antonella Fabbri kot Royjeva žena Juno, Pier Senarica kot njegov sodelavec Donald Tarrant in Bruno Verdirosi kot Ericin mož Cyril.

Predstavo dopolnjujejo učinkovita scena Alessandra Chitija, ki prikazuje tipični angleški interier in usklajeno izbrani kostumi Marioline Bono.

(bov)

VRSTA KONCERTOV

Zvezde, jazz in še marsikaj

Glasbena dejavnost je po Italiji v polnem razmahu. Ze v prihodnjih dneh se bodo izvrstili prvi koncerti, maj pa bo tudi v našo blizino pripeljal vrsto odličnih glasbenikov in skupin.

Jutri se v Rimu začena krajsa turneja bluesmana Erica Claptona. Angleški kitarist je v Italiji zelo priljubljen, njegovi koncerti so bili vedno dobro obiskani. Veliko povprasevanje po njegovih nastopih in dober prodajni uspeh njegove zadnje plošče »From the Cradle« sta kriva za daljšo italijansko turnejo do sedanjih. Namesto običajnega koncerta ali morda dveh kot v prejsnjih letih bo tokrat Clapton nastopil trikrat, in sicer jutri v Rimu, v ponedeljek in torek pa v dvorani Forum v Milanu. Letosnji nastopi bodo sloneli predvsem na skladbah zadnje plošče, ki je obenem povratek k Claptonovemu začetku in poklon bluesu. »Slowhanda«, spremljajo glasbeniki, s katerimi je posnel izredno uspešen album »From the Cradle«, in sicer Jerry Portnoy (orglice), Chris Stainton (klaviature), Jim Kletner (bobni), Dave Bronze (bas), Tim Sanders (saks tenor), Simon Clarke (sak bariton), Roddy Lorimer (trobenta) in Andy Fairweather Low (kitara).

Poleg Claptonovih koncertov (Eric bo med drugim nastopil tudi na prvomajskem koncertu sindikatov v Rimu skupaj z Robbie Robertsonom, Elvisom Costello in številnimi mladimi italijanskimi skupinami) bo Milan prizorišče drugih zanimivih koncertov. Drugega maja bodo nastopili se skupine Stone Roses (klub City Square), Chris Whitley

(Beau Geste) in King Crimson (gledališče Smeraldo). Super-skupina Roberta Frippa, Adriana Belewa in Billa Brudforda, ki je pravkar izdala novo ploščo Thrak, bo nastopila tudi blize nam, in sicer v gledališču Toniolo in Mestrah v cetrtek, 4. maja (vstopnice so v prodaji tudi v tržaski agenciji Utat). Istega dne bo v Milanu v klubu City Square nastopil tudi najbolj »prodan« kvartet v ZDA, in sicer skupina Boyz II Men.

Izredno zanimiv je tudi program videnskih jazz koncertov v okviru prireditve Udine Jazz. Začela se bo v torek, 2. maja, ob 21. uri v dvorani Palamostre z nastopom dua Joe Lovana in Judy Silvana. Ameriškega saksofonista in pevko-ženo bo spremljal osemnajstčlanski italijanski ansambel Kept Orchestra. Videnska srečanja, o katerih bomo podrobneje pisali prihodnji teden, nam bodo dala priloznost poslušati tudi kvartet Boba Berga, tri Cojanaz, Mayer, Ghandi, pevko Tiziano Ghigliani, trio Jim Halla, kvartet Johna Scofielda in skupino Window Steps.

Glasbeno panoramo prihodnjega tedna bodo popestrili tudi italijanski kantavtorji. V cetrtek, 4. maja bo ob 22. uri v novogorijski Perli (kjer se pojavlja vedno več italijanskih glasbenikov) nastopil milanški zdravnik-kantavtor Enzo Jannacci, v nedeljo, 7., pa bo v novem klubu For X v Turjaku pri Trzicu nastopil Eugenio Finardi.

Vse to v pričakovanju na vroč konec maja, ko bodo v Trevisu, Bassanu in Pordenonu nastopili Pat Metheny, Pino Daniele in Elton John

Ales Waltritsch

JUŽNA KOREJA / NOVA TRAGEDIJA ZARADI NESPOŠTOVANJA VARNOSTNIH NORM NA GRADBIŠČIH

Več kot sto mrtvih v eksploziji plina v južnokorejskem Taeguju

Med mrtvimi je skoraj polovica dijakov - Bager je presekal glavno plinsko cev

SEUL - V eksploziji plina na gradbišču podzemne železnice v južnokorejskem Taeguju je po se začasni podtakih umrlo 110 ljudi, ranjenih pa je več kot 200 oseb, medtem ko se še ne ve točnega števila pogrešanih. Končni obračun bo nedvomno še hujski, saj je v bolnišnicah na desetine težko ranjenih, ki ne bodo preživeli hudih opeklin in smrtnih ran.

Do tragedije je prislo ob 8. uri na enem od najbolj prometnih križišč tega južnokorejskega mesta, 240 kilometrov južno od Seula. Po mnenju policije je na gradbišču podzemne železnice kak bager presekal glavno plinsko cev. Pet minut pre eksplozijo so namreč z gradbišča sprožili alarm, a je bilo že prepozno. Strahotna eksplozija je razparala ozračje, v zrak zagnala na desetine avtomobilov in avtobusov. Najbolj pa je prizadela poslopje srednje sole Jougnam, ki je od gradbišča oddaljeno le nekaj deset metrov. Premier Lee Hong-koo je po obisku prizorišča tragedije navedel, da je med žrtvami skoraj polovica dijakov. O strahotni moči eksplozije prica tudi podatek, da je v zrak skupaj z avtomobili pognalo tudi 300 težkih jeklenih plošč, ki so začasno nadomestovale asfalt.

Kot je povedal neki taksist: »Se je najprej dvignil steber prahu in rumenega dima, nato so v zrak leteli kot izstrelki avtomobili in jeklene plošče. Sledili so plameni, ki so ovili vse: od zidarskih odrov do avtov in ljudi.« Po peklju ognja in dima je začela od

vsepovsod brizgati voda, saj so zaradi eksplozije popokale vse vodovodne cevi.

Južnokorejski predsednik Kim Young Sam, ki je ob podobnih nesrečah v zadnjem obdobju zgledno kaznoval krivce, je preiskavo poveril notranjemu ministru. Kot kaže, pa je tudi sedanje eksplozije kot eksplozije lanskega decembra na gradbišču podzemne železnice v Seulu zakrivila po predsednikovih besedah »bliznina v industrijskem razvoju in mrzlično urednicevanje gmotnih dobrin za ceno varnosti«.

Pred tremi leti Guadalajara

CIUDAD DE MEXICO - Pred tremi leti (22. aprila 1992) je podobna eksplozija plina kot v Koreji razdejala dobršen del mestnega središča mehiške Guadalajare. Ob desetih dopolde je iz greznicega omrežja ducat eksplozij v hitrem zaporedju razparalo mestni tlak in hiše osemnajstih soseščin. Življenje je izgubilo 189 oseb, ranjenih pa je bilo več kot 1.400. Eksplozije je povzročil samovzign heksana, ki je z nekega industrijskega obra-

ta deset dni prej koncal v greznico omrežje. Ljudje so takoj obvestili gasilce in občinsko podjetje za plin o neobičajnem vonju, ki je prihajal iz odtočnih kanalov. Po pregledih so tehnik izjavili, da ni nevarnosti in da se bo vonj prej ali slej porazgubil. Nekaj dni kasneje so se tla pod Guadalajaro dobesedno odprla. Po glavni eksploziji, ki je spominjala na ognjeniški izbruh, je nastalo 40 metrov široko in 10 metrov globoko »zrelo«.

»Zlati teden«
v strahu pred plini

TOKIO - Danes se na Japonskem začne tako imenovani »zlati teden«, nadaljše 7-dnevno dopustniško obdobje za kakih 64 milijonov japonskih delavcev in uslužbencev. Japonski državniiki bodo izkoristili enotedensko zaprtje ministrstev za obiske v tujini, kakih 30 milijonov Japoncev jih bo posnemalo, ostali pa se bodo soočali s strahom pred atentati.

Vecina zadnjih »atentatov« je povzročila psihoza ljudi, ki jih obide slabost že ob prvem sumljivem smrdu. Svoje prispeva obesenjaski humor nekaterih, ki se ne menijo za zrahljane živce večine. Tako je v podzemni železnici v Kiotu včeraj prišlo do preplaha, ker je neznanec policijo telefonsko opozoril o atentatu z bojnimi strupi.

Varnostne sile in preiskovalci pa ne bodo imeli »zlatega tedna«, saj se na vse kriplje trudijo, da bi izsledili voditelja sekte Zvišene resnice Soka Asahara in Josihira Inouēja, ki je bil pri sekti zadolžen za tajne službe. Medtem je japonska vojska stopila na prste dvema svojima narednikoma, ki sta sekte predhodno obvestila o hišnih preiskavah in ji omogočila, da je poskrila dokaze.

ZDA / PREISKAVA

Atentatorji vpleteni tudi v bančne rope na Srednjem vzhodu

Le tako lahko pojasnijo, da je bil brezposelni McVeigh poln denarja

WASHINGTON - Procesa proti Timothyju McVeighu, glavnemu osumljencu za atentat na zvezno palačo v Oklahoma Cityju, v katerem je po zadnjem obračunu življenje izgubilo 110 ljudi, devetdeset pa jih se pogrešajo, ne bodo premestili iz Oklahoma Cityja. To je sklenil zvezni sodnik iz El Rena Ronald Howland, ki je začel predhodno sodno razpravo proti McVeighu.

FBI je prepričana, da so v Oklahoma City v treh vozilih prispeli vsaj trije atentatorji, in sicer kombi, v katerem je bil eksploziv, rumen mercurij, s katerim je McVeigh zbežal in se neki tretji avtomobil, ki pa ga se niso izsledili. Neka

prica je opazila McVeigha, kako se je za volanom kombija približeval zvezni palači. Druga ga je opazila, kako je tekel s parkirišča zvezne palače, tretja pa za volanom rumenega mercurija. Ob vsem tem so preiskovalci vedo bolj prepričani, da ne drži domneva, da je »drugi clovek« (tetoviranec) umrl v eksploziji, ker je bil skoraj gotovo za volanom enega od obeh avtov, ki so sledili kombiju.

Medtem pa preiskovalci sumijo, da je McVeigh s svojimi desničarskimi pajdasi vpleten tudi v niz ropov proti številnim bankam na ameriskem Srednjem vzhodu. Le tako lahko pojasnijo, da je bil brezposelnež pol denarja.

Le nekaj ranjenih v »trdem« pristanku

MANCHESTER (VELIKA BRITANJA) - Zaradi okvare na letalskem podvozju je med pristankom na letališču v Manchesteru sunkovito pristalo na »trebuhu« potniško letalo McDonnell-Douglas, ki je imelo na krovu 171 potnikov in sedem članov posadke. Zaradi trdega pristanka je bilo le nekaj potnikov lažje ranjenih, se ti bodo okrevali v nekaj

dneh. Kot je sporočil predstavnik za tisk letališča, je do nesreče prislo le nekaj minut po polnoči. Letalo je prihajalo iz Las Palmasa na Kanarskih otokih. To je bil Airtoursov carterški polet, s katerim so se vračali turisti, ki so letovali na Kanarskih otokih. Nov kontingent turistov pa je moral na Kanarske otoke odpotovati z drugim letalom.

NOVICE

Trije mrtvi v nesreči tovornega dvomočornika

SYDNEY - Prejšjo noč je neko tovorno letalo s tremi člani posadke med približevanjem pristajalni stezi letališča v avstralskem Alice Springsu trčilo v neki grič in eksplodiralo. Dvomočornik westwind je prihajal iz Darwina, po pričevanju očividcev... pa so bile pred nesrečo dobre vremenske razmere, saj je bilo jasno in brezveterje.

Padlo vojaško letalo, 48 mrtvih v Šri Lanki

KOLOMBO - Včeraj je le nekaj minut po vzletu strmoglavilo srilansko vojaško letalo, s katerim so se s polotoka Jaffna vračali na dopust v prestolnico vojaki, ki se borijo proti tamilskim separatistom. Nihce od osemindesetih potnikov in članov posadke ni preživel nesreče, vojska pa je ze izključila, da so letalo sestrelili Tamilci.

Usmrítev v Alabami

ATMORE (ALABAMA) - Včeraj so na električnem stolu v alabamskem Atmoru na električnem stolu usmrtili 47-letnega Willieja Clisbyja, ki je bil obsojen na smrt, ker je s sekuro ubil nekega bolnika. Vrhovno sodišče je predvčerajšnjim zavrnilo prošnjo za pomilostitev. Clisby je ze 274. zapornik, ki so ga usmrtili v ZDA po letu 1976, ko je vrhovno sodišče ZDA ponovno uvedlo smrtno kazen.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Srbi hočejo sarajevsko letališče

SARAJEVO, BEOGRAD (dpa, Reuter) - Bosanski Srbi so dva dni pred iztekom premirja v BiH se povečali pritisk na obkoljeno Sarajevo in na mirovne sile ZN. Unprofor je v zadnjih 24 urah samo v Sarajevu nastel 1100 vojaških incidentov.

Cerprav je predsednik parlamenta bosanskih Srbov Momčilo Krajšnik izjavil, da so Srbi pripravljeni podpisati sporazum o nadaljnjem premirju, seveda če bodo ZN lahko zagotovili njegovo spoštovanje, so Srbi včeraj zaprli še zadnje odprto gorsko pot za oskrbovanje Sarajeva. Ze v noči na petek so na cesti čez Igman napadli konvoj ZN s človekoljubno pomočjo in pri tem težje ranili enega voznika. Poleg tega so Srbi včeraj v Sarajevu obstreljevali patrulji mirovnih sil ZN. Nekaj pripadnikov Unproforja, ki so patruljirali okoli Pal, pa so ugrabili in zanje odredili hišni pripor. Srbi zahtevajo tudi popoln nadzor nad območjem letališča, vsemi potniki, ki pripotujejo in odpotujejo iz Sarajeva, in odprtje srbskega nadzornega urada v letališkem poslopju. V nasprotnem primeru bodo se naprej obstreljevali letala, ki bodo pristajala ali vzletala.

Posebni odposlanec ZN Jasusi Akasi kljub vsemu upa, da bo jutri sprte stani se enkrat zbral za pogajalsko mizo in jih prepričal, naj podpišejo sporazum o nadaljnjem premirju. Mirovni posrednik Lord Owen pa je včeraj v Beogradu ugotovil, da je »premirja konec«, hkrati pa dodal, da svetovne velesile se vedno upajo v mirno rešitev balkanske krize. V diplomatska sredstva reševanja vojne v BiH pa ne verjame predsednik bosanske federacije Kresimir Zubak, ki je včeraj v Mostarju napovedal novo vojno na Balkanu. »Bosansko krizo je mogoče rešiti z vojaškimi sredstvi in ne diplomatskimi,« je dejal.

NOVICE

Tamilci se ne bodo pogajali

COLOMBO - V včerajšnjem napadu upornikov Tamilskih tigrov na oporišče posebne enote srilanske vojske na severu države je bilo ubitih najmanj 19 vojakov in pet upornikov. V drugem napadu Tamilcev na neko vasico na vzhodu otoka pa je življenje izgubil en policist. Očitno gre za maščevanje, saj je vojska le nekaj ur pred napadoma unicila dve oporišči Tamilcev in ubila najmanj 20 upornikov. Spopadi med tamilskimi separatisti in vladno vojsko so izruhnili že v sredo, ko so uporniki nepričakovano in kljub pozivom premierke Kamaratunge k pogajanjem, prekršili premirje. Po mnenju upornikov mirovna pogajanja, ki potekajo že od oktobra lani, ne vodijo nikamor, saj Srilanka ne bo privolila v razglasitev neodvisne države Tamilcev. V dvanajstletni državljanski vojni med srilansko vojsko in tamilskimi uporniki je bilo ubitih že več kot 33 tisoč ljudi. (dpa)

Napadi na begunska taborišča

THA SONG JANG, ZENEVA - Burmanska vladna vojska je včeraj med ofenzivo proti pripadnikom uporniške Nacionalne zveze Karnov (KNU) prestopila tajsko mejo in napadla ter požgala dve begunski taborišči. Kot poroča Visoki komisariat ZN za begunce sta pri tem izgubila življenje dva begunca pripadnika ljudstva Karen, več kot sto civilistov pa so ugrabili in odpeljali neznanu kam. Zaradi neprestanih napadov burmanske vojske na taborišča, kjer je približno 74 tisoč karnskih beguncev, so predstavniki ZN tajsko vlado pozvali, naj dovoli premestitev taborišč v notranjost države. Tajska vlada na vdiranje burmanskih enot čez državno mejo se ni odgovorila. (Reuter, Telefoto: AP)

Zaostrovanje spora med Turčijo in SE

ANKARA - Spor med Turčijo in Svetom Evrope (SE) glede nadalje bolj kritizirane vojske akcije turske vojske proti Kurdom na severu Iraka se vse bolj zaostrojuje. Turski obrambni minister Mehmet Gölhan je namreč včeraj v Ankari odločno poudaril, da je Turčija »suverena in neodvisna država, ki ne bo dovolila, da bi ji kdo ukazoval, se najmanj pa neka institucija«. Gölhan je na pozive SE, naj Ankara spoštuje človekove pravice, umakne svojo vojsko s severnega Iraka in groznje z zacasno izključitvijo Turčije iz te evropske institucije odgovoril z obtoževanjem evropskih držav, da sodelujejo s teroristično kurdsko stranko PKK. (dpa)

Pred srbskimi ostrostrelci v Sarajevu niso varni niti otroci (Telefoto: AP)

EVROPSKA ZVEZA

Nova ribiška vojna - tokrat z Marokom

BRUSELJ - Komisarka Emma Bonino, ki je v okviru Evropske komisije odgovorna za skupno ribiško politiko Evropske zveze, je v včerajšnjem sporočilu za javnost priznala, da so bila pogajanja med Evropsko komisijo in Marokom o stiritnem podaljšanju sporazuma o ribolovu, ki 650 španskim in 50 portugalskim ribiskim ladjam omogoča ribolov v maroških ozemeljskih vodah, v četrtek zvečer prekinjena.

Veljavnost dosedanjega sporazuma se izteče s prvim majem, ko bo več kot 28.000 španskih in portugalskih ribcev ter zaposlenih v predelovalni industriji, ki so življenjsko odvisni od ribolovnih območij znotraj maroškega ozemeljskega morja, ostalo brez sredstev za prezivljanje. »Pogajanja z maroškimi predstavniki se bodo nadaljevala 12. maja, v vmesnem obdobju pa bo komisija preučila vse alternativne oblike evropsko-maroškega sodelovanja na področju ribolova. Poudarjamo, da ima EZ na voljo znatna finančna sredstva, s katerimi bomo skušali preprečiti socialne nemire, ki bi lahko izbruhnili zaradi neuspešnega konca pogajanj,« med drugim piše v sporočilu za javnost.

Maroški minister za ribištvo in trgovsko mornarico Mustafa Sahel je na včerajšnji tiskovni konferenci zbranim novinarjem zatrdil, da so pogajanja propadla predvsem zato, ker Evropska zveza noče pristati na znatno zmanjšanje ribolovnih kvot, kar naj bi bilo po mnenju uradnega Rabata nujno, saj je treba zascititi ribje jate, ki so na tem območju predvsem po zaslugi prekomernega ribolova že precej razredčene.

Iz krogov blizu bruselske birokracije se je izvedelo, da je Evropska komisija predstavnikom španskih in portugalskih ribicov kot mogočo rešitev tega neljubega zapleta predlagala ustanovitev skupnih špansko-maroških oziroma portugalsko-maroških ribiških kooperativ, vendar so ti omenjeni predlog zavrnili. Peter Blackburn / Reuter

VOJNA V ČEČENIJI

Uporniki kršijo »premirje«

Kmalu rusko-čečenska pogajanja o izmenjavi ujetnikov

MOSKVA - Ruski obrambni minister Gracov je ostro napadel čečenske upornike, ces da so včeraj zjutraj grobo kršili premirje in pri tem ubili uslužbenca ruskega notranjega ministrstva. »Nase sile so na takšno očitno izzivanje odgovorile z ognjem!«

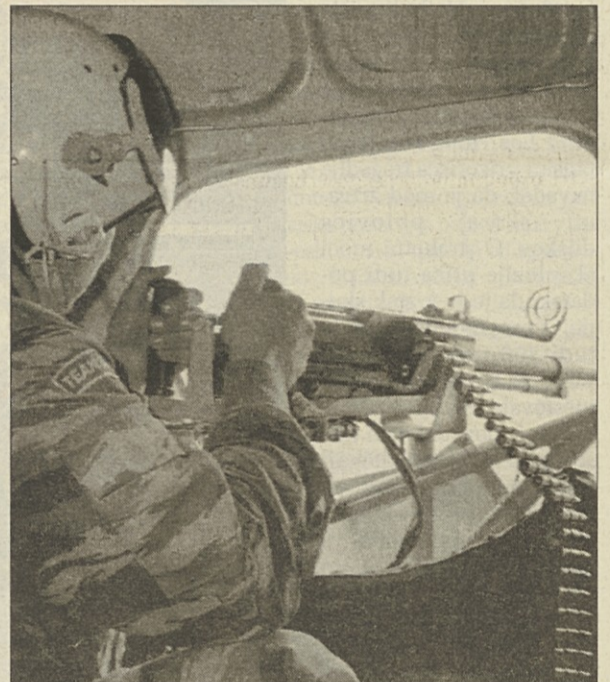
Očitno je, da vsi pripadniki paravojaških formacij v Čeceniji še niso obveščeni o tem, da je ruski predsednik Jelcin v počastitev petdesete obletnice zavezniške zmage nad nacističnimi in fasističnimi silami razglasil premirje, ki je začelo veljati v noči s četrta na petek in bo trajalo do dvanajstega maja,« je v intervjuju za rusko tiskovno agencijo Interfax dejal general Gracov.

Tiskovni predstavnik ruskega obrambnega ministrstva polkovnik Sergej Volgin je izjavil, da se bosta poveljniki ruskih sil v Čeceniji general Genadij Trosev in načelnik vojaškega staba upornih Čecencev

Aslan Maskadov v prihodnjih dneh sesla v mestecu Novije Atagi 30 kilometrov južno od čečenske prestolnice Groznega. Predstavnika sprtih strani se bosta tam predvidoma pogajala predvsem o »ustavitvi sovražnosti, predaji oborožitve, ki jo imajo uporniki pod vodstvom Džoharja Dudajeva, in izmenjavi vojnih ujetnikov.«

Clintonov svetovalec Coit Blacker je novinarje obvestil, da je ameriški predsednik v telefonskem pogovoru z ruskim voditeljem Jelcinom pozdravil razglasitev premirja in svojega ruskega sogovornika pozval, naj skušajo pristojni ruski organi ugotoviti, kaj se je zgodilo s petdesetletnim ameriškim človekoljubnim delavcem Friderikom Cunyjem, za katerim se je, potem ko je skupaj z dvema novinarjema iz Sankt Petersburga pripotoval na krizno območje, izgubila slehera sled.

Philippa Fletcher / Reuter

KITAJSKA / ČISTKE MED VISOKIMI PARTIJSKIMI FUNKCIONARJI

Pekiški župan in šef partije Chen Xitong je moral odstopiti

PEKING - Kitajska tiskovna agencija Xinhua je - sklicujoč se na vire blizu vodstva KP Kitajske - sporočila, da je včeraj zaradi cedalje pogostejših in glasnejših obtožb o vpletenosti v korupcijsko afero odstopil sekretar pekiškega partijskega komiteja Chen Xitong. Zaradi afere je njegov namestnik Wang Baosen v začetku tega meseca naredil samomor. Politbiro, ki se je zatem zbral na izredni seji, je za njegovega naslednika imenoval 59-letnega Wei Jianxinga.

65-letni Chen Xitong velja za enega glavnih partijskih konservativcev, saj je - denimo - med študentskimi demonstracijami leta 1989 na pekiškem Trgu nebeskega miru pripadal tistemu krogu visokih partijskih in državnih funkcionarjev, ki se je zavzemal za nasilno zadusitev študentskega gibanja za demokratičnejšo državo. Poznanci kitajskih notranjepolitičnih razmer pravijo, da je bil Chen prav po zaslugi svoje do skrajnosti prignane pravovernosti leta 1992 izvoljen za stalnega člana politbiroja CK, vendar se je zaradi ideoloških nesoglasij in »popolnoma nemogočega značaja« kma-

lu ostro sprl z Jiang Zeminom, ki je poleg ostarelega »komunističnega patriarha« Deng Xiaopinga nedvomno najvplivnejši kitajski politik, saj v svoji osebi združuje položaja šefa države in partije.

»Menim, da se je s tem odstopom, ki je bil nedvomno vsiljen, začel boj za Deng Xiaopingovo nasledstvo. Dejstvo je namreč, da bo postdengovska Kitajska politično stabilna le, če bo utemeljena na načelu delitve oblasti med partijskimi mogotci. Očitno je, da si skuša Jiang Zemin prigrabiti vso oblast! Kitajcem sicer ne grozi več lakota, soočiti pa se bodo morali z resnimi političnimi napetostmi, saj

Župan kitajske prestolnice in sekretar pekiške KP Chen Xitong (Telefoto: AP)

se za Dengov položaj poteguje kar nekaj ambicioznih pretendentov,« nam je zatrdil neki zahodni diplomat v Pekingu. Poznavalci tudi sicer svari, da se nad Pre-povedanim mestom, sedežem kitajskih oblasti, zbirajo temni oblaki. »Ta odstop

je sele začetek! V prihodnjih tednih se bo skotalilo se nekaj glav vplivnih partijskih voditeljev. Zavedati se morate dejstva, da so se v zadnjem obdobju, ko je bila osrednja oblast po zaslugi Dengove agonije precej oslabiljena, lokalni par-

tijski funkcionarji precej izmaknili nadzoru Pekinga. Novo elita pod vodstvom Jiang Zemina tega ne bo več dolgo prenasala,« nam je zaupal neki neimenovani kitajski funkcionar.

Benjamin Kang Lim, Reuter

BALKAN / KRŠITVE MEDNARODNIH SANKCIJ

Vojni dobičkarji obožujejo embargo

Čez mejo ZRJ je mogoče pretihotapiti celo tisoč ton težko opremo za črpanje nafte

SKOPJE - Stara resnica, da kaznovalni gospodarski ukrepi proti neki državi nikdar ne morejo biti popolnoma učinkoviti, je spet potrjena. Seveda govorimo o Srbiji, proti kateri so Združeni narodi uvedli sankcije zaradi pedagoških razlogov - da bi Beograd prisilili h kooperativnosti in tako poskušali ustaviti prelivanje krvi na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Kot kaze, je glavni namen embarga ta, da se ga, v želji po čim večjih zasluzkah, z veliko mero iznajdljivosti krši. Tokrat je preko treh balkanskih držav - Grčije, Bolgarije in Makedonije - potekala velika tihotapska operacija ilegalnega transporta opreme za črpanje nafte, namenjene v Srbijo. Če je bil »podvig« tudi uspešen, se se ne ve, določene podrobnosti pa so časopisu New York Times pred tednom dni razkrili neimenovani viri iz vrst Cie. Celotna zadeva je delikatna tudi zato, ker je bila 1200 ton težka oprema v vrednosti pet milijonov ameriških dolarjev namenjena v vzhodno Slavonijo - na hrvaška naftna polja pod srbskim nadzorom. Uspeh tihotapcev in naročnikov bi pomenil nevtralizacijo naftnega embarga,

glavnega orožja mednarodne skupnosti, ter začetek črpanja nafte na ozemlju, ki nikakor ni del srbsko-crnogorske federacije.

Zdaj je znano le to, da je »sporna« oprema pršla iz Irana, iztovorili so jo v Solunu, nato pa je v več kot sto tovornjakih potovala preko Bolgarije in Makedonije v Srbijo. Del tega »konvoja« so ustavili v Makedoniji. Po izjavah opazovalcev ZN naj bi zasegli samo desetino celotnega tovora. Doslej je edina uradna izjava v zvezi z dogodkom pršla iz Teherana. Tamkajšnje ministvo za nafto je demantiralo vesti, da naj bi bila oprema iranska, minister za energetiko pa je izjavil, da navedbe v New York Timesu niso točne. V ostalih državah so tiho. Ne Atene, ne Sofija, ne Skopje se niso

uradno reagirali, zato so vse informacije, ki krožijo med novinarji, nepotrjene. In kje je preostali tovor? Nekateri trdijo, da se vedno blodi po balkanskih cestah, verjetnega razlaga pa je, da je že pri srbskih naročnikih. Le-ti morajo stroje samo se pognati in srbske naftne težave bodo vsaj delno odpravljene. »Dobro obvesčeni krogi« se dodajajo, kako je v Makedoniji odkrita oprema v resnici podtaknjena, da bi se zabrisale sledi za glavni konvoja, ali pa da bi oprali makedonsko vmesnost v afero.

Tudi način potovanja je zavil v tancico skrivnosti. Spet sta dve razlagi. Po prvi naj bi vsa oprema, razen zaplenjenih dvanajstih tovornjakov, potovala direktno iz Bolgarije v Srbijo, po drugi pa je tovor potoval tudi preko Makedonije. Preverjeno točen je vsaj tisti del članka v New York Timesu, kjer je navedeno, da je bil »veliki transport« v dokumentaciji specifičan kot oprema za hidrološke raziskave, namenjena

Zaradi embarga ZN so pipe naftovoda iz Rusije zaprte, vendar Srbe to ne moti, saj so si kupili opremo za črpanje nafte

makedonskim naročnikom. Naročniki naj bila stiri makedonska zasebna podjetja, ponarejene dokumente pa so odkrili v dvanajstih tovornjakih. Menda je uradna Sofija odbor ZN za sankcije celo obvestila, da je bolgarsko-makedonsko mejo prestopilo 60 tovornjakov s sumljivim tovorom.

Konvoj, za katerim naj bi stala tudi kanadska družba Trinitron Interna-

tional, ki jo vodi srbski izseljenec Vladimir Katić, so prvič ustavili v Makedoniji. Grski in bolgarski cariniki tega kljub ameriški zahtevi menda niso hoteli narediti. Po dokumentih, ki so jih pregledali grski cariniki, naj bi bil tovor namenjen v Bolgarijo, za bolgarske carinike pa so dokumenti navajali, da je cilj Makedonija. Makedonija pa je država, za katero niso uvedene me-

dnarodne sankcije.

Kaj je res in kaj ni, bo znano, ko se bo oglašil odbor za sankcije v New Yorku. Vse kaze, da se bo tudi svetovna organizacija pozabavala s tem primerom. Ne glede na to, kakšno odločitev bodo sprejeli na East Riverju, bodo tihotapski kanali namenjeni v Srbijo le stezka presekanji. Velikokrat so v »sport«, ki se imenuje kršenje embarga, vključena podjetja iz

Grčije in Italije. Neposredne srbske sosede - Romunija, Bolgarija, Makedonija in Albanija - pa so revne, siromašne države, kjer sumljivi posli uspešno cvetijo. Pri tem je treba upoštevati tudi to, da je mednarodni embargo proti Srbiji hudo prizadel gospodarstva teh držav, katerim se nihče v mednarodni skupnosti ni ponudil nadomestila za izgube.

Vera Georgievska / AIM

NEKJE V EVROPI

Politika je kot nogometna žoga

BRANKO ŠÖMEN

Nekje v Evropi so se začeli pripravljati na obletnice proslav, pisati ponovne, revidirane spomine o tem, kako je bilo v resnici takrat: v Moksvi, Zagrebu in najbrž tudi v drugih prestolnicah urijo svoje vojake, ki bodo na dan zmage nad fasizmom znova korakali v preteklost, v zgodovinsko spoznanje.

Petdeset let! Spominjam se, kako je bilo pred petdesetimi leti v Murški Soboti. Hodil sem v četrti razred osnovne sole, toda madzarski učitelji so že pred tedni odšli, se porazgubili po Evropi, nam pa podaljšali zmagoslavne počitnice. Radgonska cesta je bila prenatpana z vojskimi vozili, oklopniki in celo tanki, navadnimi kmečkimi vozovi, vojaki v raztrganih uniformah brez oznak, ustasi, cetniki, Cerkezi, vsi so hiteli na zahod, bezali so pred rusko armado. Po desetih dneh so kolone izginile, ulica je postala pusta, v jarku so ostale poljske kuhinje, meketajoca koca, odvrzeni bajoneti. Sosedje so prihajali k nam na črno usedlino klepeta. Vsi so pričakovali konec vojne. Neko nedoločeno svobodo, kajti nihče ni vedel kakšna svoboda bo ta, ki bo pršla v Soboti. Trgovine so bile zaprte. Okrog mesta je pokalo, s Kapele so se oglasale le haubice, most na reki Ledavi je zletel v zrak. Disalo je po smodniku, zazganih krpah končane vojne. Visoko nad oblaki so v obliki »tepiha« brneli proti severu ameriški bombniki. Cas se je ustavljal. Pricakovanje je pozelenelo, dobilo je celo sence.

Ure in ure sem stal za okensko zaveso in gledal na prazno ulico. Potem je pripeljal bel kabriolet, v njem stire madzarski oficirji. Na trgu so skocili prednje ruski vojaki z dolgimi puskami, nasajenimi bajoneti. Odvzeli so jim avtomobil, ceprav so Madzari mahali z belimi robci. Hoteli so na zahod, a je bila cesta minirana. Vrnili so se, predali in koncali pod streli. Potem se je pripeljal na motornem kolesu nemški ofi-

cir. Za Stivanovo hišo so ga prestregli ruski vojaki, zvezli z motorja, ustrelili in vrgli v jarek. Tako so nas osvobodili Rusi in partizani, prekmurski studentje. Drugi dan so prišli ruski kozaki, za njimi bolgarski vojaki in Romuni, z nasprotne strani so se pojavili posamezni angleski in ameriški oficirji. Murško Soboti je osvobodilo šest vojska. Mogoče zato, ker je bila Soboti središče sveta. Ker se je tukaj koncal vzhod, ker se je tukaj začel zahod. Za mnoge je bil to najsevernejši del domovine, za pregnane primorske učitelje med obema vojnama »slovenska Sibirija«, za mene - moja domovina.

Kasneje sem prebiral podrobnosti o tem, kdo vse je osvobodil Soboti, kdo Slovenijo, kdo so bili ljudje, ki so bezali po Radgonski cesti, kdo jih je ubijal v Bleiburgu. Od takrat je steklo mnogo vode po hitri Muri, kalni Dravi in dolgi Savi. Avstrijci imajo svojo, dolgočasno državo (ki je tudi niso dobili cez noc), Madzari imajo svojo okrnjeno piros-fehér-zöld državo (sicer manjšo kot leta 1945), Slovenci smo postali državotvorni, Murška Soboti je slednjic tam, kamor sodi. Hrvati imajo svojo državo, ceprav njene meje se vedno niso do kraja določene. Sicer pa je vse skupaj negotovo kot nogometna

tekma. Prav Anglezi so izdali Hrvate v Bleiburgu, zdaj se vračajo Hrvati kot uspešno nogometno mostvo na evropsko prvenstvo v Anglijo. Nekaj dni pred mednarodnim nogometnim srečanjem med Slovenijo in Hrvaško (dva nič za slednje) je bila nogometna tekma med hrvaško vlado in hrvaškimi novinarji (zmagali so slednji). Na obeh tekmah je bil navzoč predsednik države Franjo. Vse je bilo pomladno, razposajeno, v znamenju predvolilne agitacije. Se prej je bila se ena neregistrirana tekma.

Minister za kulturo Zlatko Vitez je zbral majhno mostvo (osem prijate-

ljev) za mali nogomet na zeleni travi v Samoboru. Bila je to tekma med stari in mladimi. Razlika v letih: setin-estdeset let so bili stire starejši nogometasi zrelejši od mladenicev. Na vseh treh tekmah (na lokalni, predvolilni in mednarodni) sem bil edini uspešni Slovenec - dal sem dva gola. Stari smo zmagali z rezultatom 8:3. Mogoče tudi zato, ker je sodil Bobi Marotti, Mariborčan. Tekmo je vodil tako, da smo bili vsi zadovoljni. Starejši, ker smo zmagali, mlajši, ker niso dobili se več golov. Bobi je clovek, ki je tisti dan, ko je prišel Hitler v Maribor, trosil letake na desni obali Drave. Ni postal narodni junak, marvec igralec. Tudi Zlatko Vitez ni politik (ceprav je minister), marvec igralec in tako bi lahko rekli, da v politiki prevladujejo umetniki, ce pa ze ne pravi umetniki, pa vsaj komedijanti, poulični zabavljivci, klovnji, ki imajo radi aplavze. In dobijo jih, kadar so uspešni, prepričljivi in dobijo jih, kadar so nespretni, rojeni pod nesrečno, peterokrako zvezdo...

No, pa sem lepo zasel v cul-de-sac, v slepo ulico, v mrtev Murin rokav, v murico, kjer sva pred mnogimi leti s pisateljem Miskom Kranjcem (tudi on je bil nekaj casa politik!) lovila ribe in klepetala o življenju ter o nogometu. Bil je strasten navijac (celo stanoval je nasproti stadiona za Bezigradom) in prepričan sem, da bi danes navijal za Beltince. Kajti, ce bi Beltincarji igrali s hrvaško reprezentanco, bi verjetno zmagali. Slovenska reprezentanca je namrec igrala kot nekoč jugoslovanska reprezentanca. Te države pa ni več. Zato pa smo dobili Slovenci svojo državo, pa kaj bi ponavljal, zoga je vendar okrogla, vsaka tekma pa je tudi politično tekmovalje, potrjevanje, potrjevanje svoje suverenosti, za razliko od slovesne parade pa korakanje, preigravanje v prihodnost.

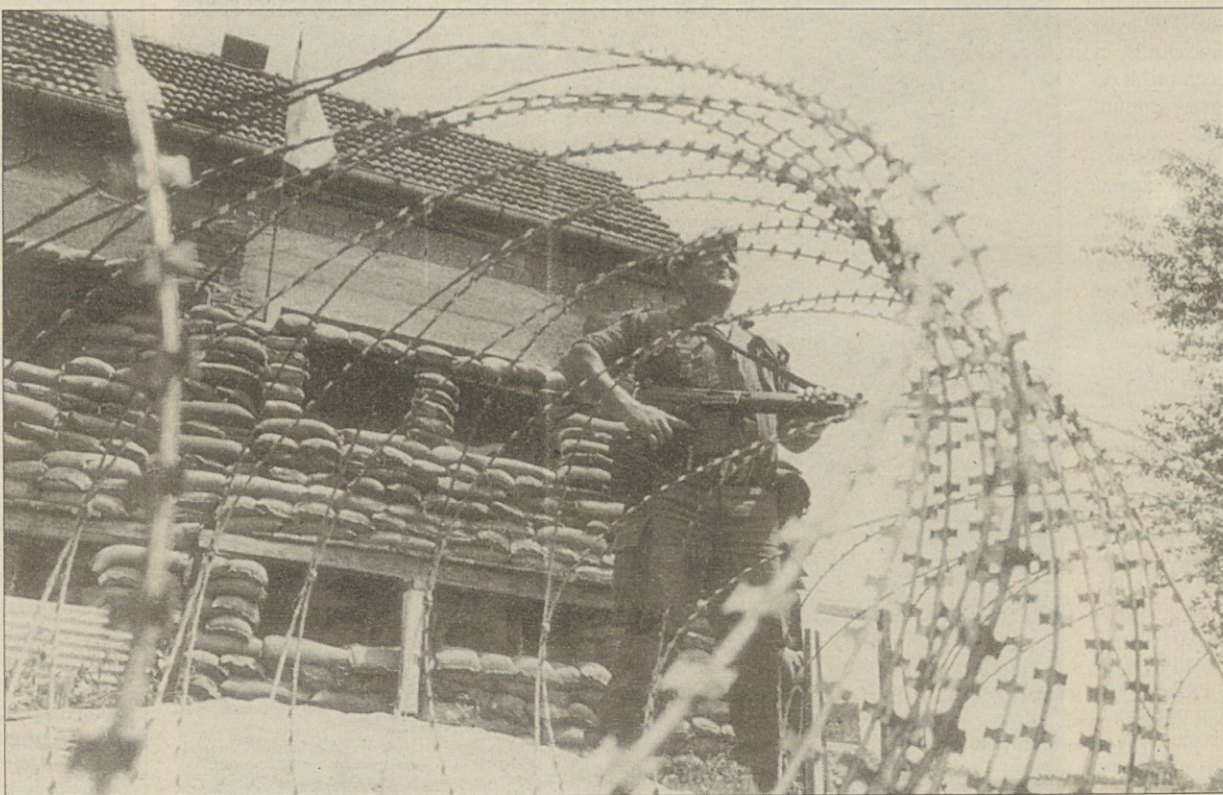
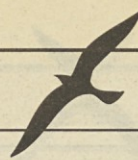

Foto: Romeo Ibršević

TVS 1 10.45 PIKA GRE V HOLLYWOOD, avstralski risani film, 1987

Kam bo sel nekdo, ki zeli uspeti v svetu blisca in slave? Odgovor pozna celo Pika, mala junakinja številnih avstralskih risank...

TVS 2 20.10 DAENS, koprodukcijski film, 1992

Režija: Stijn Coninx. Igrajo: Jan Declaire, Gerard Desarthe, Antje de Boeck, Michale Pas, Julien Shoenaerts in drugi...

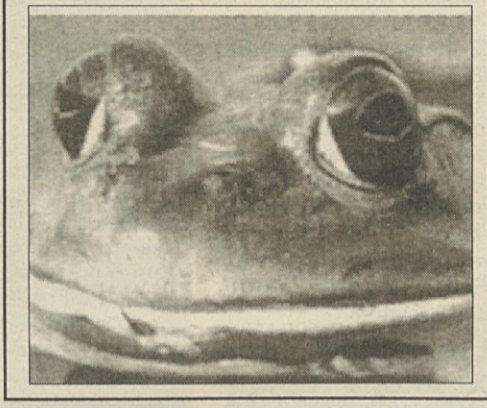
TVS 2 22.26 SOBOTNA NOČ, glasbena oddaja

Poleg drugih rubrik bo predstavljen senegalski pevec Youssou N'Dour. Filmski portret tega glasbenika je sestavljen iz nastopov v živo in pogovora z njim...

TVS 1 17.10 SVET NARAVE angleška plz serija, 4. del

Urok krastacine kože V srednjem veku so verjeli v nadnaravne moči zab in krastac, zato so jih uporabljale carovnice...

KANAL A 21.30 KRUTA PRAVICA, ameriška kriminalka

Igrajo: Scott Glenn, Lou Diamond Phillips in drugi. Režija: Mark L. Lester. V Los Angelesu policija ustanovi tajno elitno detektivsko enoto...

KANAL A 20.05 ŽIVETI DANES, dokumentarna oddaja

Isce se bog Je clovek sposoben doumeti boga ali pa ga celo doseci? Krščanski mistiki so o tem pisali, se bolj pa to živeli dve tisoletji...

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION 08.00 Video: Undressed Weekend; 10.00 The Worst Of Most Wanted; 10.30 Cik - cak sov; 11.00 Velika slika; 11.30 Hit List Uk; 13.30 First Look; 14.00 TVideo: Undressed Weekend; 17.00 Dance; 18.00 Velika slika; 18.30 MTV News - Weekend Edition; 19.00 Evropski Top 20; 21.00 Plugged: Annie Lennox; 22.00 The Soul; 23.00 Fir Look, pon.; 23.30 The Soul; 23.30 Cik - cak sov; 02.00 The Worst Of Most Wanted; 02.30 Chill Out Zone; 04.00 Nočni video

RTL 11.30 California Dreams; 11.55 Princ z Bel - Aira; 12.25 Full House; 12.55 Korak za korakom; 13.25 Kdo je tu sef?; 14.00 240 - Robet; 15.50 A - Team; 16.50 Beverly Hills 90210; 17.45 Melrose Place; 19.10 Mini Playback Show; 20.15 Sanjska poroka; 22.00 Kako prosim?; 23.00 Sobotna noč; 00.00 Noč Ala Bundyja; 01.00 Strašno prijazna družina

DSF 12.00 Hatrick; 12.45 Klasični šport; 13.00 Motošport; 13.20 Tenis; 17.15 Hokej na travi; 20.15 Motošport; 20.55 Hatrick Espanol; 22.55 Wrestling; 23.45 Bikini Open; 00.15 Motošport; 01.15 Direktno; 01.30 Wrestling; 02.25 Bikini Open

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutrnja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 O jeziku; 10.05 Kulturna panorama; 11.00 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Aktualni mozaik; 18.15 Večerni utrinek; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Igra; Lit. nočno.

Modri val; 18.45 Rigatoni; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

7.00-11.00 Dej nehi no; 8.00 Horoskop; 9.30 Kam danes; 10.15 Novice; 11.05 Notranjsko-kraški mozaik; 12.00 BBC Novice; 13.55 Pasji radio; 14.00 13 ožigosanih; 15.00 Vodeni program; 16.30 O kulturi; 17.30 Angleščina; 19.15 Novice; 19.25 Vreme; 20.00 Stampeedo; 22.00 DJ Jernej in hot mix.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.10 Štiri tačke; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.10 Kviz: Z znanjem do izleta; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.10 Nagradna uganka; 16.20 Pesmi tedna; 19.30-24.00 Večerni program.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 14.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 10.05 Otroški studio; 10.30 Top 17; 12.05 Sestanek starejših; 13.00 Slovensko-bistriška panorama; 14.10 Od Ptuja do Ormoža; 15.00 iz Slovenskih gloric; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Radio express; 19.30 Športna sobota; 21.00 Lestvica zabavnih melodij; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni.

Radio Študent

11.00 Curriculum vitae; 14.30 RO: Masters of Jajouka & Bachir Altar; 17.45 Come Together!; 19.00 TB: Gerry Hemingway Quintet; 20.30 Kraut-Rock II.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Revival; 9.15 Filmi na ekranih; 9.25 Potpuri; 10.10 Koncert: Komorni orkester Cameraata Labacensis; 11.30 Iz Dopsisnic z najbližjega vzhoda; 11.40 Znani ansambli; 12.00 Ta rozajanski glas; 12.30 Glasba za vse okuse; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Nediški zvon, nato Glasbeni predah; 15.00 Tu 362875, z vami kramlja S. Verč; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Mladi izvajalci na dnevu pravic slov. kulture; 18.00 Mala scena; 22. leto ob zori-Prišel bo večer in tebe ne bo domov (L. Turk); 18.30 Slov. glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah; 19.00 Morski val.

Radio Koroška

18.10-19.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrnja kronika; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditvev; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 11.30 Novice, obvestila; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Glasbene zetje; 16.35 Popevki tedna; 17.50 Šport; 19.00 Sobotni večer z J. Webrom.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues...; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Baletna glasba; 16.40 Umetni svetovi; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 P.I. Čajkovski; 19.30 Figarova svatba; 23.55 Lit. utrinek.

Radio Koper

(slovenski program) (SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutrnjak; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 9.15 Planinska postojanka; 9.45 Du jest!, zabavno in humorno; 10.45 Sobotna terenska akcija; 11.30 Turistična poročila; 12.00 S terena; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Terenska akcija; 13.40 Pet zvezdic; 14.10 Okno v svet; 14.45 Zanimivost; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Opoldne na MV; 17.30 Primorski dnevnik; 19.00 Dnevnik; 19.30 Športni pr. MV.

Radio Koper

(italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.45 Dorothy ed Alice; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Narečna odd.; 14.50 Single tedna; 15.00 Redazione teen; 16.00

JEDILNIK

Za vsak dan

Jedilnik

Za ta teden smo izbrali šest krepkih enolončnic; okusnih, zdravih in hitro pripravljivih. Za zajtrk in večerjo v tem tednu vam predlagamo nizkokalorični kruh z različnimi namazi, sveže sadje in zelenjavo ter čim več zelenjavnih sokov in nesladkanega čaja. Pa na vodo ne pozabite: vsaj liter in pol si jo privoscite na dan.

Enolončnica iz mladih bučk

Na dveh zlicah olivnega olja preprazimo velik strok česna, da postekleni. Dodamo 1/2 kg bučk in 3/4 kg olupljenega svežega paradiznika ali pelatov iz konzerve. Dušimo pokrito, da voda izpari. Dodamo jogurtov kozarček v slani vodi kuhanega riza, eno na kolesca zrezano hrenovko, solimo, popramo, posujemo z zlico sesekljanega paradiznika in zličko sesekljane sveže bazilike. Kuhamo se pet minut.

Zelenjavna enolončnica z zlicniki

Približno kilogram različne zelenjave, narezane na kocke oziroma listice, dušimo na treh zlicah olja ali margarine, v kateri smo preprazili eno cebulo in dva stroka česna. Potresemo z zlico moke, zlico paradiznikove mezge, zlico zelenjavnega posipa, solimo in popramo ter zalijemo z juho iz jušne kocke. V enolončnico zakuhamo zličnike. Če ne utegnemo, lahko enolončnico zgostimo s pisanimi testeninami.

Pljučka s krompirjem

Na debelejšje kocke zrežemo tri večje krompirje, jim med kuhanjem dodamo lovorov list in solimo. Kilogram kuhanih pljučk zrežemo na rezance in jih dodamo kuhanemu krompirju. Jedi dodamo prezganje, majaron in poper ter jo na koncu okisamo. Lahko ji dodamo tudi na kocke zrezano kislo kumarico.

Ohrovt s piščancjim mesom

Kilogram grobo zrezanega ohrovtu kuhamo s pol kilograma na kocke zrezanega krompirja. V drugi posodi na dveh zlicah olja ali masti preprazimo manjšo cebulo, strok česna in na kosčke zrezan piščancji file. Na zdušeno meso zlijemo ohrovt in krompir, dodamo jušno kocko, solimo, popramo in osvežimo s sesekljanim zelenim peteršiljem.

Spinacna enolončnica z vmesanimi jajci

Kilogram spinace grobo narezemo in zdušimo na dveh zlicah surovega masla ali margarine. Zalijemo z litrom in pol vode, kuhamo se pet minut in zgostimo z jajčnimi vlivanci. Postrežemo z ocvrtimi kruhki, na vsak krožnik tik pred serviranjem damo zlico kisle smetane.

Gobova enolončnica s proseno kašo

V osoljenem kropu skuhamo pol kilograma na kocke zrezanega krompirja, 15 dag prosene kaše in 3 dag suhih gob. V pol kozarca mleka vmešamo zličko moke in s tem zgostimo enolončnico, ki ji na koncu dodamo strok strtega česna in sesekljane nega peteršilja. Če želimo krepkejšo juho, ji lahko dodamo zlico sesekljane in prepražene slanice.

Nedeljsko kosilo:

Zdrobova juha s korencom, piščanec po dunajsko, pečen mlad krompir, zelena solata, jagodova torta.

Rubriko je pripravila: Katarina Lavš

DROBCI IZ ZGODOVINE ZAČIMBNIH RASTLIN

Nepogrešljiv ščepec vonja in okusa

Česen

Cesen - nelocljivo povezan z vitalnostjo

»Kadar govorim o česnu, ne vem, ali mi narakuje besede moja ljubezen do njega ali moje izkušnje z njim. Zame je česen nelocljivo povezan z vitalnostjo. Pri nas doma sem poznal osvajačce ženskih src, ki so vsako jutro pojedli strok česna, da bi bili pripravljene za dnevni lov... Ko sem raziskoval skrivnost vitalnosti pri nekaterih moskih, sem pogosto ugotovil, da so se zanjo imeli zahvaliti česnu.« Tako o česnu piše Maurice Mességué. Sicer pa je česen (*allium sativum*) kulturna rastlina iz družine lilijevk, kamor sodita tudi cebula in drobnjak. Česen izvira iz srednje Azije, zdaj pa ga pozna, goji in uporablja skoraj ves svet.

Z njim lahko začnimo skoraj vsako slano jed, če ga imamo seveda radi. Nujno pa sodi v jedi, pripravljene s paradiznikom, spomladanske juhe, številne specialitete sredozemske kuhinje, pa tudi svinjine in bravine si brez česna skoraj ne moremo predstavljati. Česen se dobro ujema prav z vsemi začimbami, ki jih uporabljamo v slanih jedeh. V juhe in omake damo cele stroke, za vse druge jedi pa olupljene stroke zdrobimo, drobno sesekljamo ali iz njih s posebno majhno stiskalnico (lahko tudi kar s pomočjo tanke platnene krpice) iztisnemo sok.

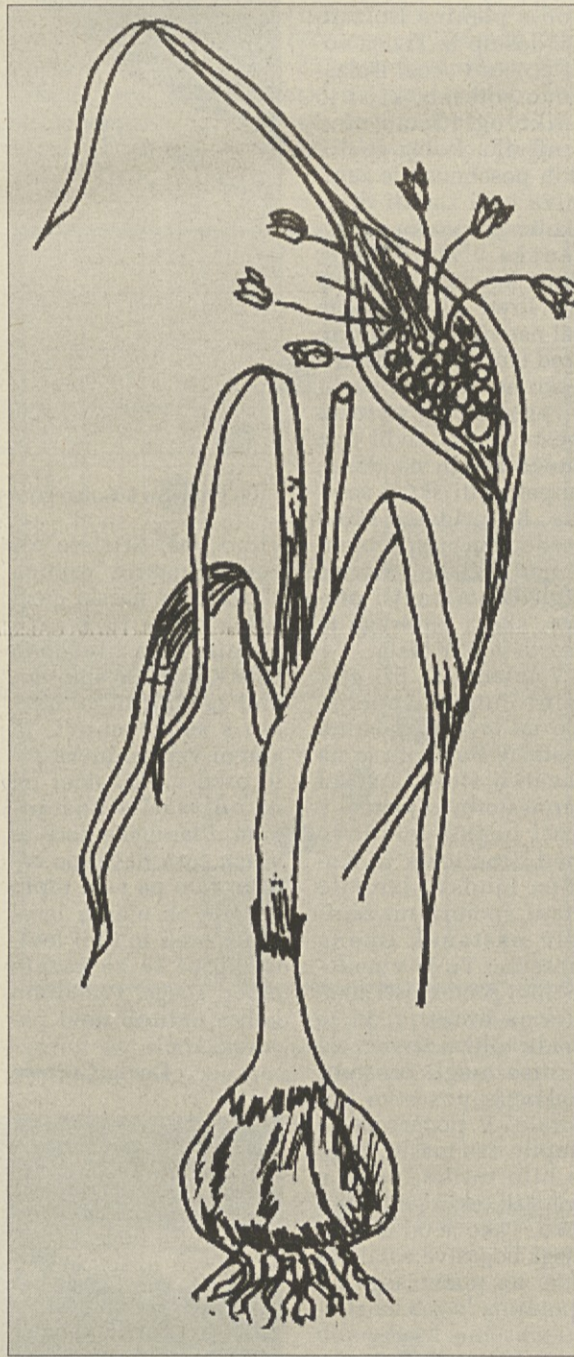
Cesnova juha

V Gaskoniji je to juha revezev, postavljajo pa jo tudi na kraljevske mize, ker je zelo zdrava in okusna. Njena odlika je tudi v tem, da jo lahko pripravimo v ne-

kaj minutah.

Sest ali sedem ne predrobno sesekljanih česnovih strokov prazimo na olivnem olju, dokler ne posteklenijo. Pazimo, da se ne prismojijo! Nanje nato vlijemo liter vode in pustimo, da nekaj minut vre. Potem lonec

odstavimo z ognja. Ubijemo eno ali dve jajci in vlijemo med mesanjem v juho najprej beljak, rumenjaki pa razvrkljamo z dvema zlicama kisa in ga dodamo juhi. Solimo, popramo in ponudimo s preprečenimi kruhovimi kockami.

Česen

SOPHIA LOREN

V kuhinji z ljubeznijo⁽⁴⁾

Kaj je slabega na tem, ce nekatere stvari jemo z rokami?

Menim, da bi bilo nekatero sadje in kuhana zivila, na primer pizzo, kurjo perut ali bedrce in ocvrti krompir, mogoče oziroma treba jesti z rokami. Zame velja pravilo, da se okus ocvrtega krompirja zacena pri blazincah prstov. Če vzamete kosček ocvrtega krompirja s prsti, se vam takoj odkrijejo njegove prve kakovosti: hrustljanje skorjice, vonjavna toplina in zlata mascoba olja. Oprostite mi zanos, toda na ocvrti krompirček sem nora. Kaj pa je slabega na tem, ce nekatere stvari jemo z rokami? Odgovor bi se zdel očit: slabo je to, da si umazemo roke. Toda roke si lahko umijemo takoj po jedi in z malo spretnosti si umazemo le konice prstov, in se to samo nekaterih prstov. Nič več nismo navajeni na te stvari, toda v številnih orientalskih deželah se vedno jedo z rokami, in to na najbolj neprisljen in eleganten način. Kitajci, kot veste, jedo s palicami. So sinovi silno stare civilizacije, ki pa je dala veliko evropski civili-

zaciji, Zahodu. Ali ste se kdaj vprašali, zakaj so si Arabci in orientalski prisvojili v modernih casih toliko stvari zahodne civilizacije, toda zakaj si niso prisvojili načina, kako prijemati in nositi hrano v usta? Morali bi se zamisliti nad tem. V Italiji sem brala članke in slisala izredno zanimive argumente. Vilice so zelo stare. O njih govorijo že kmalu po letu 1000 v zvezi z neko beneško dozinjo, ki jih je imela za osebno rabo in s tem razburjala druge. Toda zaradi zlata mascoba olja. Oprostite mi zanos, toda na ocvrti krompirček sem nora. Kaj pa je slabega na tem, ce nekatere stvari jemo z rokami? V »belle epoques« je spretnost pri virtuoznem manevriranju z vilicami in nožem predstavljala znamenje odličnosti in superiornosti. In v resnici je virtuozi gentleman, ki z vilicami in nožem ne samo olupil pomarančo, temveč odstrani kozico vsakemu krhlju. Toda v tem primeru se okus pomaranče spremeni. Kar zadeva mene, vztrajam: osvobodimo se pribora, kadar jedem ni v korist, temveč v škodo.

ZNANI JEDCI

Kant

Kant se je raje pogovarjal o receptih kot o filozofiji...

V vseh obdobjih so ljudi, ki so radi dobro jedli, berejo v Göckovi knjigi Sto in enkrat dober tek, sumnicili, da so pretirani materialisti. Znana je domislica francoskega matematika in modrecea Descartesa, ki je nekemu kritiku zabrusil v obraz: »Si mar mislite, da je narava ustvarila vse dobre stvari samo za bedake?«

Poznamo tudi modrece, ki so pustolovstvo kuharske umetnosti občasno povzdigovali celo nad duševnost. Immanuel Kant je do nadsobnosti skrbel za jedilnik v svojem gospodinjstvu. Imel je natančno kartoteko, v katero je vpisoval najljubše jedi svojih prijateljev. Se več, pogosto je svoje obiskovalke, ki so se hotele pogovoriti z znamenitim filozofom, zapletel v razprave o receptih, namesto da bi se z njimi pogovarjal kakor so verjetno pričakovali - o kategoricem imperativu ali drugih vodilih svoje filozofije.

KUHARSKI SLOVARČEK

V kuharskih receptih pogosto naletimo na izraze, katerih pomen nam je manj znan, se pa v mednarodni kuhinji večkrat uporabljajo. Nekaj smo jih zbrali in na kratko opisali.

BBB Blansiranje

Blansiranje imenujemo postopek, ko živilo z vrelo vodo poparimo, da ga lažje olupimo, na primer breskve, marelice, paradiznike, pa tudi jetra, prizeljce in mozgane, ki jim želimo odstraniti kozico. Blansiramo tudi kosti, da skuhamo bistrejše juho. Blansiranje je tudi postopek, kadar živilo v kropu nekaj minut vre. Ta postopek ponavadi uporabimo pri zelenjavi, ki jo nameravamo zamrzniti. Pri običajni kuhi pa blansiranje zelenjave vse bolj opuščamo, ker je izluzevanje hranilnih snovi in vitaminov preveliko.

BBB Brado odstraniti

Nekaterim školjkam in drugim lupinarjem pri čiščenju odstranimo tako imenovano brado, mulj, ki se nabere na njih.

Za začetnike, ki bi radi pripravili kaj sladkega

Ce recept zahteva kvaseno testo

Nase babice so vedno govorile: »Dobro potico odlikuje dobro testo. Dobro testo za potico pa je dobro kvaseno testo. Dobro gospodinjstvo prepozna po tem, ali zna umesiti kvaseno testo...« Za kvaseno testo, ki ga seveda ne uporabljamo le za potice, moko presejemo, pripravimo kvas, mleko, sol, jajca in maslo. Vse sestavine, ki jih potrebujemo za testo, damo za nekaj časa na toplo, tudi kuhalnico in skledo s presejano moko, pa desko, valjar in prtic, s katerim bomo testo pokrili. Testo se ne sme »prehladiti«, so nas učile babice. Danes vam predstavljamo boljše kvaseno testo za potice in recept za sarkelj iz kvasenega testa brez jajc.

Boljšje kvaseno testo

V lončku v stiri zlice mlacnega mleka zmešamo 3 dkg kvasa in zličko sladkorja ter tako pripravljen kvas postavimo na toplo, da vzhaja. V skledo damo liter moke, napravimo jamico in vanjo vlijemo vzhajani kvas. V 1/4 l mlacnega mleka vzvrkljamo 10 dag presnega masla, 10 dag sladkorja z naribano limonino lupinico, vrečko vanilijevega sladkorja in pet rumenjakov ter vse skupaj vlijemo h kvasu. Zmešamo z moko in dodamo pol zlice soli. Testo stepamo tako dolgo, da je gladko in se delajo mehurčki, da »začne dihati« in se loci od kuhavnice. Postavimo ga na toplo, pokrijemo s toplim prticom in pustimo vzhajati poldruge do dve uri.

Sarkelj brez jajc

V skledo damo liter presejane moke, vzhajani kvas iz 3 dag kvasa in šest zlic mleka. Dodamo pol zlice soli,

1/4 l mleka z 10 dag sladkorja, 8 dag masla in nozevo konico jajčnega rumenila. Dobro stepamo, vzhajano testo razvaljamo, potresemo

z rozinami in z njim napolnimo model. Ko testo znova vzhaja, ga damo v segreto pecico. Pecemo pri 220 stopinjah približno eno uro.

IZLET ZA KONEC TEDNA

Bleščeča pomladna belina pod Košuto

S planine Dolžanke na Kofce in morda še višje

Ceprav se je letosnja nekoliko daljša zima ze poslovila, jo v gorah se vedno lahko srečamo. Toda to ne pomeni več snega in mraza, prej nasprotno. Snega je v gorah se veliko, mraza pa je v sončnih dneh cedalje manj. Na prisojnih sneženih pobočjih je celo topleje kot v dolini, sonce pa je ze prav močno. Temu primerno je zmehčan tudi sneg, ki nas prepriča, da v toplih spomladanskih dneh res ni pametno lesti previsoko v breg.

Ko nekajkrat do kolena začofotamo po južnem snegu, se hitro strinjamo in nemudoma poiščemo uhojene gazi, s katerih smo stopili na razmehčan

sneg. Stopinje zdaj sicer bolj redko vodijo na vrhove, zato pa so bolj pogoste uhojene poti do nižjih izletniških točk. Ena takšnih je planina Kofce pod Velikim vrhom v grebenu Kosute. S tega vrha se ponuja čudovita turna smuka, na katero se lahko odpravimo tudi z običajno alpsko opremo in nekaj osnovnega znanja krmarjenja po strminah naravnih smučišč. Zaradi toplega sonca, ki hitro zmehča sneg, se je z vrha priporočljivo spustiti med deveto in enajsto uro. V ugodnih razmerah, ko gaz v snegu vodi do vrha, je s Kofce do 2088 metrov visokega Velikega vrha približno dve uri ali celo

manj hoje, do Kofc pa pridemo že v eni uri. Izhodišči sta domačija Matizovec nad Podljubljem ali planina Dolžanka nad Jelendolom. Do obeh vodita makadamski cesti. Pri izbiri poti in orientaciji pomaga planinska karta Storzic in Kosuta v merilu 1:25.000.

Ce se odlocimo za vzpon s planine Dolžanke, dostop iz Trzica vodi po cesti skozi Dolžanovo sotesko, ki si jo lahko ogledamo med vrnitvijo. Poleg geoloških posebnosti je zanimiva tudi zaradi divje okolice in predora, izsekanega v živo skalo, skozi katerega vodi cesta. Pred sto leti ga je dal narediti baron Born, pred tem pa so skozi sotesko hodili in se vozili z vpregami po visečem mostu. Ta ni vodil le z enega brega na drug, ampak tudi skozi sotesko. Ko pridemo skozi predor, na nasprotnem bregu Trziške Bistrice zagledamo manjši predor, skozi katerega je včasih vodila cesta.

V Jelendolu pri grascini Putrhof zapeljemo na levo na gozdno cesto. V Putrhofu je na začetku stoletja zivel baron Born, ki je imel v lasti bogate gozdove med Storzicem in Kosuto. Ljudsko izročilo hrani spomin na zanimiv nastanek imena grascine. Tu je v nedolocljivi preteklosti stala močna kmetija, ki je imela toliko zivine, da je niso mogli prešteti. Nekoč je posestvo pogorelo. V požaru se je stopilo vse maslo, ki ga je bilo toliko, da je v potokih teklo po cesti v reko. Tako je od nekdanjega bogastva ostalo le ime, na poznejšega pa spominja le grb na stolpu grascine. Med vojno se je baron Born umaknil pred Nemci, grascino so požgali partizani. Nato so Putrhof obnovili delavci, ki so bivali v njem, vendar je grascina danes nižja za eno nadstropje.

Iz doline Trziške Bistrice in objema preteklosti Putrhofa se izvijemo po cesti, ki vodi proti planini Dolžanki. Vozilo pustimo pod njo in se naprej odpra-

Po grebenu s Kofce gore proti Velikemu vrhu

vimo pes. Stiristo visinskih metrov vzpona skozi dišeč gorski gozd hitro mine in kmalu stopimo na bleščečo bele Kofce. Ce smo dovolj zgodnji in če imamo s seboj smuči, je glavni vzpon dneva sele pred nami, sicer pa ni odlašati s postankom. Planinska koca je v tem času navadno zaprta, zato pa vabi tople zavetje ob njenih lesenih stenah in tudi lesenih klopi se ze kažejo izpod snega. Posedimo lahko tudi ob novi pastirski koči.

Dario Cortese

Dom na Kofcah se vedno obdaja sneg

Pogled na Dobrčo

Pocitek

Proti Velikemu vrhu, ki se dviguje v ozadju

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Trenutek odločitve se bliza. Ceprav ste ga z razumom ze povsem sprejeli, bo vas srček podivjal vselej tedaj, kadar se boste razveselili uspeha ali se zbal poraza.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Ker bo vasa denarnica dobila mlade, boste postali prav otročje prevzetni. Vidite zdaj, zakaj so bogatši na zunanjo tako zelo močni in znotraj tako bolešno bojzljivi!

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ko boste ze skoraj prepričani, da vas nihče ne mara, boste doživeli pravo poplavo ljubeče naklonjenosti. Pustite svoje sume ob strani in uživajte, dokler jih ne mine.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Po omahovanju se boste lotili načrta, ki ste ga zaradi nezaupanja vase ze skoraj pokopali. Nič huđega, ce je sobota. Začetek ne mara datumov, pot pa odsteva dneve.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Ker ne poznate prave mere, vas bo doletela kazen - sicer mila, vendar poučna. Odslej prisluhnite svojemu telesu ze tedaj, ko v njem zapojejo prve kukavice boleznj.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Priložnost bo podrla vas moralni kodeks ter vas zapeljala v grehu. Ker bo slasten, boste prepričani, da se boste izmazali brez posledic. Greh slasten, račun masten.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Utrdili boste svoja razmerja z bližnjimi ter se skupaj z njimi podali na prijetno pot. Koncali jo boste z odločitvijo za novo potovanje - tokrat med stirim zidovi.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Neka novica vas bo vrgla s tira; izvedeli boste namreč, da se v vasi bližini ze dolgo kuha zarota, ki naj bi prebila oklep vašega srca ter izrinila starega trota.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Precej lahkomišelnj boste, zato se vam zna zgoditi, da boste zabredli v težavo. Največja med njimi bo ta, da si boste zaradi svoje trenutne slabosti belili glavo.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Razvajeni boste kot otročicek. Na srečo se bo v vasi bližini vselej nekdo, ki mu bo materinska vloga godila prav tako kot vam otroška. Nežreli se vselej najdejo!

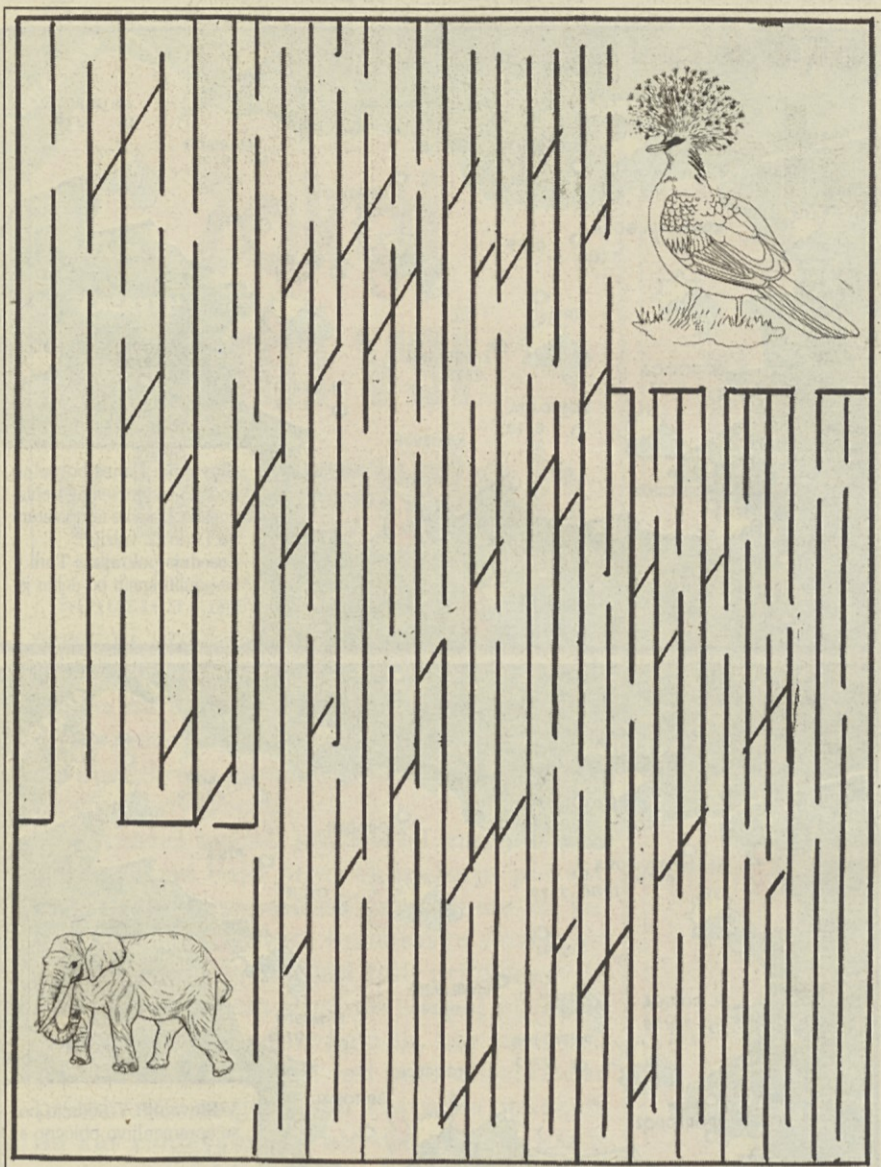
VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Občudovali boste povzpneza in ga hoteli prehiteti. Ce mislite, da je srečen, se morda ne motite, ce mislite, da je v sreči večer, pa temeljito brcate mimo.

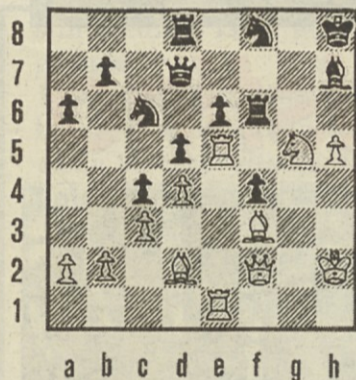
RIBI 20. 2. - 20. 3.: Ceprav se vam bo na trenutke simpatično zatikalo, boste vendarle tekoče opravili svoje današnje humano poslanstvo. Zahval bo kot toče, pričakovanj pa kot moče.

Katera pot je prava?

ŠAH

Mazi - Gostisa / Bled 1995
Napad belih figur je usmerjen na črnega kralja in oslabilno polje e6 v črnem taboru. Na potezi je beli, ki ima napadeno trdnjavo na polju e5, vendar pa tudi možnosti, da se mu razigrata oba lovca. Poglejmo zanimiv razplet partije, ki se je končal v korist belega!

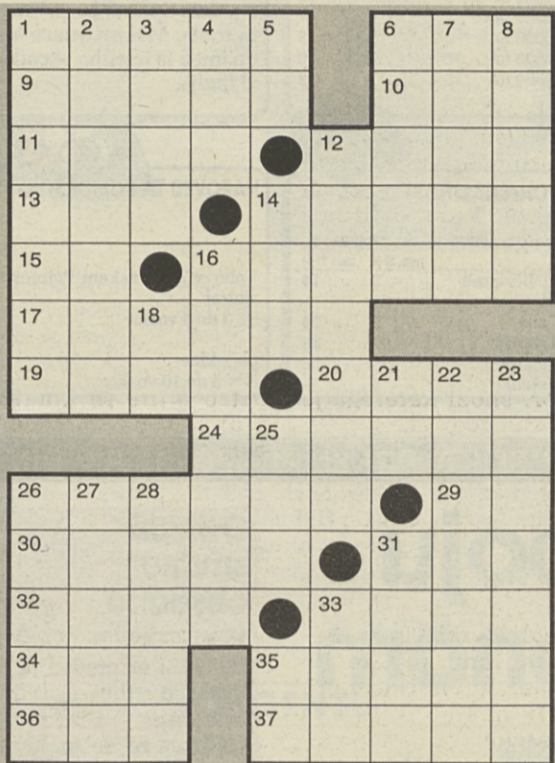
Resitev naloge
Mojster Mazi se ne zmeni za trdnjavo na polju e5 in odigra aktivno potezo 1.Lg4 Se5: 2.de5 Tf5 Črni vrača kvaliteto, toda sedaj se pokažejo slabosti črnega po črnih diagonalah c1 -h6 in h4 - d8. 3.Lf5: Lf5: 4.Df4: Sh7 5.Sh7: Dh7: 6.Dg5! Beli ze gospodari po črnih poljih in ogroza črno pozicijo. Po 6...Tf8 7.Tg1 Df7 8.Dh6+ Lh7 9.Lg5! in črni je priznal premoč belega!

Silvo Kovac

KRIŽANKA

Vodoravno:
1. nadut, nastopaski clovek, 6. mariborska tovarna avtomobilskih motorjev, 9. cirkuško prizorišče, 10. doba, vek, 11. ime nekdanje ameriske igralke Turner, 12. prebivalec nekdanje dezele ob Baltiku, 13. osebni zaimek, 14. področje, 15. začetnici slovenske pevke Zgur, 16. ime srbskega pripovednika Copića, 17. grad in kraj ob reki Muri z nemskim imenom Mureck, 19. središče romunske pokrajine Moldavije, 20. vinorodna rastlina, 24. bodalo s kratkim rezilom, 26. verski mračnjak, 29. kemijski znak za lantan, 30. ime slovenskega slikarja Azbeja, 31. poljski književnik (Stanislaw), 32. najvišji vrh Karavank, 33. slovenski slikar (Matija), 34. palica pri biljarju, 35. ime iraskega diktatorja Huseina, 36. naplaciło, nadav, 37. prelog, trznina.

Navpično:
1. narod v Belgiji, 2.priprava, ureditev, 3. soproga, 4. ime nemske književnice Seidel, 6. delovno območje, 7. južnoameriski Indijanec, 8. spinjene masčobne kroglice mleka, 12. kdor si je pridobil znanje v praksi, 14. švedsko smučarsko središče, 16. pristaniško mesto v jugozahodni Angliji, 18. originalna kratica za Združene države, 21. avtomobilska oznaka Libanona, 22. sin Odiseja in Penelope po Homerju, 23. puščava na severu Cila, 25. pomol, mostovz, 26. krinka, larfa, 27. italijanski nogometni klub, 28. stanje na glavi, 31. slovanska boginja lepote in ljubezni, 33. vrtnec, 35. avtomobilska oznaka La Spezie.

Vodoravno: vazič, TAM, arena, era, Lana, Prus, ona, areal, NZ, Brankov, Cmurek, lasi, trta, stilet, mistik, La, Anton, Lec, Stol, Jama, kej, Sadam, ara, praha.
RESITEV

EKOLOGIJA

Deževni gozd

SYDNEY - Ekonomisti, ki raziskujejo vzroke za razkol med revnimi in bogatimi, pričakujejo odgovor na vprašanje, koliko so bogati pripravljeni prispevati za ohranitev pragozdov. Skupino ekonomistov iz petih najbolj razvitih držav na svetu zanima, ali bodo bogati pomagali pri ohranjanju narodnih parkov. Vecina tropskih gozdov, ki so izrednega pomena za spreminjanje plinov v topli gredi in imajo pomembno vlogo pri preprečevanju segrevanja ozračja, leži namrec v državah v razvoju. Na vrhunskem srečanju o Zemlji v Braziliji leta 1992 so bogate države kritizirale revne, ker unicujejo velike površine deževnega gozda. Države v razvoju, kot na primer Brazilija in Malezija, opozarjajo, da so revni prebivalci v teh državah prisiljeni izkoristiti gozdove za golo preživetje, zato bogati niso upravičeni dolocati pogojev za ohranjanje gozdov. Studija, ki jo pripravlja skupina strokovnjakov iz razvitih držav, bo zajela približno dva tisoč ljudi iz bogatih držav, ki bodo odgovorili na vprašanje, kaj so pripravljeni prispevati za ohranitev tropskega gozda. Po mnenju ameriskega ekonomista Richarda Carsona, vodje skupine, ki se pogloblja v »naravovarstvena vprašanja«, se bo pokazala dejanska pripravljenost ljudi za reševanje narave. Teoretično bi revni narodi bolj skrbeli za ohranjanje narave, ce bi bili bogati radodarnější. Na predavanju v Sydneyju je Carson povedal, da potekajo raziskave javnega mnenja v osmih državah, med njimi na Švedskem, Norveškem, v Avstraliji in Svcii. Pobudo zanje so dale različne znanstvene ustanove, financno pa jih je podprla Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Ta je skupaj s Svetovno banko in nekaterimi drugimi organizacijami že izvedla več raziskav, in sicer v stidesetih državah, vendar doslej se nikoli v tako velikem obsegu. »Vzemite neko veliko območje: s sekanjem drevoja bi lahko ljudje zaslužili deset milijonov dolarjev, ce pa bi ozemlje namenili za razvoj turizma, bi lahko od njega iztržili šest milijonov dolarjev. Razliko, štiri milijone dolarjev, naj bi torej prispevali bogati, in tako bi bili ohranjeni gozdovi,« je poudaril Carson, ki meni, da bi denar lahko zbrali na račun zvišanja cene energije, na primer elektrike in bencina. Studija naj bi pokazala, katere gozdove je treba najprej zavarovati, zato naj bi projekti potekali od treh do petih let. Carson se zavzema za izvedbo projekta med naključno izbranimi anketiranci, kajti prepričan je, da bodo le tako zbrani podatki pokazali, koliko so ljudje resnično pripravljeni prispevati za ohranitev kosčka narave. Podobno raziskavo so izvedli leta 1989, ko je iz ladje Exxon Valdez iztekla ogromna količina nafte, ki je onesnazila velik del aljaške obale.

Takrat so nekateri Američani, tudi tisti, ki niso nikdar obiskali Aljaske, odgovorili na vprašanje, kolikšna je po njihovi oceni škoda, ki jo je utrpela narava. Taksne ankete so prvič izvedli v Avstraliji, ko so ljudje odgovarjali na vprašanje, kaj menijo o odprtju novega rudnika. Čeprav na prvo mesto niso postavili naravovarstvenih vzrokov, rudnika niso začeli graditi. »Ljudi je težko prepričati, naj nastejejo resnične vzroke za svoje nasprotovanje,« je povedal Robin Stewardson, glavni ekonomist iz The Broken Hill Pty Co. Ltd. Podobnim studijam nasprotujejo tudi nekateri naravovarstveniki. »Vseh ljudi ne gre prepričevati, naj denarno podprejo reševanje narave,« je izjavil Brian Kohl, ekonomist in član Zelenih. Carson je doslej pripravil že več kot dvajset različnih anket, zato je prepričan, da bi veliko vlad zanimali rezultati ankete o ohranjanju tropskega gozda: »Politike bi zagotovo zanimali, saj bi zvedeli tudi, kako globoko bi morali seči v žep,« poudarja Carson.
Mark Bendeich / Reuter

REZIJA

Pokrajina skrivnostnih plesov in pesmi (2)

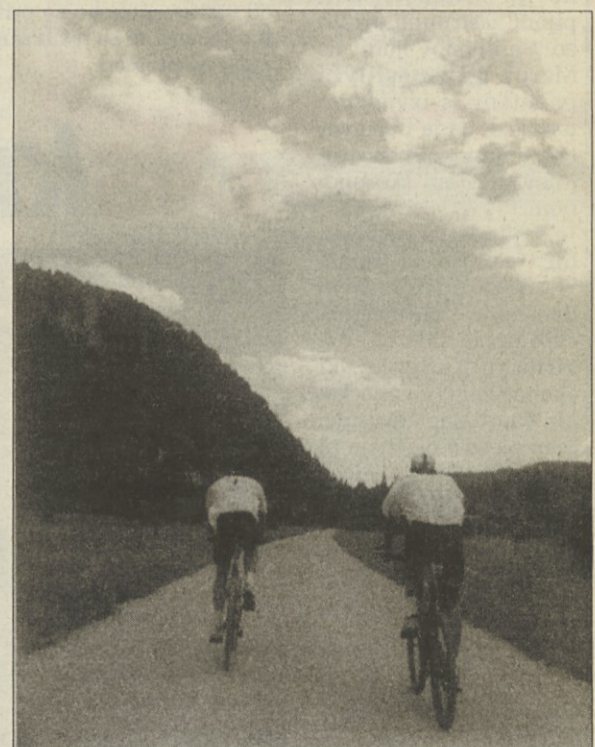
No, do Horjula je res slo zavdljivo hitro. Potem pa prvi vzpon: Rovte in juljska vročina. Tam sem se prvič zahvalil Vsemogocnemu, ki me je obdaroval s tolikšno mero modrosti, da sem se namesto kolesarjem raje pridružil spremljevalni ekipi. Na vrhu klanca, ko smo z vodo polivali prepotene zmagovalce Rovt, je mimo na traktorju priropotal starejši mozak. Malo je postal, nejeverno pregledal zasople obraze in skozi zobe stisnil svoj: »Porka madona, pobje, a nimate pametnejšega dela?!« To je bil pljusk cez rob za Zeca, ki je že pred tem med globokimi in dolgimi vdihli skozi svoja malo meglena očala zrl nekam dalec in tam, v daljavi iskal odgovore na bogve

kaksna vprašanja. »Vzemite me v avto, ali pa grem na avtobus in domov!« Neizmerno izmučen in da bi bil bolj prepričljiv, je več kot očitno pretiral. Bicišel je zabrisal na prtlačnik in tako postal prva in začudati tudi zadnja zrtev zverinca, ki ni več sedla na kolo. Mislim, da mu je bilo vsaj malo zal že kmalu potem, ko smo se začeli spuščati po stari cesti med Gostovcem in Idrijo. Cesta je makadamska in hitra ter zato napisana na kožo ljubiteljem hitrih spustov. Menda je bila zgrajena v času francoske okupacije, domačini pa ji danes rečejo kar Napoleonova cesta. Takšno je pač železno pravilo kolesarstva. Kdor bi rad užival na spustih, se mora najprej

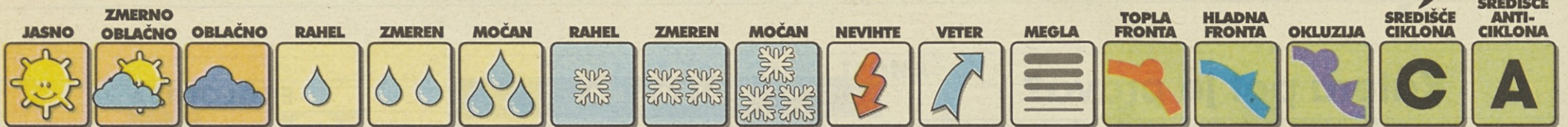
povzpeti na vrh. En mal havarjenja ad Idrije Idrijci se dolgo ne bodo imeli olimpijskega bazena. Pa ne zato, ker ne bi marali vode, ali pa ker bi jih bilo sram, da ne znajo plavati. Ne, kaj jim bo vendar bazen, ko pa imajo Belo. Na sotočju Bele in Idrijce je nastalo kopalnišče, neprimerno prijetnejše od različnih bečonskih namakališč in plastičnih rivier. Ce poleti iščete kaksnega znanca, se ne trudite po mestu. Nasli ga boste v Beli, ko bo z vrčkom piva v roki bentil nad Burjevci (Ajdovci in Vipavci), ki da so krivi, da je zadnja leta gneča tu že neznošana. Naj se grejo raje namakati v svojo Vipavo. Pa brez strahu. Vas prijatelj ne misli

cisto resno, več kot malo ponergal gotovo ne bo. Za razliko od prebivalcev drugih slovenskih rudarskih krajev, slovijo namrec Idrijci kot zelo miroljubni. Gostilniški in drugi pretepi so tam menda nekaj izjemnega in kaze, da so z življenjem brez tovrstne zasavske folklore zelo zadovoljni. Precej zadovoljni so tudi s svojim mestom. Pravzaprav so v večini nanj kar neprikrivo ponosni. Mesto ne premore le najstarejšega slovenskega rudnika, ampak tudi najstarejšo slovensko realko in eno najstarejših gledališč ter cel kup izjemnih tehničnih in naravnih spomenikov. Res je, da je zlata doba razvoja Idrije zaradi zapiranja rudnika že minila, svetovljanski

duh v ljudeh pa je ostal. Seveda smo izkoristili priložnost in napadli se kar čisto vodo in belskem kopalnišču s soljo z naših hrbov in ostalih manj uglednih delov teles. Tudi spanje na klavzah v zgornjem delu soteske Idrijce je dozivetje. Prvovrsten tehnični spomenik navdušuje s svojo izvirnostjo in uporabnostjo in ne nazadnje tudi z velikostjo. Tistim, ki radi padajo pod vplive teh ali onih planetov in lun, spanje na klavzah iskreno odsvetujem. Padeč je odločno predolg. Verjetno ste že slisali, da so v Idriji obnovili del starega rudnika in ga odprli za firbce. Priznati je treba, da vam Antonijev rov ne bo ravno zaprl sape od presenečenja, kljub temu pa vas ne bo pu-

Ko se cesta vzpenja, se pogled spreminja (Foto: S. Turk)
stil ravnodusnih. Bolj prepričljiv je multivizijski prikaz življenja in vzdušja v jami ter na površju od časov odkritja živega srebra v Idriji, ki je danes postalo legenda, pa do umiranja rudnika v zadnjih letih.
Zverinice smo bile nad obiskom Antonijevega rova navdušene. Navdušenje obiskovalcev pa bo cez nami ter na površju od časov odkritja živega srebra v Idriji, ki je danes postalo legenda, pa do umiranja rudnika v zadnjih letih.
Milos Bavec (Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

Nad večjim delom Evrope je območje enakomernega zračnega pritiska. V višinah nad nami se se zadržuje razmeroma hladen in vlažen zrak.

Podatke pripravljajo in posreduje Hidrometeorološki zavod.

Temperature zraka so bila izmerjena včeraj ob 7 in 13 ur.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.53 in zšlo ob 20.07. Dan bo dolg 14 ur in 14 minut. Luna bo vzšla ob 4.41. in zšla ob 20.01.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Mura	8,3
Sava (Radovljica)	7,2
Sora	9,7
Ljubljana	11,6
Savinja	11,8
Vipava	9,6

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	17
1000 m	12
1500 m	7
2000 m	3
2500 m	0
2864 m	-2

BIOPROGNOZA

Vpliv vremena na razpoloženje in počutje ljudi bo ugoden. Spanec bo prijeten in trden. Manjše težave bodo imeli le izredno občutljivi ljudje.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.14 najnižje -55 cm, ob 10.28 najvišje 32 cm, ob 15.58 najnižje -27 cm, ob 22.00 najvišje 51 cm.
Jutri: ob 4.41 najnižje -56 cm, ob 11.00 najvišje 31 cm, ob 16.24 najnižje -23 cm, ob 22.22 najvišje 49 cm.

SNEŽNE RAZMERE

	cm
Ribniško Pohorje	40
Krvavec	do 60
Vogel	90
Kanin	100
Rogla	40 do 60

ONESNAŽENOST ZRAKA

	koncentracija SO ₂ v mg/m ³	
	pop. 28-04	maks. 27-04
Lj. Bežigrad	5	14
Maribor	21	14
Celje	9	14
Trbovlje	7	26
Zagorje	5	8
Velenje	5	8

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: SE 3 do 6 vozlov
popoldne: NW 5 do 10 vozlov

DANES

Slovenija: Danes bo delno sončno s spremenljivo oblačnostjo. Dnevne temperature od 17 do 22° celzija. Sosednje pokrajine: Tudi v sosednjih krajih bo delno jasno.

JUTRI

V Sloveniji: V nedeljo bo se spremenljivo oblačno s plohami. Obe: V ponedeljek in torek bo večinoma sončno in cez dan topleje.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Magreb v boju proti škorpionom

TUNIS - V Tuniziji, ki ima nekaj več kot 8 milijonov prebivalcev, picijo škorpioni vsako leto približno 40 tisoč ljudi. Od teh jih ima 3 odst. težke posledice, kakih 35 oseb pa letno umre zaradi škorpionovih pikov. V bolj naseljeni Alžiriji (26 milijonov prebivalcev) škorpioni zastupijo približno 7 milijonov ljudi. Za Marok ni zanesljivih podatkov, a izvedenci navajajo, da je treba kar eno tretjino vseh zastupitev pripisati škorpionom.

Te podatke so navedli v Tunisu na tridnevem zasedanju izvedencev iz treh magrebskih držav (Marok, Alžirija in Tunizija), ki skupaj letno gostijo kakih 8 milijonov turistov. Tem pa se v glavnem ni treba bati teh scipalcev iz reda pajkovcev, ker živijo na suhih in puščavskih območjih in ne v hotelih s klimatskimi napravami. Izvedenci so se dogovorili za tesnejše sodelovanje in za usklajitev boja proti škorpionom. Tunizijci, ki imajo na tem področju največ izkušenj, saj so njihovi decentrirani centri za zdravljenje zastupljenecv najuspešnejši, so predlagali poglobitev studij o učinkih naravnega insekticida, ki ga z uspehom rabijo proti škorpionom na črni celini.

Tragičen konec šolske naravoslovne ekskurzije

WELLINGTON (NOVA ZELANDIJA) - Petnajst dijakov neke tehnicne sole v novozelandskem Greymouthu je izgubilo življenje med šolsko ekskurzijo v naravnem parku Papaaroa. Dijaki so se v spremstvu funkcionarjev naravovarstvenega ministrstva povzpeli na opazovalno ploščad, s katere je prekrasen razgled na park. Lesena ploščad pa je zdrsnila s postavka, tako da je skupina dijakov zgrmela 30 metrov globoko na priobalne ceri. Ostali dijaki in funkcionarji so se resili samo zato, ker se niso se povzpeli na ploščad.

Diskretna

Pričeska nemške manekenke Sare je še kar diskretna v primerjavi s pričeskami nekaterih najstnic (Telefoto AP)

Odložili smrtno obsodbo

HOUSTON (TEKSAS) - Le nekaj ur preden bi z injekcijo strupa ugasnili življenje Clarencu Lackeyju za zločin, ki ga je storil pred 17 leti, so ekzekucijo odložili. Tokrat pa ne gre za običajno odložitve, ker se bo ob tem primeru krojila usoda drugih na smrt obsojenih. Lackeyjeva odvetnika sta namreč vložila priziv, ker je po njunem 17-letno čakanje na smrt prekruta kazen. Osmi amandma ameriške ustave dopušča smrtno kazen, a ne krutosti. Ameriško vrhovno sodišče je zato ukazalo sodstvu, naj preveri utemeljenost tega priziva.

V Singapurju obesili tri osebe

SINGAPUR - V Singapurju so včeraj ob zori na desetletnico njihovega zločina obesili tri Singapurce. To je za Singapur izredna čakalna doba, ker običajno usmrtilo morilce že nekaj tedov po obsodbi. Do zapletov je prišlo, ker je trojica morilcev nekajkrat spremenila verzijo o zločinu.

Množične eksekucije na Kitajskem

PEKING - V Fuzhouju, glavnem mestu priobalnega Fujiana, je ljudsko sodišče obsodilo na smrt 34 oseb. Šestnajst so jih takoj usmrtili, ostalim 18 pa so za dve leti odložili smrtno obsodbo. Vsi so bili obtoženi ugrabitev, umorov in ropov.

Tudi Christina

V Columbusu je tudi 2-letna Christina stegnila svoje ročice, kot je to storil umetnik (AP)